

Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích

Fakulta pedagogická

Katedra anglického jazyka

DIPLOMOVÁ PRÁCE Z ANGLICKÉ LEXIKOLOGIE

Název tématu:

*Adjektivní kolokační vazby
podstatného jména “house”*

Knihovna JU - PF

3115172708

Jméno a příjmení: **Markéta MUSKOVÁ**

Vedoucí DP: **PhDr. Marie ERNESTOVÁ**

Studijní program: **M7503 Učitelství pro základní školy**

Studijní obory: **společný základ**

anglický jazyk

španělský jazyk

ANOTACE

Jméno a příjmení: Markéta Musková

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Marie Ernestová, katedra anglického jazyka

Název tématu: Adjektivní kolokační vazby podstatného jména „house“

Tato diplomová práce z anglické lexikologie se bude zabývat kolokačními vazbami podstatného jména „house“ a jeho blízkých synonym.

V teoretické části porovnáám definice slova „house“ a jeho zástupců z několika zdrojů. Na základě porovnání několika různých autorů, uvedu definice pojmů: *kolokace*, *syntagmatické vztahy a adjektiva* a samotná *přídavná jména spolu s jejich zvláštnostmi*.

Nicméně těžiště práce spočívá v praktické rozboru adjektivních kolokačních spojení se slovem „house“ a jeho blízkých synonym, např. *home*, *building*, *residence*, *villa*, apod.

V praktickém výzkumu se pokusím o klasifikaci prostředků, kterými lze vyjádřit např. typ, barva, materiál, velikost, tvar, vnější vzhled, architektonický styl, apod.

V jedné z kapitol se budu také věnovat porovnání nejzajímavějších adjektivních kolokačních vazeb v reklamě, inzerátech a literatuře.

Cílem diplomové práce je najít co nejvíce zajímavých kolokačních vazeb a utřídit je do různých skupin podle významu, který mají ve spojení s podstatným jménem „house“.

ANNOTATION

Name and Surname: Markéta Musková

Project leader: Dr. Marie Ernestová, English Department

Theme: Adjectival collocations with the noun „house“

This thesis in English lexicology will be concerned with adjectival collocations with the noun „house“ and its near synonyms.

In theoretical part, I will offer comparison of several definitions of the word „house“ and its substitutes. Moreover, some definitions of linguistic terms: collocations, syntagmatic relations vs. adjectives and adjectives themselves with its peculiarities will be compared from different sources.

Nevertheless, the focus of the thesis will be in practical research of adjectival collocations with the word „house“ and its near synonyms, e.g. *home, building, residence, villa*, etc. I will try to classify them and investigate ways of expressing, e.g. type, colour, material, size, outer appearance, architectural style, etc.

One of the chapters will be also dedicated to adjectival collocations used in advertising and literature.

The aim of the thesis is to find as many adjectival collocations as possible and classify them into different groups according to their meaning when they appear with the word „house“.

OBSAH

ÚVOD

I. DEFINICE SLOVA "HOUSE" A JEHO SYNONYM	str. 1-7
II. ADJEKTIVNÍ KOLOKACE SE SLOVEM "HOUSE" A JINÝMI ZÁSTUPNÝMI VÝRAZY	str. 7-14
III. ADJEKTIVNÍ KOLOKACE V REKLAMĚ NEBO INZERÁTECH V POROVNÁNÍ S LITERATUROU	str. 15-23
1. Zvláštnosti psaní reklam a inzerátů a nejpoužívanější adjektivní spojení	str. 15-21
2. Zajímavosti v použití adjektivních kolokací v literatuře	str. 22-23
IV. DEFINICE PŘÍDAVNÉHO JMÉNA (ADJEKTIVA) A NĚKTERÉ JEHO ZVLÁŠTNOSTI	str. 23-27
1. Morfologické hledisko	str. 24
2. Sémantické hledisko	str. 25
3. Syntaktické hledisko	str. 25-26
A. Některé zvláštnosti adjektiv zakončených na -ing a -ed	str. 26-27
B. Stupňování přídavných jmen	str. 27
V. POSTAVENÍ ADJEKTIVNÍHO PŘÍVLASTKU A PŘÍVLASTKU VYJÁDŘENÝM PODSTATNÝM JMÉNEM	str. 28-32
VI. SYNTAGMATICKÉ VZTAHY A KOLOKACE	str. 32-35
1. Syntagmatické vztahy	str. 32-33
2. Kolokace	str. 33-35
VII. PROSTŘEDKY PRO VYJÁDŘENÍ RŮZNÝCH VLASTNOSTÍ (PRAKTICKÁ ČÁST)	str. 35-87
1. Prostředky vyjadřující typ domu	str. 36-42
2. Prostředky vyjadřující materiál	str. 42-44
3. Prostředky vyjadřující barvu	str. 45-46

4. Prostředky vyjadřující velikost.....	str. 46-55
5. Prostředky vyjadřující tvar.....	str. 55
6. Prostředky vyjadřující vnější vzhled.....	str. 55-57
7. Prostředky vyjadřující stav.....	str. 57-62
8. Prostředky vyjadřující architektonický styl.....	str. 62-67
9. Prostředky vyjadřující příslušnost k místu.....	str. 67-68
10. Prostředky vyjadřující polohu.....	str. 68-70
11. Prostředky vyjadřující časové zařazení.....	str. 70-72
12. Prostředky vyjadřující kladné hodnocení	str. 72-78
13. Prostředky vyjadřující záporné hodnocení.....	str. 79-81
14. Prostředky vyjadřující typ vlastnictví.....	str. 81-82
15. Prostředky vyjadřující cenu.....	str. 81
16. Prostředky vyjadřující účel.....	str. 82-84
17. Prostředky s odkazovací funkcí na domy samotné.....	str. 84-85
18. Různé.....	str. 85-87

SUMMARY

SEZNAM ZKRATEK

BIBLIOGRAFIE

ÚVOD

V následující diplomové práci z anglické lexikologie se budu zabývat adjektivními kolokačními vazbami podstatného jména *house* (č. dům) a jeho blízkých synonym, např. *home, building, villa, residence*, apod.

Pro uvedení do problematiky by bylo užitečné vysvětlit pojem *kolokace*. Kolokace představuje smysluplné spojení slov (lexémů), lexikální syntagma především v podobě víceslovného pojmenování, jehož vznik je podmíněn jejich vzájemnou kolokabilitou a kompatibilitou (Čermák, 1997, str. 343).

Pro nezasvěcené možná tato definice nic neobjasňuje, proto bych tento termín vyjádřila obecněji. Jde o způsob vzájemného kombinování slov, tak aby slovní a písemný projev zněl co nejpřirozeněji. Kombinace slov se pohybují na škále začínající úplně volnými spojeními a končící pevnými idiomatickými spojeními.

Na praktické ukázce se pokusím objasnit, v čem kolokace spočívá. Pokud budeme chtít v angličtině vyjádřit, např. výraz „samostatný dům“ mohli bychom použít některé z řady přídavných jmen, která rovněž znamenají samostatný nebo oddělený, např. *separate* nebo *segregated*. Ovšem ani jedno ze zmiňovaných adjektiv se nepojí s tímto podstatným jménem, ačkoliv by rodilý mluvčí pravděpodobně rozuměl, co jimi chceme vyjádřit. Adjektivní kolokace se slovem *house* pro vyjádření samostatného domu je podle specializovaných kolokačních slovníků: *a detached house*, a nepřipouští jiné varianty.

Běžné vyjadřování v anglickém jazyce se neobejde bez kolokací, a pro studenty angličtiny mohou být často tvrdým oříškem; jen těžko mohou odhadnout z výběru podobných slov to správné. Právě z důvodu této obtížnosti bych se chtěla pokusit o rozšíření kolokačních adjektivních vazeb se slovem *house* a jeho blízkými synonymy a vysvětlit význam u některých méně obvyklých spojení.

V první kapitole porovnáám definice slova *house* a jeho blízkých synonym u několika autorů a uvedu i některé přenesené významy, které daná slova mohou mít.

Ve druhé kapitole porovnáám adjektivní kolokační vazby se slovem *house* u několika autorů a v závěru kapitoly uvedu vlastní přehled kolokací na základě excerpt z beletrie a realitních novin nebo realitních příloh seriózních novin.

Jelikož excerpta, která uvedu, budou vycházet jak z beletrie, tak z realitních příloh, věnuji třetí kapitolu srovnání nejčastěji se vyskytujícími adjektivními kolokačními spojeními se slovem *house*. Právě pro reklamu je typické časté užití kladně hodnotících přídavných jmen, zpravidla

modifikovaných adverbii pro vyjádření větší míry vlastnosti. V beletrii se můžeme setkat s velmi neobvyklými spojeními, která jsou často fantazií autora. Výběr lexika v literatuře také závisí na stylu a efektu, kterého chce autor dosáhnout. Např. v knihách od amerického židovského spisovatele Bernarda Malamuda, budeme jen těžko hledat nějaké kladně hodnotící adjektivum, které se bude pojít se slovem *house*. Jeho knihy jsou spjaty s ponurým prostředím, konkrétně kniha *The Tenants* (1971, rpt. 1988) pojednává o dvou mužích žijících ve starém zchátralém činžovním domě.

Vedle kolokací, zmíním i některé zvláštnosti psaní malých reklam a inzerátů v novinách. Inzerenti mají zdánlivě jen málo prostředků pro upoutání pozornosti potenciálních klientů; často se v tištěné reklamě nebo inzerátu používá změn velikostí a typů písma nebo jiných prostředků, kterými mohou oslovit cílovou skupinu zákazníků.

Ve čtvrté kapitole se budu zabývat přídavným jménem a jeho zvláštnostmi a v navazující, páté kapitole budu pojednávat o postavení adjektiv před substantivy. Problematika postavení několikanásobného přívlastku ještě není zcela vyřešena a neexistují žádná stoprocentně platná pravidla. Ani z uvedených excerpt se nedá jasně formulovat nějaké víceméně platné pravidlo, spíše mohou být jakýmsi vodítkem.

V šesté kapitole vysvětlím pojmy syntagmatické vztahy a kolokace z pohledu různých autorů. Hlavní těžiště práce bude ovšem spočívat v praktickém rozboru adjektivních kolokačních vazeb se slovem *house* a jeho zástupnými výrazy. Pokusím se o rozbor a klasifikaci prostředků, kterými lze vyjádřit, např. typ, barva, materiál, vnější vzhled, tvar, stav, architektonický styl, kladné a záporné hodnocení aj.

Hlavním cílem mé práce je přispět k rozšíření zjištěných kolokačních vazeb se slovem *house* a jeho blízkými synonymy. Nejobsáhlejší a nejzajímavější výčet nabízí český slovník kolokací od A. Klégra a N. Hronkové – *Znáte anglická přídavná jména?*, Leda Praha 1997, kterému se podle mého názoru dá jen stěží konkurovat.

Nicméně věřím, že má práce bude značným přínosem nejen pro vysokoškolské studenty, ale i pro širokou veřejnost, pokud si chtějí rozšířit slovní zásobu na specializované téma a zajímá je problematika tohoto jevu.

I. DEFINICE SLOVA "HOUSE" A JEHO SYNONYM

V následujících kapitolách budu zkoumat kolokační spojení se slovem *dům* a dalšími druhy domů užívané v reklamě, inzerátech, časopisech, novinách či v beletrii, a proto první kapitolu věnuji definicím nebo popisům jednotlivých domů z různých úhlů pohledu.

Porovnám sedm slovníků: A. S. Hornby – Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English, OUP 1989 a přepracované vydání téhož slovníku z roku 2000; T. McArthur – Lexicon of Contemporary English, Longman 1981; L. Kernerman – PASSWORD Anglický výkladový slovník s českými ekvivalenty, Mladá fronta 1991; N. Webster – WEBSTER'S II New Riverside University Dictionary, The Riverside Publishing Company 1984 a dva specializované slovníky na synonyma a příbuzná slova: Cassell – Modern Guide to Synonyms and Related Words, Cassell London 1968 a R. Fergusson – Dictionary of English Synonyms and Antonyms, Penguin Books 1989.

Předním materiálem pro porovnání bude již zmiňovaný slovník Modern Guide to Synonyms and Related Words, který nabízí synonyma používaná i v přeneseném významu: *domov, bydlení, bydliště* a vysvětluje v jakém kontextu se používají. Odlišný pohled nabízí Lexicon of Contemporary English, který se specializuje na konkrétní stavby; při popisu se zaměřuje na vzhled a účel jednotlivých budov. Autor navíc stavby rozděluje podle velikosti a vyčleňuje též moderní domy.

Zbývající slovníky zmíním pouze v případě, že se popis bude výrazně lišit od ostatních nebo bude nabízet podrobnější či zajímavější výklad. Zajímavé je například označení výrazu *residence* jako běžná náhrada slova *house* užívaného obchodníky s nemovitostmi (Hornby, 1989, str. 1074). Ostatní slovníky se shodují, že vždy jde o nějaký velkolepý nebo okázalý dům. Domnívám se, že výraz je použit pro zvýšení atraktivity; zní mnohem vznešeněji než obecné *house*. Nejstručnější ze zmíněných slovníků je PASSWORD Anglický výkladový slovník s českými ekvivalenty, do něhož některé výrazy nejsou vůbec zařazeny.

R. Fergussonová uvádí ke slovu *house* následující synonyma: *dwelling, abode, residence, domicile, home, habitation, building, cottage, bungalow, villa* a *mansion* (p.219).

Cassellův obsáhlejší slovník nabízí i podrobný popis a užití ke všem zmíněným stavbám, ve kterých lidé žijí nebo pracují.

Slovo *house* (č. dům) obecně vyjadřuje jakoukoliv stavbu určenou k obývání. I přestože může vyvolávat představu samostatně stojícího, rodinného domu standardní velikosti, lze aplikovat

i na širší řadu větších či menších domů. Uvedme některé příklady: „*the baronet's fifty-room country house; they bought a semi-detached house on the new estate; rows of grimy terraced houses*“.

V hovorovém jazyce často znamená místo, kde lidé bydlí, ačkoliv jde pouze o místnost nebo byt či jinou část větší budovy: „*She takes the lift to the tenth floor whenever she goes to play in Jane's house.*“

Spisovným zástupcem slova *house* je výraz **dwelling** (č.obydlí zejména skromné, dům, byt), které má ovšem méně konotací. Označuje jakoukoliv obývanou budovu nebo, méně častěji, její část. Nicméně v jiném kontextu než v sociologických diskuzích nebo žargonu ve stavebnictví může vyznít divně již kvůli zmíněné spisovnosti. Uváděné příklady jsou následující: „*a study that compared children who lived in slum dwellings with those in new industry blocks of flats; contractors who are equipped to mass-produce middle-income dwellings on a vast scale.*“ I v těchto větách může vyznít jako zbytečně nabubřelý zástupce slova *house*. Může mít i nádech slabého lyrična nebo religiozity pokud napodobuje své pravé užití v Bibli krále Jakuba: „*the simple dwellings of upright men.*“

Výrazy **roof** (č. střecha) a **shelter** (č. úkryt; přístřešek, chata; domov) jsou hovorovější a barvitější náhražky slova *house* než předchozí *dwelling*, přitom obě slova zdůrazňují minimální faktor užitku nebo ochrany než jiné typy budov.

Slovo *roof* je synekdochou pro celý dům: „*Two families sharing the same roof.*“ Současné může představovat i dočasné ubytování: „*anxious to get a roof over their heads by nightfall.*“

Slovo *shelter* je obecný výraz, který může zahrnovat všechny obytné budovy, jak trvalé tak i přechodné nebo základní lidské potřeby jako je jídlo, oblečení a příbytek. Rovněž může vyjadřovat jakékoliv útočiště: „*a tree that provided shelter from the rain; to take shelter*“.

Pokud je výraz použit konkrétně pro určitou stavbu, znamená spíše něco hrubě postaveného nebo improvizovaného: „*They collected driftwood to build a beach shelter.*“

Slovo **housing** (č.ubytování, přístřeší, útulek; byty) obecně vyjadřuje poskytnutí nebo potřebu nějakého obytného prostoru jakéhokoliv druhu: „*open housing; legislation in the areas of housing and education*“.

Výraz **building** (č. stavba, budova, stavení) je konkrétnější a vyjadřuje určitou stavbu, ale výraz není omezen podobně jako dům; označuje ty stavby, které jsou uzpůsobeny nebo

používány jako obytný prostor: „*farm buildings that included the farmhouse, a bar and a silo.*“

Výraz *premises* (č. budova, komplex budov; areál, celý pozemek s budovami; provozovna, prodejna, lokál) je technický termín užívaný v pojišťovnictví, právnictví a kriminologii. Může zahrnovat pás země s budovami; dům; budovu nebo část domu či místo určené k podnikání: „*a policy insuring the premise against fire, suspicious characters seen on the premise*“ (str. 272-3).

Výraz *home* v Cassellově slovníku má tato synonyma: *abode, domicile, habitation, household, hovel* a *residence*. Obecně všechna tato slova mají spojitost s místy nebo budovami, v nichž lidé žijí nebo i se samotnými lidmi. Fergussonová uvádí ke slovu *home* více synonym, z nichž většina se liší od předchozích: *house, abode, dwelling, residence, domicile, habitation, habitat, territory, environment, element*. Mnohé z těchto výrazů se nevztahují na samotné stavby, ale užívají se v jiném významu, v různých oborech lidské činnosti. Pro zajímavost uvedu i synonyma pro výraz *home* z amerického Websterova slovníku: *abode, digs, dwelling, habitation, house, lodgings, pad, place*. Na rozdíl od předchozích zahrnuje i hovorové ekvivalenty k výrazu *home*: *digs* (č.kvartýr) a *pad* (č.bejvák). I v tomto případě se většina zmíněných synonym nevztahuje na stavbu samotnou, ale na její část nebo obecně vyjadřují místo k bydlení.

Výraz *home* (č.dům, byt; AM rodinný dům; domov) je z nich nejobecnější, ale častokrát neznamena více než obydlený dům nebo jiný příbytek. Konkrétně *home* se vztahuje k místu, kde se žije více či méně trvale a, ke kterému máme silné osobní vazby projevované náklonností či věrností. Např. „*In our home Sunday dinner in the middle of the day has always been the custom; loving parents tend to provide secure homes for children; The young soldier kept dreaming of home.*“ (Cassell, str. 267-8).

V Hornbyho přepracovaném vydání slovníku z r. 2000 se navíc dodává, že může jít také o dům či byt chápaný jako nemovitost určená ke koupi či prodeji: „*a holiday/summer home; A lot of new homes are being built on the edge of town.*“ (str. 621)

Slovo *residence* (č. sídlo, sídelní budova, rezidence; bydliště, obydlí, sídlo podniku) je spisovnější náhradou slova *home* a většinou označuje nějaký velkolepý nebo okázalý dům: „*the mayor's residence; the residence of the ambassador.*“ Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English (1989) navíc označuje výraz *residence* jako prostou substituci

slova *dům* často užívanou obchodníky s nemovitostmi: „*a desirable country, family, Georgian, etc. residence for sale*“ (str. 1074).

Výraz *residence* lze užít i k rozlišení obchodního místa nebo profesní aktivity od místa našeho domova: „*The doctor has his office in the city, but his residence is in the suburbs. A residential neighbourhood is one made up largely of homes or residences rather than of commercial establishments.*“ Výraz *residence* se někdy užívá i pro ubytování poskytované vzdělávací nebo jinou institucí, buď pro své studenty nebo pro své zaměstnance: „*a nurses' residence; a residence for graduate students, the residence of the vice-chancellor.*“

Výraz *abode* (č. bydlíště) je poněkud nabubřelý literární výraz pro *dům* a jehož široké použití v žádném případě neumožňuje konotaci vlastního charakteru nebo domu. *Abode* se může také vztahovat na místo, jako je hotel, kemp, chata u moře apod., tedy na místa, kde člověk přebývá pouze dočasně.

Výraz *hovel* (č. kůlna; chatrč, chajda) označuje malý mizerný domek a naznačuje zchátralost a bidu. Např. „*Medieval serfs lived in hovels on their lord's estate; Over the years, the neglected little Tudor cottage became a hovel.*“

Výraz *habitation* (č. bydlení; kniž. obydlí, usedlost) je generický pojem a užívá se především pro příbytky lidí mající trvalé bydlíště na rozdíl od kočovníků nebo cikánů, kteří se obvykle stěhují za potravou, možností pastvy nebo práce.

Výraz *domicile* (č. domov, trvalé bydlíště) se užívá zřídka, především v právnickém úzu. Označuje dům nebo sídlo, na nějž má vlastník určitá práva a z toho vyplývající povinnosti dané zákonem a, ve kterých zamýšlí bydlet na dobu neurčitou.

Výraz *household* (č. domácnost) se vztahuje na domácnost ,tj. na lidské soužití pod jednou střechou jako sociální jednotka a v podstatě na žádnou stavbu (str. 267-8).

McArthurův *Lexicon of Contemporary English* nabízí odlišný pohled na stavby postavené lidskou rukou. Zaměřuje se na vzhled a účel jednotlivých budov.

House (dům) je definován jako budova postavená pro účely bydlení (str. 170). Ostatní slovníky podávají podrobnější definici: budova postavená za účelem bydlení pro jednu nebo více rodin. Navíc může označovat i budovu užívanou pro speciální účely jako je zábava či

ubytování pro studenty nebo náboženskou komunitu; nebo komerční podnik: „a *fashion house*.“ (Webster, str. 594).

Building (budova) je jakákoliv stavba postavená za účelem bydlení nebo práce (str. 169). Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English (1989) ji označuje jako stavbu, která má střechu a zdi, což je poněkud vágní definice, která může být aplikována v podstatě na jakýkoliv druh domu.

Edifice (č. budova, stavba, konstrukce) je velká impozantní budova jako je např. palác nebo kostel (str. 169). Definice ve zbývajících slovnících se shodují kromě PASSWORDU (str. 163), který ji definuje jednoduše jako budovu, bez náznaku její velikosti nebo velkoleposti.

McArthur rovněž rozděluje domy podle velikosti na menší a větší. Mezi ty menší domy zařazuje *cottage, hut, shack, hovel, shanty, cabin* a *chalet*.

Cottage (č. chalupa, domek, rodinný domek; chata, vilka, AM vila) je malý dům, především na venkově (str. 170). Websterův slovník (str. 317) definuje tento druh domu jako obvykle jednopatrový dům především na venkově nebo jako malý domek využívaný za účelem prázdnin nebo dovolené.

Hut (č. chata, chatrč, barák, bouda) je malá stavba, přičemž častým stavebním materiálem je dřevo (str. 170).

Shack (č. chatrč, bouda, budka) je bouda, často postavená ledabyly (str. 170).

Hovel je malý špinavý domek nebo chatrč (str. 170).

Shanty (č. chata, bouda, chatrč, budka, kolna) je bouda postavená nahrubo, obvykle ve městě (str. 170).

Cabin (č. srub, chata; kniž. a zast. chatrč, chaloupka) je malý, obvykle dřevěný, domek postavený nahrubo (str. 170).

Chalet (č. salaš, horská bouda, chata) je obvykle dřevěný domek s příkře klesající střechou, který je typický pro Švýcarsko nebo chatka v prázdninovém kempu (str. 170-1).

Mezi větší domy autor zahrnuje *palace, mansion (house), country house* (hlavně v Británii), *manor house* (v Anglii často v dřívějších dobách), *lodge* a *villa*.

Palace (č. palác; výstavní dům) je:

- 1) velký impozantní dům, jež je oficiálním sídlem vládnoucích králů nebo biskupů
- 2) jakýkoliv velký okázalý dům

3) velká často oslňující budova určená pro veřejnou zábavu, plesy atd. (str. 170).

Mansion (house) (č. velký obytný dům, panské sídlo, zámek; v pl. moderní blok obytných domů) je velký dům, jehož majitelem je obvykle bohatá osoba (str. 170).

Country house, především v Británii (č. panské venkovské sídlo) je velký dům s pozemkem na venkově patřící jedné rodině (str. 170). Hornby (1989, str. 271) ho popisuje jako velký dům na venkově s pozemky, typicky vlastněný bohatou osobou.

Manor house, v Anglii především dříve (č. dědičný velkostatek se sídlem majitele, šlechtická usedlost, obytná budova, panské sídlo, zámeček na panství) je velký dům s pozemky (str. 170).

Lodge (č. domek zejm. pro vrátného, zahradníka, hlídače apod.; lovecká chata; hlavní budova tábora, rekreačního střediska, kempu apod.; chatrč, bouda) je:

1) venkovský domek užívaný za účelem lovu

2) menší domek nedaleko venkovského domu, především u vstupu na pozemky (str. 170).

Hornby (1989, str. 733) ho popisuje podobně, ale podrobněji: 1) malý domek u vrat parku nebo pozemku velkého domu obývaný vrátným nebo jiným zaměstnancem; 2) venkovský domek nebo srub pro užití v určitých ročních obdobích, např. „*fishing lodge*”.

Villa (č. rodinný dům n. domek; dvojdoměk; venkovské sídlo; vila) je venkovský dům s velkou zahradou, především v Itálii, Španělsku nebo ve Francii; nebo dříve postavený Římány. V Británii, dnes zpravidla označuje samostatný domek nebo půldomek, stojící především na kraji města (str. 170-1). Hornby (1989, str. 1421) vilu popisuje následovně: 1) velký samostatný domek nebo půldomek v předměstské nebo vilové čtvrti; 2) dům na dovolenou u moře, na venkově apod. V ostatních případech se shoduje s McArthur. Americký Websterův slovník (str. 1288) pak takto: 1) velký luxusní dům na venkově; 2) hl. britský výraz – předměstský středostavovský dům.

Dále autor vyčleňuje moderní domy: *detached house*, *semidetached house*, *villa*, *terraced house*, *bungalow*, *chalet* nebo *tenement (house)*.

Detached house (č. samostatný dům) je samostatně stojící dům, není tedy spojen s jiným domem (str. 171).

Semidetached house (č. polovina dvojdomu, půldomek) je dům, který je spojen s druhým tvořící tak dvojdoměk (str. 171).

Terraced house (č. řadový dům v jedné řadě domů zejm. na svahu) je dům, který je částí řady spojených domů (str. 171).

Bungalow (č. bungalov; přízemní domek; letní chata) je jednopatrový dům (str. 171).

Tenement (house) - (č. starý nájemní dům, starý činžovní dům) je velká budova rozdělená na byty, především v chudších částech města (str. 171). Hornby (1989, str. 1324) ji popisuje jako velkou budovu s byty nebo pokoji k pronajmutí rodinám za nízký nájem. Webster (str. 1192) ji popisuje jako zchátralou budovu s nízkým nájmem za pronajímané byty, jejíž zařízení a údržba často neodpovídá minimálním požadavkům. U porovnání tohoto typu domu je vidět jasný rozdíl mezi britskou a americkou angličtinou. Hornby ho popisuje neutrálně, ačkoliv můžeme tušit, že budova s byty za nízký nájem nebude příliš dobré kvality. Definici z Websterova slovníku věrně vystihuje americký židovský spisovatel Bernard Malamud (*The Tenants*, 1971, rpt. 1988) častým užitím výrazu *tenement house* n. *tenement building* ve svém záporném zabarvení.

II. ADJEKTIVNÍ KOLOKACE SE SLOVEM „HOUSE“ A JINÝMI ZÁSTUPNÝMI VÝRAZY

Všeobecně kolokace je způsob kombinování slov za účelem dosažení přirozenosti ve slovním a písemném projevu. Pro studenty anglického jazyka je tento jev pravděpodobně nejobtížnější, protože na rozdíl od rodilého mluvčího mohou těžko odhadovat, jaká slova se mezi sebou vzájemně kombinují. Kombinace slov se pohybují na škále začínající úplně volnými spojeními a končící pevnými idiomatickými spojeními. Důležitost kolokací spočívá především v tom, že žádné anglické slovo od nich není zcela oproštěno, a proto zaujímají v anglickém jazyce pevné místo. V této diplomové práci se budu zabývat o adjektivní kolokace se slovem „house“ a jeho zástupnými výrazy, popř. adverbialními kolokacemi s určitými přídavnými jmény pojící se se slovem „house“.

Nyní porovnám čtyři slovníky kolokací: Benson M., Benson E., Ilson R. – *The BBI Combinatory Dictionary of English*, Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, 1986; Hill J., Lewis M. – *Dictionary of Selected Collocations*, LTP Language 1997, rpt. 1999; kolektiv autorů – *Oxford Collocations Dictionary for Students of English*, OUP 2002; a Klégr A., Hronková N. – *Znáte anglická přídavná jména?*, Leda Praha 1994. Z uvedených slovníků je nejzajímavější i s ohledem na velký počet kolokací ten od Klégra a Hronkové. Dalším s ohledem na nejčastěji se vyskytující druhy domů je oxfordský slovník.

V závěru této kapitoly uvedu vlastní přehled adjektivních kolokací se slovem „house“ a s dalšími nejčastěji se vyskytujícími zástupnými výrazy. Nejvíce adjektivních kolokačních vazeb se spojuje s podstatnými jmény *house* (202), *building* (102) a *home* (68). Zdrojem pro

sestavení závěrečného přehledu byly knihy britské a americké beletrie (22), ve vyváženém poměru; převážně realitní přílohy britských seriózních novin (9), realitní noviny (1), reklamní materiál a jeden americký časopis (viz bibliografie).

The BBI Combinatory Dictionary of English uvádí následující adjektivní kolokace:

a) **house** (str. 167) – 1. a dilapidated, ramshackle house, 2. an apartment (AM); council (BR) house, 3. a detached; one-family, single; ranch (AM), row (AM); terraced (BR); semidetached; town house, 4. a country; manor (hl. BR; summer house), 5. a brick; clapboard, weatherboard; frame; prefabricated house, 6. a lodging (hl. BR), rooming (AM) house, 7. a haunted house, 8. an empty; full; packed house, 9. a lower; upper house, 10. an opera house, 11. a banking; clearing house, 12. a discount; mailorder; pharmaceutical; publishing house, 13. a gambling house, 14. a slaughterhouse, 15. a boarding; halfway; 16. a free; public; tied house, 17. a reptile house (v zoo), 18. a house of correction/detention (vězení), a disorderly house (nevěstinec, bordel); (AM) a station house (policejní stanice); an open house (AM)/show house (BR) (dům k prodeji nebo pronájmu otevřený k prohlídce).

b) **building** (str. 44) – 1. a dilapidated, gutted, ramshackle, tumbledown building, 2. a low; tall (méně časté: high) building, 3. an adjoining building, 4. an apartment (AM); government; office; parliament; public; school building, 5. a listed (BR) building

c) **home** (str. 164) -1. a convalescent; funeral (AM); nursing; remand (BR); rest; retirement house (sídlo), 2. an ancestral; childhood; country; mobile; summer' winter home, 3. a broken; foster; good house

d) **cottage** (str. 80) - a country; summer; thatched; weekend cottage

e) **shelter** (str. 299) - an air-raid; bomb; underground; fallout; homeless; tax shelter

f) **shack** (p. 298) - a dilapidated, run-down; jerry-built shack

g) **hut** (str. 168) – 1. a bamboo; thatched hut, 2. a Nissen (BR), Quonset (AM) hut

Oxford Collocations Dictionary for Students of English uvádí následující adjektivní kolokace:

a) house (str. 384) – 1. beautiful, comfortable, delightful, elegant, fine, grand, handsome, lovely, luxurious, magnificent, posh, pretty, splendid, 2. dream, 3. depressing, dingy, gloomy, ugly, 4. derelict, dilapidated, ramshackle, shabby, untidy, 5. detached, semi-detached, terrace/terraced, 6. big, enormous, gigantic, huge, large, palatial, spacious, rambling, 7. little, modest, small, tiny, 8. single-storeyed, two-storey atd., 9. four-bedroom, four-bedroomed, eight-room, eight-roomed atd., 10. gabled, half-timbered, red-brick, thatched, 11. exclusive, expensive, 12. private, 13. council, 14. rented, 15. empty, unoccupied, vacant, 16. country, suburban, town, 17. great, manor, mansion, 18. farm (také farmhouse), ranch, 19. ancestral, 20. communal, 21. summer, 22. tree, 23. halfway, safe

b) home (str. 378) – 1. boyhood, childhood, family, marital, matrimonial, natural, parental, 2. native, 3. permanent, temporary, 4. comfortable, luxurious, luxury, magnificent, nice, pleasant, 5. humble, 6. happy, secure, stable, supportive, 7. broken, 8. single-parent, 9. middle-class, working-class atd., 10. dream, 11. detached, semi-detached, terrace/terraced, 12. rented, 13. council, country, island, mountain, riverside, seaside, suburban, valley, village, 14. holiday, weekend, 15. caravan, mobile, motor, 16. ancestral, 17. stately, 18. forest, winter, 19. legendary, 20. spiritual

c) building (str. 87) – 1. big, high-rise, large, tall, 2. low, single-storey, small, 3. attractive, beautiful, fine, imposing, impressive, magnificent, 4. crumbling, derelict, dilapidated, ramshackle, tumbledown, 5. ancient, historic, old, 6. seventeenth-century atd., 7. listed, 8. brick, concrete, stone, timber, wooden, 9. industrial, public, residential, 10. airport, apartment, church, factory, farm, headquarters, hospital, office, prison, school

d) cottage (str. 168) – 1. humble, little, small, tiny, 2. charming, lovely, picturesque, pretty, 3. country, rural, 4. lonely, 5. empty, unoccupied, 6. derelict, run-down, 7. half-timbered, thatched, thatch-roofed, 8. detached, terraced, 9. three-bed, three-bedroom, three-bedroomed, three-room, atd., 10. rented, 11. farm, estate, tied (= vlastněný statkářem a pronajatý jednomu ze svých zaměstnanců), 12. holiday, summer, weekend, 13. retirement, 14. guest

e) residence (str. 652) – 1. desirable, 2. palatial, 3. official, 4. royal, 5. private, 6. main, principal, 7. summer, 8. country, town, 9. family, 10. student

f) **villa** (str. 854) – 1. grand, grandiose, handsome, imposing, luxurious, luxury, magnificent, sumptuous, 2. modest, 3. country, suburban, 4. hilltop, 5. private, rented, 6. holiday, self-catering, 7. four-bedroom, two-storey, atd., 8. Roman, Spanish, atd.

g) **hut** (str. 387) – 1. makeshift, 2. prefabricated, 3. bamboo, metal, mud, stone, straw, wooden, 4. thatched, 5. circular, round, 6. single-storey/ single-storeyed, 7. ramshackle, rickety, 8. derelict, 9. beach, garden, mountain, 10. fisherman's, fishing, shepherd's, atd., 11. army, barrack, 12. site, 13. refreshment, 14. changing

h) **shack** (str. 698) – 1. tin, wooden, 2. derelict, dilapidated, run-down

Dictionary of Selected Collocations uvádí následující adjektivní kolokace:

a) **house** (str. 105) – 1. attractive, comfortable, 2. compact, 3. derelict, dilapidated, ramshackle, 4. (semi)-detached, terraced 5. dream, 6. elegant, 7. empty, 8. exquisite, 9. haunted, 10. hideous, 11. imposing, 12. large, 13. magnificent, 14. newly-built, 15. pleasant, 16. rambling, 17. spacious, 18. sprawling, 19. unpretentious

b) **home** (str. 104) – 1. ancestral, 2. comfortable, 3. magnificent, 4. second, 5. starter

c) **building** (str. 37) – 1. ancient, 2. attractive, beautiful, 3. crumbling, 4. decrepit, derelict, 5. deserted, 6. dilapidated, dingy, 7. distinguished, 8. disused, 9. famous, 10. fine, handsome, 11. historic, 12. huge, 13. imaginative, 14. imposing, 15. listed, 16. low, 17. multi-storey, 18. neglected, 19. prominent, 20. rambling, 21. ramshackle, 22. spectacular, 23. sprawling, tall, 24. well-proportioned

d) **residence** (str. 166) – 1. country, 2. desirable, 3. family, 4. official, 5. permanent, 6. private, 7. temporary

Slovník Znáte Anglická přídavná jména? uvádí tyto adjektivní kolokace:

a) **house** (str. 47-48) - 1. arcade, 2. courtyard, patio, 3. balconied, 4. banking, 5. Baroque, 6. The White House, 7. Multi-dwelling, multi-family, (US) apartment, town, (s byty v soukromém vlastnictví) condominium, 8. brick, 9. tenement, rental, renting, 10. complex, 11. slab, 12. co-op, 13. wooden (z prken), (AM) clapboard, 14. semidetached, (AM) duplex,

15. two-generation, 16. two-storey, 17. discount, 18. functionalist, (early, neo-,late, pseudo-/fake-/) Gothic, 19. magnificent, 20. hotel-type, service-flats, 21. frame, half-timbered, 22. corridor-type, 23. multiple-unit, 24. stone, 25. neo-Classicist, 26. collective, common-lodging, commune, community, 27. beautiful, 28. Cubist(ic), 29. community centre, 30. low-cost, 31. little, small, 32. city, town, 33. burgher's, 34. council, 35. assembled, prefabricated, 36. low(-rise), 37. Municipal H., 38. restored, rebuilt, 39. residential, dwelling, 40. (un)inhabited, (un)lived-in, 41. (un)faced, 42. peeling, chipped, 43. isolated, lonely, 44. ugly, 45. memorial, 46. panel, 47. balcony-, gallery-access, 48. remarkable (for), 49. ancient, 50. empty, 51. rented, 52. famous, renowned, 53. opposite, 54. suburban, 55. adjoining, 56. one-storey, 57. Renaissance, 58. (one-, single-) family, owner-occupied, 59. corner, 60. Romanesque, 61. timbered, half-built, 62. spreading, 63. terrace(d), (US) row, 64. h. belonging to a church order, church-order h., 65. detached, single, 66. Art Nouveau, Fin de Siecle, 67. Slavonic H., 68. private, privately-owned, 69. nextdoor, 70. neighbouring, 71. sectional, 72. haunted, 73. medieval, 74. hillside terrace, 75. type, 76. cosy, 77. narrow, 78. big, large, 79. country, 80. disorderly, 81. multiple-storey, high rise, 82. tall, 83. very fine, 84. summer, 85. delapidated, decrepit (old), ramshackle, run-down, seedy

b) building (str. 21) – 1. brick, 2. theatre, 3. two-winged, 4. convertible, 5. historical, 6. main, 7. ostentatious, 8. farm, 9. flimsy, gimcrack, ramshackle, rickety, 10. listed, 11. imposing, impressive, 12. stone, 13. office, 14. library, 15. beautiful, fine, magnificent, wonderful, 16. spa, 17. modern, 18. component, prefabricated, 19. tenement, 20. low(-rise), squat, 21. civic, community, 22. huge, immense, mammoth, 23. residential, 24. shabby, weathered, 25. deserted, 26. lonely, 27. panel, 28. (two-)storey(ed), 29. bleak, gloomy, grim, oppressive, sombre, 30. glass, 31. spacious, 32. temporary, makeshift, 33. industrial, 34. single-/one-storey, 35. rambling, 36. dilapidated, decayed, ruined, tumbledown, 37. courthouse, 38. administrative, 39. existing, 40. severe, 41. staggered, 42. ugly, 43. school (b.), 44. dirty(-looking), dingy, grimy, 45. factory, 46. (semi)permanent, 47. unit type, 48. functional, purpose-built, 49. adjacent, accessory, next-door, 50. great, large, 51. public, 52. tower, 53. multi-storey, apartment b./block, 54. multifunctional, multi-purpose, 55. government, 56. palatial, 57. high-rise (b.), tall, 58. well-preserved, 59. gutted

c) cottage (str. 72) – 1. alpine, 2. wooden, 3. summer, 4. luxury, luxurious, 5. neglected, 6. low, 7. deserted, 8. timbered, 9. well-kept, spruce, 10. weekend, 11. brick-built

Vlastní přehled adjektivních kolokací se slovem „house“ a jeho blízkými synonymy; adjektiva jsou řazena abecedně:

a) house – 1. abandoned (lit.), 2. agreeable, 3. apartment, 4. aristocratic, 5. Arts and Crafts, 6. attached, 7. (highly) attractive, 8. bare, 9. bay fronted, 10. bay-windowed, 11. beautiful, 12. beautifully presented, 13. big, 14. bold, 15. bow-windowed, 16. boxlike, 17. brand new, 18. brick, 19. bunk, 20. cat (AM slang. bordel), 21. character, 22. charming, 23. chicken-coop, 24. clean, 25. coach, 26. cold, 27. colonial-era, 28. concrete, 29. contemporary, 30. converted, 31. corner, 32. cosy, 33. country, 34. cow, 35. crowded, 36. dark, 37. darkening, 38. decent, 39. decent-sized, 40. (newly) decorated, 41. delightful, 42. derelict, 43. desultory, 44. detached, det (v inzerátech), 45. double bedroom, double bed (v inzerátech), 46. double-fronted n. double fronted, 47. double bedroom, double bed (v inzerátech), 48. dream, 49. Dutch (arch. styl), 50. Edwardian, 51. (late) 18th-century, 52. elegant, 53. Elizabethan, 54. empty, 55. end terraced, end of terrace n. end of terraced, 56. entertaining, 57. exceptional, 58. exciting, 59. executive n. executive style, 60. expansive, 61. expensive, 62. extended, 63. faded, 64. family, 65. fantastic, 66. farm (farmhouse), 67. fashion, 68. 15th-century, (late) 18th-century, 69. fine, 70. first time buyer, 71. fly-away, 72. forlorn, 73. former, 74. forsaken, 75. four-room(ed), 76. freehold, 77. friendly, 78. gabled, 79. (predominantly) Georgian n. Georgian style, 80. Georgian fronted, 81. good, 82. Grade II-listed, 83. granite, 84. gray, 85. great, 86. handsome, 87. harbour, 88. harbourside, 89. heavy-weight, 90. hillside, 91. huge, 92. Huguenot, 93. ideal, 94. immaculate, 95. important, 96. (highly) impressive, 97. individually designed, 98. infamous, 99. isolated, 100. jolly, 101. large, 102. last, 103. listed, 104. little, 105. local, 106. lonely, 107. lousy, 108. luxurious, luxury n. lux (v inzerátech), 109. magnificent, 110. manor (h.) n. manor-house, 111. mercantile, 112. mews n. mews style, 113. mid-terrace n. mid terraced, 114. modern, 115. modernised, 116. modernist, 117. movie (AM kino), 118. nearby, 119. neat, 120. new, 121. next, 122. odd, 123. old, 124. one bedroom, two(-)bedroom, 2 bed, apod., 125. open-hall, 126. open plan design, 127. opposite, 128. original, 129. (truly) outstanding, 130. period, 131. pockmarked (lit.), 132. prim, 133. private, 134. public, 135. publishing, 136. quiet, 137. raised, 138. rambling, 139. ranch, 140. red, 141. red-brick n. red brick, 142. refurbished, 143. regular, 144. renovated, 145. repulsive, 146. (delightfully n. fully) restored, 147. rustic, 148. (the) same, 149. seedy, 150. self contained, 151. semi-detached n. semi detached, 152. sensational, 153. 17th-century n. 17th century; 17th/18th-century, 154. shared, 155. sleek, 156. small, 157. sordid, 158. spacious, 159. splendid, 160. split level, 161. spotless, 162. staid, 163. stone, 164. stone and slate, 165. strange, 166. striking and unique, 167. stucco, 168. stunning, 169. stylish, 170. substantial, 171. superb,

172. superior, 173. tall, 174. terrace(d), 175. thatched, 176. thin (lit.), 177. tiny, 178. tower, 179. town (townhouse), 180. traditional, 181. treasure, 182. Tudor n. Tudor style, 183. two-family, 184. two-story, three(-)story, 3 story,...five-storey, 185. ugly, 186. undistinguished, 187. unfurnished, 188. unique, 189. unmodernised, 190. (early, late) Victorian, 191. village, 192. warm, 193. weather-beaten, 194. well-appointed, 195. white, 196. (the) whole, 197. wide-fronted, 198. wooden, 199. wood-frame, 200. wood-and-iron, 201. yellow, 202. yellow brick

b) home - 1. Arts and Crafts style, 2. beautiful, 3. big, 4. charming, 5. comfortable, 6. converted, 7. cool, 8. country, 9. delightful, 10. detached, 11. double fronted, 12. dream, 13. Edwardian, 14. elegant, 15. exceptional, 16. executive style, 17. exclusive, 18. expensive, 19. fabulous, 20. family, 21. farming, 22. fine, 23. flash, 24. former, 25. handsome, 26. high-density, 27. holiday, 28. imposing, 29. impoverished, 30. impressive, 31. island, 32. log, 33. luxury, 34. magnificent, 35. main, 36. mews, 37. mobile, 38. modern, 39. new, 40. new-wave, 41. nursing, 42. only, 43. orphans', 44. perfect, 45. permanent, 46. prestigious, 47. private, 48. quality, 49. quiet, 50. retirement, 51. second, 52. show, 53. selected, 54. semi detached, 55. (extremely) spacious, 56. stinking, 57. stunning, 58. stylish, 59. substantial, 60. superb, 61. traditional, 62. two bedroom, three-bedroom, four-bedroom; 2, 3, 4 bedroom n. 2, 3 bed apod., 63. unique, 64. (highly) unusual, 65. urban, 66. vacation, 67. Victorian, 68. wonderful

c) cottage - 1. adjoining, 2. attractive, 3. character, 4. charming, 5. Cornish, 6. Cotswold, 7. cute, 8. delightful, 9. detached, 10. double, 11. double fronted, 12. far, 13. flat-fronted, 14. granite, 15. large, 16. little, 17. luxury, 18. modernised, 19. modest, 20. new, 21. oak beamed, 22. ocean view, 23. period, 24. (extremely) pretty, 25. c17th, 18th-century, apod., 26. small, 27. stone, 28. sunny, 29. thatched, 30. two(-)bedroom, 2 bed, three bedroom, 3 bed, apod. 31. Victorian, 32. Welsh

d) building - 1. aging, 2. apartment, 3. art deco n. Art Deco, 4. bare, 5. big, 6. black, 7. block-like, 8. brick, 9. broken-backed, 10. brown, 11. brown-brick, 12. cheap, 13. classically styled, 14. college, 15. commercial, 16. concrete, 17. concrete-and-glass, 18. courthouse, 19. crumbling, 20. cultural, 21. dark, 22. darkened, 23. decaying, 24. derelict, 25. ellipse, 26. empty, 27. end-of-terrace, 28. energy efficient, 29. entire, 30. experimental, 31. farm, 32. fine, 33. former, 34. fortress-like, 35. glass, 36. government, 37. Grade I listed, 38. handsome, 39. high-rise, 40. high-walled, 41. historic, 42. humble, 43. illegal, 44. important, 45. imposing,

46. impressive, 47. industrial, 48. large, 49. latter, 50. listed, 51. little, 52. long, 53. low, 54. main, 55. meaningless, 56. modern, 57. monstrous, 58. neglected, 59. new, 60. next, 61. nice, 62. (late) nineteenth-century, (early) twentieth-century, 63. odd, 64. one-story, two-storeyed, 3 storey n. 3 story, atd. 65. Pavilion, 66. period, 67. plain, 68. pock-marked (lit.), 69. public, 70. rectangular, 71. red brick, 72. reddish, 73. refurbished, 74. renovated, 75. single-storeyed, 76. small, 77. sonofabitchy (lit.), 78. south, 79. splendid, 80. sprawling, 81. square, 82. station, 83. steel, 84. steep, 85. strange, 86. tall, 87. temporary, 88. tenement, 89. terminus, 90. terrace, 91. traditional, 92. ugly, 93. unpleasant, 94. unreality, 95. urban, 96. vacant, 97. Victorian, 98. well-known, 99. (not very) well-maintained, 100. (the) whole, 101. wooden, 102. yellow-walled

e) villa - 1. Bauhaus, 2. coastal, 3. custom-built, 4. detached, 5. dream, 6. exclusive, 7. four-bedroom, five-bedroom, 8. lakeside, 9. lovely, 10. luxury, 11. Mediterranean style, 12. (high) quality, 13. red-brick, 14. rectangular, 15. suburban, 16. three-floored, 17. two-storey, 18. unique, 19. Victorian, 20. waterfront

f) bungalow - 1. air conditioned, 2. beachside, 3. beautiful, 4. detached, 5. (fully) furnished, 6. old, 7. semi-detached, 8. two bedroom, three bedroom, four bedroom atd.

g) residence - 1. abandoned, 2. country, 3. detached, 4. Edwardian, 5. exceptional, 6. exotic, 7. exquisite, 8. family, 9. handsome, 10. impeccably appointed, 11. impressive, 12. luxury, 13. old, 14. overseas, 15. period, 16. stunning, 17. Victorian

h) tenement - 1. all-but-abandoned, 2. brick, 3. brown-painted, 4. bulky, 5. decaying, 6. faded, 7. four-story, 8. gloomy, 8. Rothschild, 10. shabby

i) edifice - 1. brick, 2. glass, 3. steel

j) lodge - 1. fully furnished, 2. new, 3. two bedroom, three bedroom, four bedroom apod.

k) dwelling - 1. honorable, 2. man-made, 3. multistory, 4. small, 5. (very) solid, 5. temporary

III. ADJEKTIVNÍ KOLOKACE V REKLAMĚ NEBO INZERÁTECH V POROVNÁNÍ S LITERATUROU

1. Zvláštnosti psaní reklam a inzerátů a nepoužívanější adjektivní spojení

Ještě než se dostanu k samotnému porovnání adjektivních kolokací se slovem *house* v reklamních a literárních textech, zmíním některé termíny z reklamy. Pokud bychom chtěli najít definici pro reklamu, budeme ji jen obtížně hledat, a proto je třeba znát její kategorie, protože problém definování reklamy je úzce spojen s jejich definováním.

Pro tuto kapitolu jsem čerpala některé informace z knihy G. Cooka: *The Discourse of Advertising*, London: Routledge 1992. Autorův hlavní zájem je směřován na reklamu užívající prodejní metodu nepřímého ovlivňování zákazníků (*soft sell*) a na její skryté významy. Dává jí přednost před vyzývavější a transparentnější metodou prodejní agresivity neboli výkonnou prodejní technikou (*hard sell*), kam patří nejpočetnější skupina malých reklam a inzerátů v novinách a časopisech. Metoda prodejní agresivity přímo vyzývá zákazníky, zatímco metoda nepřímého ovlivňování zákazníků spoléhá spíše na náladu než na přímé vybízení zákazníka ke koupi a naznačuje, že život s daným výrobkem bude určitě lepší.

Výběr techniky pak závisí na výrobku, médiu a na délce textu inzerátu nebo reklamy. Je snadnější působit na zákazníky v dlouhém textu reklamy než v časově omezeném dvaceti až třiceti sekundovém intervalu v televizi. *Luxusní zboží využívá metody nepřímého ovlivňování zákazníka spoléhající na náladu, emoce a humor* (str. 10). Dražší zboží, jehož koupě si zaslouží delší úvahu, např. koupě domu, patří do metody prodejní agresivity a využívá delšího psaného textu v reklamě nebo inzerátu pro ovlivnění zákazníků. Nemovitosti a jiné drahé zboží považované za potřebné se nabízí průběžně v delším období, protože není sezónní jako např. hračky či parfémy, typické předvánoční zboží, a musí tedy apelovat na spolehlivost a trvanlivost.

Vedle techniky se řadí i další kategorie: prostředek, produkt a spotřebitel. Pokud budeme hovořit o prostředku, je zřejmé, že reklama v časopisech a novinách se bude zcela lišit od reklamy v televizi nebo na billboardech. *Rozdíl mezi sdělovacími prostředky není vždy dost konkrétní a může být také situační nebo funkční, např. rozdíl mezi knihami, novinami a časopisy* (str. 9).

Další kategorií je produkt nebo služba. Luxusní zboží jako např. parfémy, alkohol apod. vyžadují odlišnou techniku od potřeb pro běžnou domácnost, přičemž obě kategorie mají své protějšky: dovolená, hifi-věž (považované za luxus) nebo auta, domy a pračky (považované za potřebné). *Ne všechny reklamy prodávají zboží nebo služby, vedle reklam na jednotlivé výrobky (product ads) existují i neproduktové reklamy (non-product ads), zahrnující např. reklamy pro charitu nebo politické strany* (str. 10).

Poslední kategorií je spotřebitel, vždy záleží na tom, komu chceme výrobek prodat, tedy jaké věkové skupině nebo společenské třídě.

Reklama je tedy souhrnem všech zmíněných kategorií a zároveň odráží i rozdílné pohledy jednotlivých národů na okolní realitu. Z toho důvodu reklama, např. pro britské zákazníky bude využívat odlišných strategií než pro české.

Autor věnuje také několik kapitol jazyku a paralingvistice. Paralingvistikou se rozumí suprasegmentální rysy akustického segmentu promluvy, zvl. melodie, rytmus aj., ale také kinesiku, tj. různé výrazy obličeje a gest (Čermák, 1997, str. 342, 373). Cook v tomto pojmu, vedle již zmíněného významu, zahrnuje i různé doprovodné prostředky užívané v písemném projevu, např. různé typy a velikosti písma.

Písemný jazyk se přenáší na nějaký povrch, jde tedy o grafický materiál. Ten dává vzniknout současně dvěma dalším významům najednou. *Na jednu stranu, látka je chápána jako písmena určitého jazyka (grafologie), která naopak tvoří slova a slovní kombinace (morfologie a gramatika) nesoucí nějaký význam (sémantika)* (str. 60). V písemné podobě se důležité významy přenáší také výběrem velikosti stránky, výběrem typu a velikosti písma a stylem rukopisu. Tyto a jiné faktory také nesou význam a mohou posílit nebo popřít význam lingvistický, mluvíme zde o druhém, paralingvistickém, významu, který se uskutečňuje současně s lingvistickým. Nicméně vždy bude záležet na vydavateli, někdy se tučné písmo nebo velká písmena používají pouze za účelem přehlednosti.

V krátkých inzerátech na prodej domů často text doprovází krátký nadpis napsaný tučně a velkými počátečními písmeny každého slova. V některých případech spojky, členy a předložky jsou psány malým počátečním písmenem, což je typické pro nadpisy. V nadpisech se stručně vystihuje charakter a přednosti domu, např.:

“A 1920's House With A Garage And Superb Garden.”

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 23)

“An Expansive House With a Contemporary Interior and Super Views.”

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 23)

V jiných případech jsou nadpisy psány standardním písmem bez zvýraznění, ale také s velkými počátečními písmeny, např.:

“Delightful Top Floor Character Apartment within a Substantial Victorian Country House.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4).

U některých malých reklam a inzerátů jsou kapitalizována počáteční písmena přídavných jmen popisujících dům a samotný typ domu, např.:

“Luxury Residences

Your escape to a private world of luxury“

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 9).

V jiných případech typ domu, který je předmětem prodeje, současně s jinou důležitou informací, je psán velkým písmenem, např.:

“HOLIDAY LODGES IN DEVON

Your very own space in beautiful coastal Devon”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4)

V krátkých inzerátech jsou adjektivní kolokace ke slovu *house* také psána velkým písmenem, jak se domnívám kvůli upoutání pozornosti na samotný inzerát a na zdůraznění kvality daného domu, např.:

“BEAUTIFUL RESTORED country house in Northern Tuscany.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 30 April 2005, p. 7),

“HIGH QUALITY villas on edge of Alentejo village.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 30 April 2005, p. 7).

Nepřehlédnutelný je pak celý inzerát psaný velkými písmeny, např.:

“AN OUTSTANDING PERIOD COUNTRY HOUSE OF IMMENSE CHARACTER
BEAUTIFULLY PRESENTED AND STANDING IN SUPER LANDSCAPED
GARDENS AND PADDOCKS IN ALL EXTENDING TO APPROX. 5 ACRES.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4),

“NEW LUX HOLIDAY LODGES £89,995.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 5).

V ostatních případech, což je zajímavé, jsou jen typy domů nebo bytů psány velkými počátečními písmeny. Domnívám se, že psaní velkých počátečních písmen u slov vyskytujících se uprostřed textu nemá jiný záměr než zdůraznit o jaký typ domu se jedná nebo jaké má dům přednosti. Navíc, jak už bylo řečeno (viz str. 16), vždy záleží na vydavateli; tento prostředek může být zvolen pouze za účelem lepší orientace v textu.

„Beachfront and front line golf Apartments and detached Villas in custom-designed resort.“

(The Daily Telegraph, Telegraph Property 23 April 2005, p. 8),

„Lounge with inglenook, large kitchen / diner with aga, study, utility etc., also two bedroom thatched detached Cottage with own garden & parking and Sussex barn with garaging & flat over.“

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4).

Další ukázkou bude delší reklama na prodej drahého luxusního domu, která nevyužívá pouze změn typu písma (z obyčejného na tučné), vždy když chceš zdůraznit přednosti nabízeného domu. Snaží se také oslovit zákazníky výběrem lexikálních prostředků, oslovující především mladé moderní rodiny s dětmi. Touto ukázkou lze částečně i vyvrátit Cookovu teorii, kdy tvrdí, že reklamy na prodej domů využívají pouze metodu prodejní agresivity (viz str. 15). V tomto případě se domnívám, že obě metody se prolínají. Z reklamy jasně vyplývá, i přestože

to není přímo řečeno, že život v takovém domě bude lepší, a to pro všechny členy rodiny, včetně domácích mazlíčků. Spoléhá se tedy i na náladu, emoce a humor, které jsou typickou strategií prodejní metody nepřímého ovlivňování zákazníků. Uvedu jen některé pasáže, které to dokládají:

“..., semi detached house, which has a very **contemporary interior** and **5 good sized bedrooms – one a stunning Master Suite into the loft**, with wonderful views of the Tennis Courts, the Cricket Club and across towards Highgate, **which encases a fitted “walk in” dressing room and a smart, white fitted en suite bathroom**.

...- a separate utility room encasing a downstairs loo, a modern, white fitted family bathroom and an additional en suite shower room – **providing a good “au pairs suite”**.

...and an **integral garage**, plus a wide driveway – with wrought iron double gates – **providing off street parking for 2 or 3 cars**, with the added advantage of a side pathway leading from the driveway to the rear garden – **very useful access for children’s bikes or wet dogs!**

...,within easy walking distance of Highgate Tube Station – **for speedy journeys into the City and the West End** – and a short car journey from the shops in Muswell Hill.”

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 23).

Pro inzeráty a krátké reklamy je typická i stručnost související s používáním zkratk, často můžeme vidět zkrácené slovo *house* na *hse*:

“Fully restored large period *hse*, stunningly presented.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4),

slovo *cottage* na *cott*:

“SOUTH Worcestershire, large thatched *cott*, £455,000, EC & M, 01684-293246.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11).

Nejen samotné druhy domů se zkracují, ale také jejich modifikující přídavná jména, např. *detached* se často zkracuje na *det*:

“**Det** stone cott, C1800’s, oak fit kit, 2 recp Bthrm, UPVC d/g, och, approx acre, Super views, garage & prkng, Wrkshp/store, Att ‘Cobblers Workshop’ offering potential, Hambledon E/A, Shaftesbury T: 01747 851151.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 5)

nebo *bedroom* se často zkracuje na *bed*:

“Nr. Marinas & Sandy beaches in a sought after road, generous 3/4 **bed** det hse.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4),

rovněž *bathroom* na *bath*:

“3 bed + 3 **bath** villas, only E200K.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 30 April 2005, p. 7),

nebo časté *luxurious* nebo *luxury* na *lux*:

“3 bed **lux** house”

(Times Chronicle Series, Hoopers Lettings, 7 April 2004, p. 36).

Přídavné jméno *large* se zkracuje na *lrg*:

“**CANNING** Town / Plaistow, 2 dbl bedrms, in **lrg** 3 bed hse, newly renovated in / out, all mod cons, f/ furn, power shower, mode kitch, grdn, c/s to all amenities inc 2 tube stns, suit profs, £370, £385 pcm inc. 07939 209658 E13”

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 54).

Přídavné jméno *great* se zkracuje na *grt*:

„**CHISWICK**, W4 double room, **grt** modern house by Thames, close to tube, Waldeck Rd Strand on the Green, prkg, gdn, cab TV, prof ns, £500 pcm. Edward.griffin@roche.com / 07736 363658 8am-4pm / 07801 953626 4 pm-10pm & w/e”

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 54)

Modifikující příslovce *fully* se v inzerátech zkracuje na *f/* + určité přídavné jméno:

„**EALING** W5, dbl room in *f/furnished* luxury house, newly refurb & decorated, woodflrs, all mod cons, shared lounge, nr transport shop & amenities, young prof, call Gary, £450 pcm. 07866 507976”

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 54).

Toto je výběr nejčastěji používaných zkratk v reklamách a inzerátech na prodej domů, samozřejmě příkladů bychom mohli najít daleko více.

Styl psaní reklam a inzerátů v novinách a časopisech je bezpochyby zajímavý, ale předmětem této práce jsou adjektivní kolokace se slovem „house“ a jeho blízkými synonymy, proto svou pozornost zaměřím na ty kolokace, které jsou užity za účelem zvýšení atraktivity daného domu. Hlavním záměrem reklamy nebo inzerátu, jak už bylo řečeno, je zaujmout potenciální zákazníky, a proto výběr lexikálních prostředků není náhodný. Nejpočetnější skupinou adjektivních kolokací se slovem „house“ a jeho blízkými synonymy jsou ta co vyjadřují kladné hodnocení a jejich účelem je zanechat ve čtenáři trvalý dojem.

Velice často se vyskytují následující přídavná jména pro vyjádření nejvyššího stupně kladného hodnocení: *attractive, beautiful, charming, dream, elegant, exceptional, exclusive, exquisite, fabulous, fantastic, imposing, lovely, luxurious n. luxury, magnificent, prestigious, splendid, stunning, superb, superior, unique*.

Dalším prostředkem pro účely atraktivity je užití tzv. modifikátorů přídavných jmen. Jedná se o adverbia, která mohou stát před adjektivy, slovesy nebo jinými příslovci a slouží k vyjádření míry nebo stupně modifikovaných členů: *truly* outstanding; *beautifully* presented; *highly* impressive, attractive, unusual; *extremely* pretty, spacious; *impeccably* appointed aj.

Podobně výběr přídavných jmen vyjadřujících velikost jednotlivých domů je velice pestrý, vedle základních přídavných jmen *big* nebo *large* se v inzerátech a reklamě hojně vyskytují přídavná jména vyjadřující velký stupeň vlastnosti: *expansive, great, huge, spacious* či *substantial*.

2. Zajímavosti v použití adjektivních kolokací v literatuře

Ani literatura nezanedbává výběr lexikálních prostředků za účelem atraktivnosti a zaujmutí pozornosti čtenáře. Nejzajímavější příklady najdeme u adjektivních kolokací vyjadřující kladné a záporné hodnocení. Některé kolokace se shodují s použitím v reklamě, např. *wonderful*, *charming*, *impressive*, atd., ale vyskytují se i jiná zajímavá spojení: *agreeable house* (I. Murdoch, 1977, str. 105-106), *cosy house* (D. Lessing, 1989, str. 4), *decent house* (B. Malamud, 1971, rpt. 1988, str. 6), *delightful house* (I. Murdoch, 1977, str. 62), *prim houses* (D. Lessing, 1989, str. 45), *treasure house* (I. Murdoch, 1977, str. 104), *well-appointed house* (M. Drabble, 2002, str. 259), *jolly manor-house* (J. Galsworthy, 1994, str. 15) nebo *friendly house* (D. Lessing, 1989, str. 128). Poslední dvě jmenovaná přídavná jména se běžně používají pro popis lidských vlastností, dochází tedy k personifikaci.

Některá přídavná jména užitá pro vyjádření záporného hodnocení na první pohled upoutají pozornost svou jazykovou neobvyklostí nebo formou jako např. *decaying tenement* (B. Malamud, 1971, rpt. 1988, str. 6), *lousy cat house* (J. Steinbeck, 1994, str. 93), *pockmarked house* (B. Malamud, 1971, rpt. 1988, str. 38), *pock-marked building* (B. Malamud, 1969, str. 16), *rotten house* (B. Malamud, 1971, rpt. 1988, str. 17), *seedy house* (M. Bradbury, 2000, str. 41), *shabby tenement* (B. Malamud, 1980, str. 229), *sonofabitchy building* (B. Malamud, 1977, rpt. 1988, str. 21), *stinking orphans' home* (B. Malamud, 1969, str. 6) nebo složenina *shithouse* (B. Malamud, 1971, rpt. 1988, str. 56), naznačující, že půjde o nějaký dům nízké kvality. Zajímavé je přídavné jméno *pock(-)marked*, jehož základní význam je „pořbaný od neštovic“ a sekundární význam „mající díry, prohlubně“. Neobvyklé je bezpochyby přídavné jméno *sonofabitchy*, odvozené od podstatného jména *son of a bitch* (č. čubčí syn, hajzl).

Není zcela náhodné, že většina zmiňovaných přídavných jmen se vyskytuje v knihách amerického židovského spisovatele Bernarda Malamuda (1914-1986), který píše o útrapách židů ve Spojených státech. Z jeho knih číší ponurá atmosféra související se špatnými životními podmínkami, chudobou a můžeme říci, že i s lidskou beznadějí. Přídavná jména z knihy *The Tenants* (1971), (č. Nájemníci) zní velice hrubě. Celkově jazyk, který autor používá a rovněž vkládá do úst svých postav je vulgární a hovorový. Kniha pojednává o soužití, za velmi skromných podmínek, amerického židovského spisovatele a afroamerického spisovatele v jedné sešlé newyorské budově.

Převážně záporná hodnocení domů najdeme také u Doris Lessingové (1919) v knize *The Grass is Singing* (č. Tráva zpívá), pojednávající o jednom nevydařeném manželství bílých

usedlíků v Africe, o jejich chudobě a z ní vzniklých problémů. Jsou to přídavná jména vyjadřující stav a zároveň záporné hodnocení, všechna vyjadřující zanedbanost: *fly-away house* (1989, str. 34-35), *sordid house* (1989, str. 36), *forlorn house* (1989, str. 61-62).

V literatuře se také často vyskytují spojení *odd house* (M. Bradbury, *Eating People is Wrong*, 2000, str. 63-64) nebo *strange house* (I. Murdoch, 1977, str. 24). Podle mého názoru přídavné jméno *strange* vždy nevyjadřuje jen záporné hodnocení, může v určitém kontextu znamenat i něco neobvyklého, nevšedního bez záporné konotace: „But High and Over is still the *boldest* and *strangest* house on the block.“ (The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, str. 12). Pravděpodobně málo užívaným spojením je *staid fashion house* (Newsweek, 17 March 1997, str. 42), který zde má zápornou konotaci, znamenající klidný a nudný nebo také staromódní.

Objevují se také neobvyklá přídavná jména vyjadřující velikost: *skinny house* (B. Malamud, 1971, rpt. 1988, str. 7) nebo *thin house* (B. Malamud, 1969, str. 5), která se užívají spíše pro vyjádření fyzického vzhledu osob. Častými přídavnými jmény pro vyjádření malého domu jsou tradiční *small* a *little*, ale také zdvojnásobení *tiny* (mrňavý, malinkatý) – *tiny house* (K. Chopin, 1986, str. 134), ale také *humble huts* (M. Drabble, 2002, str. 184) nebo *modest cottage* (E. Albee, 1962, p.6), která se užívají spíše pro vyjádření kladných lidských vlastností. Pro vyjádření velkého domu se často používá v literatuře, ale i v reklamě přídavné jméno *huge*, např. *huge house* (M. Spark, 1965, str. 116). Pro vyjádření velikosti domu se rovněž používá přídavné jméno: *sprawling building* (M. Drabble, 1965, str. 64) nebo pro vyjádření výšky domu: *steep buildings* (M. Drabble, 2002, str. 158).

IV. DEFINICE PŘÍDAVNÉHO JMÉNA (ADJEKTIVA) A NĚKTERÉ JEHO ZVLÁŠTNOSTI

Jelikož teorie jde ruku v ruce s praxí zaměřím se vedle definice a vymezení přídavného jména na některé jeho zvláštnosti a jevy, které se objevují v praktické části diplomové práce. Za účelem propojení teoretické a praktické části se budu snažit uvádět co nejvíce vlastních příkladů z výzkumné činnosti. Přestože tématem této práce jsou adjektivní kolokace s podstatným jménem, velice stručně zmíním i některé jeho zvláštnosti s jinými slovními druhy, především v případě, že se budou týkat alespoň částečně praktické části.

Pro tuto kapitolu jsem čerpala především z těchto knih - L. Dušková a kol.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, Academia Praha 1994, R. Quirk, S. Greenbaum, G. Leech, J. Svartvik: A Grammar of Contemporary English, Longman 1972, rpt. 1980; a částečně i z knihy F. Čermáka: Jazyk a jazykověda, Pražská imaginace 1997.

Přídavné jméno (adjective) se tradičně řadí do skupiny slovních druhů (Parts of Speech) a nemění se v rodě, čísle ani pádě. Je tedy stejné v přívlastku i doplňku, např. „*This house is old; old houses have bugs.*“ (A. Wesker, *Love Letters on Blue Paper & Other Stories*, Penguin Books, 1980, p. 15).

Podle L. Duškové (str. 141), *přídavné jméno vyjadřuje vlastnost, kvalitu nebo vztah, a to k předmětu, od jehož názvu je odvozeno*. Podobně, ale podrobnější definici uvádí F. Čermák (str. 303): *adjektivum je slovní druh označující (ne/stabilní) vlastnost entity, substance a fungující primárně jako atribut a/nebo součást predikátu*.

Pro účely vymezení adjektiva je nutné rozebrat přídavné jméno z hlediska morfologického, sémantického a syntaktického.

1. Morfologické hledisko

Po morfologické stránce se přídavné jméno v angličtině vyznačuje tím, že lze stupňovat; slovnědruhově se charakterizují pouze přídavná jména zakončená specificky adjektivními příponami jako -al (*cultural*), -ous (*spacious*), -able (*agreeable*), -ive (*expensive*), -ful (*delightful*), -less (*meaningless*), -en (*wooden*), -ian (*Victorian*), -like (*boxlike*), -ous (*monstrous*) aj. Nicméně některé adjektivní sufixy se vyskytují i u jiných slovních druhů, např. nejběžnější adverbialní sufix -ly se vyskytuje i u adjektiv: *friendly*, *lonely* aj.; současně existují i podstatná jména s příponou -al, např. *criminal*. Velkou skupinu pak tvoří neodvozená přídavná jména, která jako slovní druh distinktivní formu nemají, např. *big*, *large*, *long*, *new* aj. Nejblíže k přídavnému jménu stojí příslovce (adverb), které rovněž podléhá stupňování a často se neliší svou formální strukturou. Mnohá příslovce nemají příznačný sufix a některá adverbia mají stejnou formu jako adjektiva, např. *far* – daleký, daleko, *long* – dlouhý, dlouho, apod. *Adjektivum se od adverbia často rozlišuje pomocí syntaktických funkcí; adverbium na rozdíl od adjektiva má funkci příslovečného určení a v atributivní funkci se vyskytuje spíše výjimečně* (Dušková, 1994, str. 142).

2. Sémantické hledisko

Po sémantické stránce se adjektiva nejvíce podobají slovesům (převážně nedějovým). Rozdíl spočívá v tom, že slovesa jsou většinou dějová a přídavná jména většinou nedějová, přesto některá mají dějový charakter, který se gramaticky projevuje užitím průběhového tvaru, např. *entertaining* aj.

Přídavné jméno v angličtině se vyznačuje také větší volností sémantického vztahu k řídícímu substantivu. Nemusí modifikovat samotné řídící podstatné jméno, ale jen nějaký jeho rys, zpravidla činnost, kterou řídící substantivum pouze naznačuje. V tomto případě je přídavné jméno prostředkem verbální modifikace, i přestože je samo nedějové.

Ze sémantického hlediska se adjektiva mohou klasifikovat na:

- a) **kvalitativní a hodnotící** – ty jsou předmětem stupňování (Comparison) a intenzifikace oproti adjektivům relačním,
- b) **adjektiva dějová a nedějová** – nejde o dvě oddělené skupiny, rozdíl spočívá ve schopnosti nedějového adjektiva nabýt dějové povahy
- c) **adjektiva s přímým a nepřímým sémantickým vztahem k řídícímu substantivu.**

Přídavná jména, která jsou použita restriktivně, mají pouze atributivní funkci, např. *the only home* (jediný domov), *the present residence* (nynější bydliště) aj., ale také některá adjektiva odvozená od adverbii, např. *former house* (dřívější, první dům), *latter building* (poslednější, druhá budova) aj. Pouze atributivní funkci mají zpravidla také adjektiva, která své řídící substantivum nemodifikují přímo, např. *a sick child* (nemocné dítě), s nepřímou modifikací *a sick room* (pokoj pro nemocné), *sick leave* (absence pro nemoc, pracovní neschopnost).

Zda adjektivum bude stát v atributivní nebo predikativní pozici závisí do jisté míry na tom, zda adjektivum označuje vlastnost trvalou nebo dočasnou. Atributivní adjektivum, není-li jeho platnost omezena kontextem, vyjadřuje vlastnost stálou, např. *a happy man* (šťastný člověk) na rozdíl od predikativního adjektiva vyjadřující vlastnost neutrální *I am happy to meet you.* (Jsem šťasten, že vás poznávám) - (Dušková, 1994, str. 142-145).

3. Syntaktické hledisko

Dalším znakem přídavného jména je, že může stát v atributivní i predikativní pozici, pokud

tento znak nesplňuje pak nejde o přídavné jméno. Přídavná jména lze tedy klasifikovat i ze syntaktického hlediska:

1) **přídavné jméno v přívlastku** (atributivní užití) může stát

a) před podstatným jménem a může být samo určeno příslovcem: *a cosy little house, a highly attractive house,*

b) za podstatným jménem, je-li blíže určeno jinak nebo některá více méně ustálená spojení (většinou právnické povahy): *heir apparent*

2) **přídavné jméno v přísudku** (predikativní užití) může stát

a) po sponových slovesech: *The house is ugly and small.*

b) po jiných slovesech, pokud jde o bližší určení podmětu: *The house looks new.*

c) jako přísudkový doplněk předmětu po slovesech, která znamenají „činit“ a „považovat“: *You make me nervous; I believe him honest.*

A. Některé zvláštnosti adjektiv zakončených na -ing a -ed

Přídavná jména zakončená na **-ing** mají formálně stejný tvar jako přítomná příčestí, např. *interesting, exciting, striking, entertaining, charming* aj., ale liší se od nich svým adjektivním chováním, tj. mohou stát v atributivní pozici, mohou se stupňovat (pomocí *more, most*) a intenzifikovat (pomocí *very*), vyjadřují-li stupňovatelnou vlastnost. Tato přídavná jména zahrnují i tvary, které nejsou odvozeny od sloves, např. *outstanding*. Někdy zmíněná přídavná jména mají své odpovídající sloveso, ale to má jiný význam, proto některé věty mohou být dvojznačné, např. *She is (very) calculating (But her husband is frank.)* – přídavné jméno; *She is calculating (Don't disturb her while she is doing the arithmetic.)* – příčestí přítomné. (R. Quirk a kol., str. 243). Dalším rysem přídavných jmen zakončených na -ing je, že často tvoří kompozita, např. *He is (very) good-looking*. Je (velmi) pohledný.; *It is (very) heart-breaking*. Je to (velmi) srdceryvné. (R. Quirk a kol., str. 245).

Přídavná jména zakončená na **-ed** jsou ve většině případech totožná s příslušnými minulými příčestími, která mají většinou pasivní význam (tj. tvoří se od tranzitivních sloves). Pokud premodifikují substantivum, mají nejčastěji rezultativní význam, např. *abandoned, reburied, raised* aj. Jejich použití v nerezultativním významu je méně obvyklé, např. *a shared house* společný (sdílený) dům, *a neglected building* zanedbaná i zanedbávaná budova.

Premodifikující minulé příčestí, které samo o sobě není možné, je často přijatelné, je-li premodifikováno, např. *a weather-beaten house*. Také projevují svou adjektivní povahu možností stupňování a intenzifikace na rozdíl od průběhové konjugace. Adjektiva s participiální formou se užívají atributivně i predikativně a často jsou součástí kompozit: *weather-beaten, purpose-built, well-preserved* aj. Některá adjektiva se také rozlišují od příčestí sufixem **-en** (*shaven, drunken*) místo **-ed**, typický pro příčestí nebo nulovým sufixem (*drunk, shrunk*) jak uvádí R. Quirk a kol. na str. 246.

B. Stupňování přídavných jmen

Co se týče stupňování adjektiv, v angličtině existují dva způsoby: 1) flektivní pomocí sufixů **-er** (pro druhý stupeň) a **-est** (pro třetí stupeň) a 2) analytický pomocí *more* (pro 2. stupeň) a *most* (pro 3. stupeň) u tříslabičných a víceslabičných adjektiv. Druhý stupeň (komparativ) se může intenzifikovat pomocí *much, a lot, lots, a good deal, far, yet* aj, ale také oslabovat pomocí *rather, a little, hardly* aj. Menší a nejmenší míra vlastnosti se vyjadřuje pouze analyticky pomocí *less* (méně) a *least* (nejméně).

Zajímavá je poznámka (L. Dušková, 1994, str. 152-3), že *superlativ, jehož základní funkcí je vyjadřovat relativně nejvyšší stupeň vlastnosti se užívá také absolutně k označení vlastnosti ve vysoké míře (elativ). V této funkci se užívá především superlativu opisného, který má v tomto případě člen neurčitý*. V ostatních případech superlativ a komparativ mají zpravidla člen určitý. Ve funkci elativu se vedle vazby se členem neurčitým vyskytuje v britské i americké angličtině též superlativ se členem určitým, který vyjadřuje ještě (absolutně) vyšší stupeň vlastnosti než normální elativ, např. *'It's the most exciting house I've ever designed,' he says*. (Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 33).

Elativní užití superlativu je lexikálně omezeno, nejčastěji se vyskytuje u adjektiv vyjadřujících hodnotící postoje, např. *"A most impressive Victorian Country residence in grounds of 1,5 acres offering bed and breakfast with 5 ensuite letting bedrooms, 3 reception rooms, kitchen, breakfast room, cellar, bonus ensuite bedroom."* (The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11). Pro srovnání uvedu ještě příklad s přídavným jménem vyjadřující velikost: *"A most spacious three bedroom mid-terrace Victorian house."* (Times Chronicle Series, Haart, 31 March 2004, p. 50).

V. POSTAVENÍ ADJEKTIVNÍHO PŘÍVLASTKU A PŘÍVLASTKU VYJÁDRĚNÝM PODSTATNÝM JMÉNEM

Již na začátku této kapitoly musím konstatovat, že ani jeden z autorů, tedy L. Dušková, M. Hewings, R. Murphy a R. Quirk, se neshodli na žádném univerzálně platném pravidle o postavení přívlastku před řídícím podstatným jménem. Všichni naznačili určitá pravidla, kterými se lze obecně řídit, ovšem s četnými výjimkami. Autoři praktických gramatik, Murphy (1985, rpt. 1992) a Hewings (1999) pro studenty angličtiny formulují velice přehledné schéma o postavení adjektiv, které jak uvádějí není pevně stanovené. Murphyho schéma je lehčí, protože je určené pro středně pokročilé, zatímco schéma od Hewingse, určené pro pokročilé je o něco složitější a podrobnější. Pro účely běžného studia angličtiny se domnívám, že tito dva autoři jsou nejpřínosnějším zdrojem.

Nejprve se zaměřím na postavení adjektivního přívlastku. Dušková uvádí následující klasifikaci postavení adjektivního přívlastku:

1) normální postavení adjektivního přívlastku

V angličtině obvykle stojí před příslušným podstatným jménem, např. *a red house*, *a substantial house*.

2) pořadí adjektiv ve funkci několikanásobného přívlastku v prepozici

L. Dušková uvádí, že problematika postavení adjektiv v tomto případě není zcela vyřešena, proto rozhodujícím faktorem bývá sémantické hledisko. Obecné pravidlo je, že se postupuje po přímce **od inherentních významových rysů** (ty jsou nejtěsněji spojeny s řídícím slovem, významově i pozičně) **k rysům adherentním**, náhodně připojeným k řídícímu slovu a umístěným od něho nejdále. Jde vlastně o aplikaci teorie funkční perspektivy větné, postup zprava doleva od tématu k rématu. Nicméně někdy není snadné stanovit ani pořadí důležitosti a inherentnosti či adherentnosti (str. 488).

3) postpozice adjektivního přívlastku

Zde se v podstatě jedná o kondenzovanou vztaznou větu. Větší pozornost tomuto případu věnovat nebudu, jelikož se nevyskytuje u sledovaných excerpt.

Dušková shrnuje, že pořadí uvnitř objektivně kvalifikujících přívlastků se dá částečně řídit podle stálosti dané vlastnosti, proto barva, národnost a věk mají přednost před relativnějšími vlastnostmi jako jsou rozměry nebo tvar. Toto pravidlo souhlasí se zjištěnými příklady: "Mrs. Montgomery, in her *little red house* in the Second Avenue, was a person for whom Doctor Sloper was one of the great men – one of the fine gentlemen of New York; and while she fixed her agitated eyes upon him, while she clasped her mittened hands together in her glossy poplin lap, she had the appearance of saying to herself that he quite answered her idea of what a distinguished guest would naturally be." (H. James, Washington Square, Airmont Publishing Company, 1970, pp. 62-63).

Současně Dušková uvádí, že se v britské angličtině dává přednost tvaru před rozměry. Ne vždy je to pravda, jak dokazuje příklad z britských seriózních novin, kde se tato přídavná jména objevují v obráceném pořadí: "Connell returned a few years later with Colin Lucas and Basil Ward to build four "Sun Houses" below the main house – *rectangular two-storey* villas with huge, light-grabbing windows." (The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 12). V americké a britské beletrii se toto pravidlo dodržuje: "There was a *small square* building whose corrugate roof began to gleam whitely as the moon slowly slid out from behind the cloud and drenched the clearing with brilliance." (D. Lessing, The Grass is Singing, Paladin, 1989, p. 52) nebo „The bunk house was a *long, rectangular* building.“ (J. Steinbeck, Of Mice and Men, Penguin Books, 1994, p. 19).

Dále Dušková (str. 488) uvádí, že *hodnotící, subjektivně kvalifikující přívlastky stojí dále od určovaného substantiva než přívlastky relativně objektivní, měřitelné, tedy rozměry dále než tvar, velikost povšechně dále než změřitelné rozměry*. Quirk (str. 924) uvádí stejné řazení adjektiv, ale navíc dodává, že ve skupině *přívlastků vyjadřujících velikost, výrazy výšky obvykle stojí před rozměry*. Na pořadí závisí také rytmus; přednost mají krátká slova před dlouhými; obvyklá slova před méně obvyklými; slova užitá restriktivně před slovy užitými nerestriktivně.

Quirk (str. 924) uvádí i konkrétní složitější příklad postavení adjektiv, které se svým tématem hodí do této práce: *the two typical large country houses* je obvyklejší pořadí než *the two large typical country houses*. Preference postavení odpovídá „přirozenému“ pořadí opakující se kvalifikace. Aby se mohlo říci o venkovských domech, že jsou typické musí být velké, ale již to neplatí obráceně, tedy pokud jsou domy velké musí být i typické. V tomto případě už nejde o lingvistickou informaci, ale o informaci zakládající se na faktech. Preferované pořadí

v těchto dvou jmenných frázích odráží realitu, kdy je smysluplné specifikovat velké venkovské domy jako typické.

Dušková klade důraz také na to, zda-li mezi některou dvojicí jmen není užší vztah, tedy netvoří-li stále spojení. V tomto případě se musí rozlišovat *jednoduchý přívlastek* a *přívlastková spojení anebo anteponovaný přívlastek*, který má formu slovního spojení, např. *family house, apartment building, country house* aj.

Další autor, který se snaží o zavedení jakéhosi obecně platného pravidla, je Murphy (str. 190), který přídavná jména rozděluje na faktická (fact adjectives), jako např. *new, large, round, wooden*, vyjadřující objektivní informaci (věk, velikost, barva aj.) a adjektiva hodnotící (opinion adjectives) jako např. *nice, beautiful*, vyjadřující názor mluvčího. Pokud nastane případ, že se sejde více faktických přídavných jmen vedle sebe uvádí následující pořadí, které ovšem není stoprocentně platné:

1	2	3	4	5	
velikost	stáří, věk	barva	původ	materiál	+ SUBSTANTIVUM
(jak velké?)	(jak staré?)	(jaké barvy?)	(odkud?)	(z čeho je vyrobeno?)	

Např. "A few paces from the *low brick* building, she stopped." (D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 200) → velikost + materiál + substantivum

Adjektiva vyjadřující velikost a délku (*big, small, tall, short, long* aj.) většinou stojí před přídavnými jmény, která vyjadřují tvar a šířku (*round, fat, slim, wide* aj.).

Hewings toto pravidlo rozšiřuje (str. 166):

Hodnocení + velikost/fyzická kvalita/tvar/věk + barva + participiální adjektivum + původ + materiál + typ + účel + SUBSTANTIVUM

Jak už bylo řečeno, uvedená schémata nejsou univerzálně platná a vyskytují se četné výjimky, např. "I looked in their direction with a smile on my face, hoping eagerly at heart that one of them would volunteer to give me an introduction to the city or just say a word or two about the *tall, impressive* buildings that we were passing by." (Da Chen, *Sounds of the River*, Arrow Books, 2004, p. 15). Hodnocení je v tomto případě blíže k podstatnému jménu než velikost – výška.

Často se toto pořadí shoduje s excerpty, např. "A rare chance to acquire this *delightful three bedroom semi detached* home situated within this highly coveted street." (Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43) → hodnocení + velikost + typ + substantivum.

Dále, stupňovatelná přídavná jména (popisující hodnocení, velikost, kvalitu, tvar, věk) obvykle stojí před participiálními adjektivy a adjektivy popisující původ, materiál, typ a účel. Pokud dvě stupňovatelná přídavná jména stojí před podstatným jménem, může se mezi nimi psát čárka nebo spojka *and*, např. *an attractive, big garden* nebo *an attractive and big garden* (M. Hewings, 1999, str. 166). U adjektiv, která nepodléhají stupňování je psaní čárek dost nepravidelný jev, kdy se objevuje dlouhá řada přídavných jmen neoddělená čárkou, např. "...*an undistinguished 1930s bow-windowed semi-detached house..*" (M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 30) jindy delší nebo kratší řada přídavných jmen je oddělená čárkami, např. "...*crumbling, decaying buildings..*" (S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton, 2003, p. 67).

Nyní se zaměřím na vztah dvou juxtaponovaných substantiv. Dušková uvádí, že používání juxtaponovaných substantiv bez jakéhokoliv znaménka se velmi rychle šíří, zejména v odborném, technickém a novinářském stylu, přičemž první z nich (zleva) má adjektivní funkci, např. *government building, retirement home*.

Dvě vedle sebe stojící substantiva jsou většinou kondenzací konstrukce:

řídící substantivum + předložka + substantivní postponovaný přívlastek

(N₁ + Prep + N₂ nebo H + Prep + M)

(H=head, Prep=preposition, M=modifier)

Výsledkem je sémantický konverzív, tedy těsné spojení po formální i obsahové stránce. Druhé substantivum je určované, zatímco první je určující, které se nazývá **sekundární adjektivum**. Podle pozice se mění význam jmenné fráze. V kondenzátu nebo-li konverzívě tohoto typu se mezi oběma substantivy mohou skrývat různé sémantické i syntaktické vztahy. Může jít o vyjádření vztahu k materiálu (*a glass building*), místu (*a London home*), času (*a summer residence*), funkci nebo účelu (*retirement home*), typu (*a terraced house*) aj.

Pokud jde o těsnost významových spojení, objevují se nejrůznější případy od spojení příležitostných, např. *a hillside house* přes ustálená spojení názvová, např. *an art deco building* až po velmi těsná spojení směřující k pojmenovávacím jednotkám, stálým spojením blížící se kompozitům, např. *family house*, *country house*, *town house*.

Přívlastkové substantivum může být zastoupeno jen zkratkou, jak jsme viděli v kapitole o reklamách a inzerátech, např. *det house*, *lrg house*, *grt house* nebo substantivními spojeními, např. *wood-and-iron house*, *concrete-and-glass house*.

Přívlastky vyjádřené několika substantivy mohou vytvářet celé řetězce a vztahy mezi jednotlivými členy mohou být různé. Základní zásadou pro rozluštění vztahů v takové řadě je postupné rozvíjení řídicího substantiva zprava doleva. Ovšem to nezaručuje, že v řadě substantiv nemůže dojít k nejasnosti nebo že substantivní přívlastek může určovat jenom bezprostředně následující substantivum. Jak už bylo řečeno i v tomto případě se musí rozlišovat, zda nejde o slovní spojení (Dušková, 1994, str. 490-492).

VI. SYNTAGMATICKÉ VZTAHY A KOLOKACE

1. Syntagmatické vztahy

Pojmy syntagmatické vztahy a kolokace jsou spolu úzce spojeny, jak uvidíme později v této kapitole. Nejprve uvedu definici syntagmatu, jak ho definuje F. Čermák (1997, str. 121): *syntagma je kombinace minimálně dvou, obvykle různých znaků, resp. i neznaků (figur) téže roviny jazyka*. Jeho vznik je podmíněn sémantickou kompatibilitou znaků, které do něj vstupují jako **komponenty**. Vzniklé syntagma je smysluplným shlukem prvků v textu, které si lze také představit jako typ, resp. **model**. Pokud se taková kombinace prvků ustálí stane se sama součástí systému. Takto mají své modely kombinace morfémů (→ slova), slova (→ kolokace nebo věty) a fráze nebo klauze (→ souvětí), případně i další. Na úrovni lexémů se tyto modely projevují jako typy tvoření vět (vzorce) či víceslovných pojmenování apod.

Každé syntagma má určitou délku, počet komponentů, pořadí (dané sledem jejich pozic), relaci mezi komponenty a relační prvky, vyjadřující vztahy mezi nimi.

Specifické rozdíly uvnitř každého z nich jsou dány dalšími ohledy, např. modely kolokací (nevětných kombinací slov) se mohou lišit větší či menší délkou, pevným nebo nepevným slovosledem apod.

Konkrétní syntagma (zvl. lexikální) tvoří minimální strukturu textu. Existuje mnoho typů syntagmat, které jsou dány kombinatorickými možnostmi komponentů, přičemž v jazyce jich bývá vždy méně než na teoretické rovině.

Textové okolí (výskyt) jednotky tvořící syntagma je dané kontextem a úhrn všech možných kontextů jednotky je jeho distribucí (Čermák, 1997, str. 117, 121-2).

Na obecné rovině syntagmatický vztah může být, např. u fráze, *extremely spacious house* mezi *extremely* a *spacious* (adv+adj) a celá tato adjektivní fráze tvoří s následným podstatným jménem substantivní frázi *extremely spacious house*. V rámci jedné věty, kde je více slovních druhů, vzniká tzv. **hierarchizace**; další vztahy by mohly být mezi slovesem a podstatným jménem či slovesem a adverbem aj.

2. Kolokace

Alespoň částečná znalost kolokací a schopnost je užívat v běžné konverzaci v angličtině je jedním z pedagogických cílů ve výuce anglického jazyka. Kdybychom poslouchali rodilého mluvčího třeba jen deset minut, byli bychom zřejmě překvapeni množstvím užitých kolokací, které jsou pro něj naprosto přirozenou součástí jazyka. Ovšem student angličtiny, dejme tomu na středně pokročilé úrovni, by jen těžko odhadl z výběru slov tu správnou kolokaci ke slovu *house*, např. *line*, *queue*, *row*, *terrace* – výrazy založené na synonymním vztahu. Z těchto výrazů jsou správné dvě varianty: *terrace house* (BR) a *row house* (AM). Domnívám se, že jako úvod do tématu tento příklad stačí, a proto přejdu na teorii o kolokacích.

Podle D. A. Cruse (Lexical Semantics, 1986, str. 40), se kolokace vztahuje na frekvenci lexikálních jednotek, které se obvykle vyskytují společně, ale přesto jsou transparentní v tom smyslu, že každá lexikální jednotka je současně sémantickým prvkem. Čermák (1977, str. 343) kolokaci definuje jako *(smysluplné) spojení lexémů (slov), lexikální syntagma, zvl. v podobě viceslovného pojmenování, jehož vznik je podmíněn jejich vzájemnou kolokabilitou a tedy i kompatibilitou*. Podle J. Hilla (English Teaching professional, Issue Eleven April 1999, str. 3), *kolokace je způsob, jakým se slova spojují v předvídatelných kombinacích*.

Podle Cruse (str. 40-1) výrazy jako *fine weather*, *torrential rain* aj. jsou kolokace; tyto příklady je snadné odlišit od idiomů, i přestože mají jistý druh sémantické koheze – prvky jsou v rámci kolokace do jisté míry vzájemně selektivní.

Sémantická celistvost neboli koheze kolokace je patrnější, pokud je její význam vyjádřen jedním nebo více prvky, jež jsou silně omezeny kontextem a jsou odlišné od významu

v neutrálním kontextu. Sémantická soudržnost je ještě těsnější, pokud význam jednoho z prvků tvořící kolokaci vyžaduje specifickou lexikální jednotku ve svém bezprostředním kontextu. Např. kolokace *foot the bill* má i některé rysy idiomu, i přestože je sémanticky transparentní, ale neodpovídá charakteristice idiomu v tom, že je volně modifikovatelná. Tento typ kolokace, jejíž prvky se většinou neoddělují se může nazvat „vázaná kolokace“ (bound collocation).

J. Hill, (str. 4), klasifikuje různé druhy kolokace, na základě kombinatoriky slovních druhů:

- a) sloveso + podstatné jméno → make a mistake
- b) přídavné jméno + podstatné jméno → terraced house
- c) příslovce + sloveso → totally misunderstand
- d) příslovce + přídavné jméno → extremely spacious
- e) přídavné jméno + předložka → guilty of (-ing)
- f) podstatné jméno + podstatné jméno → apartment house

I přestože uvedené příklady kolokací se skládají ze dvou prvků, často se můžeme setkat i se šesti a více slovy.

Hill, (str. 4-5) rozděluje kolokace také podle frekvence výskytu na:

- 1) ojedinělé (jedinečné) kolokace - (unique collocations)

Můžeme se pohybovat na škále od „možných, ojedinělých“ přes „ustálené, pevné“ až po „flexibilní, slabé“ kolokace. Hill uvádí ve své škále raději „možných“ ojedinělých, protože v rámci dalšího výzkumu můžeme zjistit, že existují i další varianty. Možným příkladem by mohla být kolokace *foot the bill*, kdy druhý komponent nelze nahradit jinými výrazy **foot the invoice*, apod. nebo výraz *shrug one's shoulders* nelze nahradit jinou částí těla.

- 2) ustálené, pevné kolokace - (strong collocations)

Ustálenými kolokacemi se rozumí, že se často objevují v určité kombinaci, např. *trenchant criticism* nebo *rancid butter*.

- 3) flexibilní (slabé) kolokace - (weak collocations)

Do této skupiny patří výrazy pohybující se na hranici slov, která spadají pod termín kolokace. Jde o slova vyskytující se s větší než náhodnou frekvencí. Jako dobrý příklad mohou posloužit barvy, které vedle náhodných spojení jako např. *blue shirt* tvoří pevné kolokační vazby

white wine, blue film aj. Mnoho věcí může být dlouhých, krátkých, levných, drahých, dobrých nebo špatných. Např. přídavné jméno „dobrý“ (*good*) se vyskytuje u mnoha flexibilních kolokací, tzn. že se může aplikovat skoro na vše, např. na jídlo, cestu aj., ale je pevně v kombinaci s *hour* – *good hour, good age* aj.

4) středně ustálené kolokace (medium-strength collocations)

Příkladem může být komplexní středně ustálená kolokace: "*He's recovering from a major operation.*", která se skládá z těchto komponentů: *recover from, a major operation* a celého výrazu *recover from a major operation*. Studenti angličtiny zřejmě znají tato slova odděleně, ale nejsou schopni vytvořit takovou kolokaci. Hill navrhuje, že by pravděpodobně řekli: např. *My father...he's getting better...he had a big operation*. Současně dodává, že právě tento typ kolokací chybí v tradičních slovnících.

Mnoho autorů se zajímalo o kolokace a tak významně přispěli k jejich dalšímu zkoumání. J. Hill, mj. profesor angličtiny jako cizího jazyka, se snaží aplikovat poznatky o kolokacích do pedagogické praxe a zavést výuku kolokací jako neodmyslitelnou část při výuce anglického jazyka. D. A. Cruse problematiku kolokací vysvětluje spíše na konkrétních příkladech, je zaměřen více teoreticky; uvádí např. i některé anomálie ve vztazích mezi členy kolokace, apod. Na závěr bych chtěla dodat, že kolokační slovníky vznikají na základě nepřeborného množství excerpt daného slova, např. jednoho milionu, často více; proto praktická část diplomové práce (napsaná na základě více než jednoho tisíce excerpt) bude jen malou kapkou v moři.

VII. PROSTŘEDKY PRO VYJÁDŘENÍ RŮZNÝCH VLASTNOSTÍ (PRAKTICKÁ ČÁST)

V závěrečné kapitole budu sledovat adjektivní kolokace se slovem *house* a jeho synonymními zástupci a pokusím se roztrdit prostředky, kterými se vyjadřuje typ domu, materiál, barva, velikost, tvar, vnější vzhled, stav, architektonický styl, příslušnost k místu, poloha, časové zařazení, hodnocení kladné, záporné, typ vlastnictví, cena, účel aj. Rozdělení následujících přídavných jmen je samozřejmě subjektivní, a proto je možné, že v některých případech se budou názory lišit.

1. Prostředky vyjadřující typ domu

Celkem jsem našla 41 možných prostředků vyjadřujících typ domu. Nejčastějšími prostředky vyjadřující typ domu jsou přídavná jména, která mohou označovat současně i vzhled a polohu daného domu. McArthur (1981) některé z nich označuje jako moderní typy domů, např. *detached house*, *semi-detached (semi detached)*, *terraced (terrace) house*, které se spolu s výrazy *town house* nebo *country house* vyskytují nejčastěji. Sekundární adjektivum *country* se ochotně pojí také se slovy *home*, *cottage* nebo *residence*. Přídavné jméno *detached* se ochotně pojí i s většinou dalších staveb *home*, *cottage*, *bungalow*, *villa* a *residence*. Přídavné jméno *semi-detached (semi detached)* se pojí také se substantivy *bungalow* nebo *home*. Přídavná jména *mid terrace* nebo *end of terrace* mají několik variant psaní, které uvádím v přehledu.

Výraz *attached house* vyjadřuje zpravidla dvojdomek, podobně jako *semi-detached house*, ale s tím rozdílem, že obyvatelé domu mají většinou společný vchod se sousedy. Výraz *gabled house* označuje dům se štítem, opět ho zařazuji do této skupiny, přestože vyjadřuje i vzhled daného domu; uvádím ho jako typ, protože ne všechny typy domů mají štít.

Velice často se objevuje výraz *country house*, který by se mohl také zařadit do skupiny adjektiv vyjadřujících prostředí, ale jedná se spíše o typ domu, který má své specifické rysy. Je jasná preference pojit *country* se substantivem *house* než s *home*. Venkovský dům (sídlo) se tedy bude lišit od městského domu, který označuje výraz *town house (townhouse)*, což je tradičně název pro dům vyšších vrstev v Londýně, ale v současnosti se spíše používá pro nové řadové domy, většinou třípatrové s garáží v přízemí (www.encyclopedia.thefreedictionary.com).

Výraz *show home* označuje jeden z nově postavených domů, vymalovaných a vybavených nábytkem, aby si zákazník udělal představu o tom jak asi budou vypadat (Hornby, 2000, str. 1190).

Výraz *mews house* n. *home* označuje městskou řadu stájí, které byly předělány na obytné domy s garáží v přízemí a malým bytem nad ní, který dříve obýval podkoní. Samotný výraz *mews* znamená malou, úzkou uličku s řadou stájí, které byly předělány na malé domy. (Hornby, 2000, str. 804). K. Hais a B. Hodek dodávají, že může jít i o náměstí hlavně v londýnském West Endu s moderními obytnými objekty adaptovanými z bývalých stájí (Velký anglicko-český slovník, sv. II, Academia Praha, 1992, str. 715). Výraz se převážně vyskytuje se slovem *house*, a je spojen spíše s Británií.

Výraz *tower house* by podle kontextu odpovídal domu ve tvaru věže. Tento výraz by také mohl znamenat výškovou budovu, ale v úryvku se píše, že dům je z 15. století, kdy se klasické výškové budovy nestavěly.

Výraz *open-hall house* označuje dům s otevřenou halou. Druh moderního domu také označuje spojení *open plan design house*, tj. dům využívající co největšího volného prostoru v interiéru, kdy pokoje jsou mezi sebou co nejméně odděleny zdmi.

Výraz *split level house* vyjadřuje typ domu, ve kterém jedna polovina představuje jedno podlaží a druhá polovina představuje dvě podlaží. V jednopatrové části domu je většinou obývací pokoj, jídelna a kuchyň. Prakticky se jedná o typ domu se zvýšeným podlažím v polovině domu. Tento typ byl populární především v 50. a 60. letech 20. století. (www.encyclopedia.thefreedictionary.com).

Výraz *mobile home* (č. mobilní dům) označuje obývací jednotku, smontovanou většinou v továrně, která je následně převezena na požadované místo. Obvykle je mnohem levnější než tradičně postavený dům a často se spojuje s venkovským prostředím a hustě obydlenou výstavbou, můžeme ho vidět např. v autokempincích. (www.encyclopedia.thefreedictionary.com).

Výrazy *farmhouse* nebo *ranch house* jsou spojeny s venkovem. *Farmhouse* označuje hlavní dům na statku, obydli statkáře (Hornby, 2000, str. 458), zatímco *ranch house* označuje čtvercový jednopatrový dům s mírně skloněnou střechou (Webster, str. 973).

Výraz *bunk house* označuje ubytovnu pro dělníky na ranči (Webster, str. 209) nebo jednoduše jakoukoli ubytovnu pro dělníky (Hornby, 2000, str. 157). Ovšem britským protějškem by pro tento výraz byl spíše *hostel*.

Výraz *raised house* zřejmě označuje zvýšený dům, např. na kůlech, tedy, který není stavěn přímo od země.

Výraz *first time buyer house* se často vyskytuje v realitních novinách nebo příloze seriózních novin nabízející nemovitosti. Z kontextu vyplývá, že jde o situaci kdy si lidé kupují poprvé vlastní dům, buď pro trvalé bydlení nebo jako investici.

Výraz *second home* je ještě další dům, který lidé vlastní kromě svého hlavního domu. Užívá se především na prázdniny. (Hornby 2000, str. 1153). Výraz se vyskytuje pouze se slovem *home*.

Výraz *Pavilion building* bude označovat dočasnou budovu při příležitosti veřejných akcí nebo výstav, ale také může označovat velkou budovu určenou ke sportovním událostem a zábavě či reprezentující budovu postavenou za účelem přístřešku v parku nebo užívanou, např. při

koncertech. (Hornby, 2000, str. 930). Domnívám se, že toto spojení je neobvyklé, spíše se vyskytuje jen samotné *Pavilion*.

Do této skupiny zařazují i výraz *man-made dwelling*, který označuje způsob nebo také činitele stavby. Rovněž zařazují přídavná jména *traditional*, *modern* a *contemporary* (soudobý, ve smyslu moderní, tedy s novými prvky) jako základní typy domů. *Modern* má často také kladně hodnotící význam. *Traditional* se zpravidla pojí také se slovy *home* a *building*.

Některé další typy domů, které patří do této skupiny (i jednoslovné názvy) jsou vysvětleny v první kapitole.

U některých výrazů, např. *semi-detached* není ustálený pravopis. Ve slovnících se často objevuje varianta s pomlčkou. Výrazy *farm house* nebo *town house* se často píší dohromady, zřejmě z důvodu, že tato spojení se blíží kompozitům. Mnoho přívlastků je zde vyjádřeno sekundárním adjektivem, např. *country house*.

Zde jsou praktické příklady sledovaných adjektivních kolokací:

- 1) "A **detached** double fronted Victorian corner **house** with a drive-in and parking for six cars."
(Times Chronicle Series, Cliftons Managements, 7 April 2004, p. 38)
- 2) "Situated on Tredegar Square, which is one of East London's most sought after locations, is this superb **semi-detached** period **house**."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)
- 3) "Two bedroom **semi-detached bungalow**, newly decorated, one reception room, newly fitted kitchen, new boiler, newly fitted bathroom, central heating, double glazed, approx 60ft rear garden."
(Times Chronicle Series, Ashfield Estates, 31 March 2004, p. 49)
- 4) "Daniels are pleased to offer for sale this five bedroom **semi detached house** with garage, front and rear gardens in the ever popular Dollis Hill area."
(Times Chronicle Series, Daniels, 7 April 2004, p. 40)
- 5) "The Karps, Pearls and Bobers, representing **attached houses** and stores, but otherwise detachment, made up the small Jewish segment of this gentile community."
(B. Malamud, The Assistant, Avon Books, New York, 1980, p. 17)
- 6) "Local estate agent Diane Taylor, from George F White, reckons the price of some **terrace houses** doubled between 2001 and 2003."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 6)

- 7) "A **terraced house** with 3 bedrooms, 2 receptions, kitchen/diner, bathroom, separate wc, ground floor shower/wc, & 22ft rear garden, double glazed windows, central heating, near Kensal Green station."
(Times Chronicle Series, Wenlock & Taylor, 7 April 2004, p. 42)
- 8) "Daniels are pleased to offer for sale this **mid terraced house** which is situated in a quiet residential road close to transport and all amenities."
(Times Chronicle Series, Daniels, 7 April 2004, p. 40)
- 9) "A most spacious three bedroom **mid-terrace** Victorian **house**."
(Times Chronicle Series, Haart, 31 March 2004, p. 50)
- 10) "A highly impressive three bedroom **mid terrace house** located in the sought after area of Dollis Hill Estate."
(Times Chronicle Series, Haart, 31 March 2005, p. 50)
- 11) "An **end terraced** four bedroom **house**"
(Times Chronicle Series, Hoopers, 7 April 2004, p. 35)
- 12) "Magnificent **end of terrace** Victorian family **house** sympathetically refurbished and boasting impressive room sizes."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)
- 13) "It's high up on the third floor in a tall, not very well-maintained, late nineteenth-century **end-of-terrace building**, which adjoins and overlooks a dense low-built development of slightly kitsch red-brick Notting Hill Housing Trust in-fill."
(M. Drabble, The Seven Sisters, Penguin Books, 2002, p. 45)
- 14) "A Georgian style **end of terraced house** with two large receptions, fitted kitchen, two bathrooms and a west facing garden."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)
- 15) "It was a large **gabled house** with a folly-turret."
(M. Spark, The Prime of Miss Jean Brodie, Penguin Books, 1965, p. 89)
- 16) "What: Gatchells, a thatched, 15th-century, **open-hall house**, Grade II-listed with four bedrooms, three bathrooms and an en-suite shower room, sitting room, family room, kitchen (with Aga) / dining room, conservatory, utility room, outdoor swimming pool, garage, stores and gardens, in about 1.5 acres."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 3)
- 17) "Brand new contemporary **open plan design** detached family **house** to a high specification with 4-5 bedrooms and 2-4 reception rooms near Exeter University."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4)

18) "A superb conversion of a Victorian **country house** into thirteen individual apartments, set in 4 acres of landscaped gardens with views of the Test Valley."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4)

19) "The first chapter of 'Gift' is wonderfully stark and spooky: an aging couple in an isolated **ranch house** is terrorized in the middle of the night."

(Newsweek, 17 March 1997, p. 53)

20) "What: south Hanging Wells, a recently renovated **farmhouse** and converted barn with views of south Weardale."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 3)

21) "Paterson worked on four rooms in Ms Coptcoat's 17th-century **manor house** in Oxfordshire and has now started the complete redecoration of her contemporary penthouse flat in London."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 6)

22) "They've got a jolly old **manor-house**; they asked me down there."

(J. Galsworthy, To let, Wordsworth Editions Limited 1994, p. 15)

23) "Brand new **town house** arranged over three floors comprising four bedrooms, three bathrooms and is available furnished."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

24) "Large unfurnished **townhouse**, fitted kitchen, reception, bathroom, three bedrooms and own rear garden."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

25) "Like Sally Hepburn, she is wondering how much her little **mews house** is really worth."

(M. Drabble, The Seven Sisters, Penguin Books, 2002, p. 192)

26) "Kevin Hollingrake, a York estate agent, believes the ruins of a 15th-century **tower house** outside his back door, at Crayke Castle near Easingwold, adds at least 10 per cent to the value of the property."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 30 April 2005, p. 7)

27) "A 3 bedroom stunning **show home**, for further information and directions on this stunning development contact us 7 days a week."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

28) "**CROUCH** Hill N8 double rooms, one avail 16 March, other 3 April, lovely **split level** Victorian **house** with profs, viewing highly recommended, large attic room, £130pw inc, other £120 pw inc. 020 8348 7996 / 07762 292679"

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 54)

29) "An influx of second-home buyers in Chamonix in the French Alps has forced some service workers to live in **mobile homes** outside the resort during the winter season, when it's most crowded."

(Newsweek, 11-18 April 2005, p. 67)

30) "She was a child again, playing in the small dusty garden in front of the **raised** wood-and-iron **house**, with playmates who in her dream were faceless."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 162)

31) "Ideal **first time buyer house**"

(Times Chronicle Series, Hoopers, 7 April 2004, p. 35)

32) "Quality **second homes** on a 99 year lease, in a secluded lakeside setting or by the golf course on a 385 acre Country Park in unspoilt rural Lincolnshire."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11)

33) "Three-bedroom, **traditional house**, 15 miles from Varna, with underfloor heating and large garden."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 11)

34) "I live with my partner Clyde Hughes in an apartment in a large **modern** well-appointed **house** that belongs to the university."

(M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 259)

35) "Brand new **contemporary** open plan design detached family **house** to a high specification with 4-5 bedrooms and 2-4 reception rooms near Exeter University."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4)

36) "Also helps a little the new **apartment house** that it opened in December."

(B. Malamud, *The Assistant*, Avon Books, New York, 1980, p. 186)

37) "The shell of Sir Norman Foster's new glass and steel terminus building extends north from the engine shed at St Pancras, overshadowing listed Victorian **tenement buildings** with rusty bicycles still changed to railings, gasholders and boarded up canalside warehouses waiting to be turned into trendy urban pads."

(S. McConnell, *Where to Live*, Evening Standard Homes & Property, separate advertisement, 21 April 2004, p. 13)

38) "Most notably, the wooden **Pavilion building** is entirely covered by a two-lager woven bamboo 'cage'."

(Newsweek, 11-18 April 2005, p. 67)

39) "They looked like natural growths from the ground, rather than **man-made dwellings**."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 109)

40) "The **bunk house** was a long, rectangular building."

(J. Steinbeck, *Of Mice and Men*, Penguin Books, 1994, p. 19)

41) "Main house 4 beds, 4 bathrooms, 5 receptions plus 2 bed **self contained house**."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

2. Prostředky vyjadřující materiál

Prostředky vyjadřující materiál mohou být vyjádřeny přídavnými jmény, např. *wooden*, ale i zde převládají sekundární adjektiva, např. *concrete*. Často se objevuje modifikační spojení substantiv jako *concrete-and-glass*, která mohou zahrnovat i adjektiva, např. *red-brick*. Podle mého názoru se zde objevuje i binomiál: *stone and slate*, který se zakládá na rytmu a stejné počáteční souhlásce. Z excerptů z realitních novin, novinových příloh prodeje nemovitostí a beletrie se můžeme setkat s následujícími materiály – dům může být postavený ze dřeva, částečně z dubových trámů, z kamene nebo žuly. Dům může být také částečně z kamene s břidlicovou střechou. Základním stavebním materiálem bývají většinou cihly; tradičně se setkáváme s domy z červených cihel, ale také mohou být ze žlutých nebo hnědých cihel, kdy půjde zřejmě o druh vepřovic, které mohou mít různou barvu podle hlíny. Dům může být také kombinací dřeva a železa nebo postavený z klád. Dokončovacím stavebním materiálem je pak štuk, používaný většinou na omítky. Budovy jsou z betonu, skla nebo oceli. Chatrče mohou mít lepenkovou střechu nebo jiné menší stavby mohou být montované, tedy sestavené z hotových dílců. Nejčastěji jsou zastoupené adjektivní kolokace *brick*, *concrete*, *stone*, *wooden* (*house*), přičemž *stone* se nejčastěji vyskytuje s podstatným jménem *cottage*.

1) "DETACHED **OAK BEAMED COTTAGE** SITUATED IN AN IDYLIC SETTING WITHIN THIS UNSPOILT VILLAGE, VIEWS OVER COUNTRY GAS CH, PART DG, LOUNGE, DINING ROOM, CONSERVATORY, FITTED KITCHEN, UTILITY, SHOWER ROOM, FOUR BEDROOMS, DRESSING ROOM & BATHROOM."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

2) "He wanted a big **thatched house** with wide verandahs open to the air."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 47)

3) "It is pretty and **granite farmhouses** that attract the limited UK market, while the Portuguese, having made money abroad, return to build big, flash holiday homes."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 11)

- 4) "Huge selection of off-plan apartments, old **stone houses** and land for sale."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 6)
- 5) "A superbly situated **stone & slate** detached **house** with outbuildings and large garden."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)
- 6) "Small **brick houses** with wooden porches and patches of grass for front gardens face onto a bewildering number of cul-de-sacs and sapling-lined streets that lead nowhere, their grass verges scattered with litter."
(S. McConnell, Where to Live, Evening Standard Homes & Property, separate advertisement, 21 April 2004, p. 14)
- 7) "With the girl's help he half carried, half dragged the fat Russian up the street to the three-story **yellow brick house** with a wrought-iron awning above the door."
(B. Malamud, The Fixer, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 34)
- 8) "A four story **red brick house** with 2 underground parking places."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 49)
- 9) "They stood there beside the cars, in the moment of parting, looking at the **red-brick house** with its shimmering hot roof, and the thick encroaching bush, and the group of black men moving off under the trees on their long walk."
(D. Lessing, The Grass is Singing, Paladin, 1989, p. 25)
- 10) "The Peter B. Porter Elementary School on Chautauqua Street to which Iris Courtney transfers eight weeks into the school term – the tearful consequence of a weekend move, Curry Street to the fourth-floor flat on Holland – is an aging **brown-brick building** with an asphalt playground crumbling at its edges, fenced off at the rear from hillocks of ashy chemical-stinking landfill."
(J.C. Oates, Because it Is Bitter, and because it Is my Heart, Plume Fiction, 1991, p. 30)
- 11) "I picture her living alone in a **wooden house** on the edge of a lake on the edge of a forest, and dipping into a sauna from time to time, but it probably isn't like that at all."
(M. Drabble, The Seven Sisters, Penguin Books, 2002, p. 47)
- 12) "She was a child again, playing in the small dusty garden in front of the raised **wood-and-iron house**, with playmates who in her dream were faceless."
(D. Lessing, The Grass is Singing, Paladin, 1989, p. 162)
- 13) "And she knows where he lives, in a small **wood-frame house** with a porch and a side garden in the "good" section of black Lowertown, East Avenue as it shifts from white Lowertown, a quarter mile, maybe less, from her own building...a short distance across weedy back lots and the old canning factory property and open drainage ditch."

(J. C. Oates, *Because it is Bitter, and because it is my Heart*, Plume Fiction, 1991, p. 51)

14) "But all year round, you can return to a luxury **log home** in this exclusive development."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 9)

15) "She lived in one of the **stucco houses** nearby."

(B. Malamud, *The Assistant*, Avon Books, New York, 1980, p. 36)

16) "Even their small early projects were evocative and original, toying with architecture's most basic forms: they once designed a **concrete house** reminiscent of a Monopoly token, with a steeply pitched roof and no eaves, and a chimney poking up as if a child had drawn it."

(Newsweek, 28 March 2005, p. 57)

17) "More than 9,000 objectors have signed a petition calling for a public inquiry into the proposals for a six-storey **concrete-and-glass building** just 20 yards from the RAH.

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 19)

18) "The Shell of Sir Norman Foster's new **glass** and steel terminus **building** extends north from the engine shed at St Pancras, overshadowing listed Victorian tenement buildings with rusty bicycles still changed to railings, gasholders and boarded up canalside warehouses waiting to be turned into trendy urban pads."

(S. McConnell, *Where to Live*, Evening Standard Homes & Property, separate advertisement, 21 April 2004, p. 13)

19) "The Shell of sir Norman foster's new glass and **steel** terminus **building** extends north from the engine shed at St Pancras, overshadowing listed Victorian tenement buildings with rusty bicycles still changed to railings, gasholders and boarded up canalside warehouses waiting to be turned into trendy urban pads."

(S. McConnell, *Where to Live*, Evening Standard Homes & Property, separate advertisement, 21 April 2004, p. 13)

20) "Beyond the Fairchilds' short block East Avenue is unpaved and the neighborhood changes abruptly: **tarpaper shanties**, yards heaped with trash, small children spilling over into the road, wandering dogs, that smell of garbagey overripeness and things burning, a place where human distinctions are overrun."

(J.C. Oates, *Because it Is Bitter, and because it Is my Heart*, Plume Fiction, 1991, p. 51)

21) "Then there are **prefab huts** cordoned off by barbed wire."

(M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 56)

3. Prostředky vyjadřující barvu

Tuto skupinu tvoří většinou typická přídavná jména, v některých případech výrazy vyjadřující barvu mohou být zastoupeny složenými přídavnými jmény, např. *yellow-walled building* (budova se žlutými zdmi). Zařazuji do této skupiny i výraz *blackened shanties*, který by se mohl vztahovat i na změnu stavu, pokud budeme vycházet z toho, že původní barva byla zcela odlišná.

Objevuje se i přídavné jméno se sufixem *-ish* (*reddish*), který vyjadřuje částečnou vlastnost daného přídavného jména, tedy načervenalý, zčervenalý. Z následně uvedených barev se nejčastěji vyskytuje spojení s *red* (*house*).

- 1) "Kiev stood on three hills, and he remembered his first trembling sight of the city from the Nicholas Bridge – dotted with **white houses** with green roofs, churches and monasteries, their gold and silver domes floating above the green foliage."

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 30)

- 2) "A handsome woman poked her head out of the **yellow**, wooden **house**."

(S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton 2003, p. 88)

- 3) "With the girl's help he half carried, half dragged the fat Russian up the street to the three-story **yellow brick house** with a wrought-iron awning above the door."

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 34)

- 4) "They approached the domed synagogue with its iron weathercock, a pock-marked **yellow-walled building** with an oak door, for the time being resting in peace."

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 16)

- 5) "He delivered the prisoner fist to secret Police Headquarters, a one-story **brown building** in a side street; then after a long annoyed telephone conversation, fragments of which the frightened prisoner sitting on a bench in an anteroom surrounded by gendarmes, overheard, the colonel escorted Yakov directly to an underground cell in the district courthouse, having behind two gendarmes who patrolled the corridor with naked sabers."

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 72)

- 6) "In front of the decaying **brown-painted tenement**, once a decent house, Lesser's pleasure dome, he gave it spirit – stood a single dented ash can containing mostly his crap, thousands of torn-up screaming words and rotting apple cores, coffee grinds, and broken eggshells, a literary rubbish can, the garbage of language become the language of garbage."

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 6)

7) "Mrs. Montgomery, in her little red house in the Second Avenue, was a person for whom Doctor Sloper was one of the great men – one of the fine gentlemen of New York; and while she fixed her agitated eyes upon him, while she clasped her mittened hands together in her glossy poplin lap, she had the appearance of saying to herself that he quite answered her idea of what a distinguished guest would naturally be."

(H. James, Washington Square, Airmont Publishing Company, 1970, pp. 62-63)

8) "A four story red brick house with 2 underground parking places."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 49)

9) "They stood there beside the cars, in the moment of parting, looking at the red-brick house with its shimmering hot roof, and the thick encroaching bush, and the group of black men moving off under the trees on their long walk."

(D. Lessing, The Grass is Singing, Paladin, 1989, p. 25)

10) "He lived off the Goldhawk Road, in one of those reddish black buildings which for some reason are called mansions."

(I. Murdoch, Under the Net, Chatto & Windus, London, 1977, p. 26)

11) "The long line of little gray, weather-beaten houses nestled peacefully among the orange trees."

(K. Chopin, The Awakening and Selected Stories, Penguin Books, 1986, p. 83)

12) "He lived off the Goldhawk Road, in one of those reddish black buildings which for some reason are called mansions."

(I. Murdoch, Under the Net, Chatto & Windus, London, 1977, p. 26)

13) "The group of officials and police had abandoned the carriages and motorcar at the bottom of an inclined street paved with rocks, lined on one side by a row of blackened shanties from which people stared at them out of windows and doorways, but no one came out to watch."

(B. Malamud, The Fixer, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 129)

4. Prostředky vyjadřující velikost

Velkou skupinu tvoří přídavná jména vyjadřující velikost s velkým zastoupením v beletrii i v realitních novinách. Tato skupina může zahrnovat i následující podskupiny: prostředky vyjadřující výšku, šířku a délku domu.

Mohou tvořit řetězce subjektivně hodnotících přídavných jmen obecně vyjadřujících velikost seřazené od nejmenších po největší: *tiny – little / small – decent-sized – big / large – spacious*

– *bulky* – *substantial* – *expansive* – *huge* – *monstrous*. Do tohoto řetězce by se mohly zařadit i výrazy přenesené, které, pokud se pojí s výrazem označujícím dům, mají následující význam: *humble* (znamená ne příliš velký nebo něčím jiným výrazný) nebo *modest* (označuje ne příliš velký; další význam může být ne příliš drahý nebo zajímavý). Pokud porovnáme výskyt kolokací u substantiv *house* a *home*, přídavné jméno *big* má tendenci se pojít spíše s prvně jmenovaným; vyskytuje se převážně v literatuře. Adjektivum *large* se pojí opět převážně se slovem *house* a je rovnoměrně zastoupeno v reklamě i v literatuře.

Často se vyskytujícím přídavným jménem je *little*, které ze sledovaných zdrojů je zastoupeno pouze v literatuře, a to nejčastěji u D. Lessingové, M. Drabblové a K. Chopinové. O trochu méně se vyskytuje přídavné jméno *small*, většinou v literatuře. Objevují se i výrazy typické jen pro literaturu, které jsou buď fantazií autora/autorky nebo jsou to výrazy čistě literární. Pro vyjádření vyšší míry vlastnosti, tedy větší velikosti se používá nejčastěji přídavné jméno *big*, které je zastoupeno také ve velkém počtu. Do tohoto přehledu zařazují i výrazy *family*, *two-family (house)*, které označují rodinný domek, buď pro jednu nebo dvě rodiny (*two-family*). Modifikující *family* se s převahou vyskytuje se slovem *home* než s *house*.

Výrazy typu *two-bedroom* mají různou formu psaní, přičemž záleží na tom, kde se vyskytují. V krátkých inzerátech se často setkáváme s tímto přívlastkem vyjádřeným zkratkou: *2 bed* apod. Objevují se rovněž přídavná jména *four-room* nebo *four-roomed*, které se vyskytují pouze v literatuře.

A) Prostředky vyjadřující velikost

- 1) "I can live in the **tiny house** for little or nothing, with one servant."

(K. Chopin, *The Awakening and Selected Stories*, Penguin Books, 1986, p. 134)

- 2) "There is nothing that could give her as much pleasure as being in her **little house**, and drawing down the blinds in the evenings, and battening down the hatches, and stroking a cat upon her knee as she listens to the Third Programme."

(M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 193)

- 3) "I see it's a **small house**, but soon, maybe, we can have our own house."

(A. Miller, *A View from the Bridge*, Penguin Books, 1977, p. 21)

- 4) "**Small brick houses** with wooden porches and patches of grass for front gardens face onto a bewildering number of cul-de-sacs and sapling-lined streets that lead nowhere, their grass verges scattered with litter."

(S. McConnell, *Where to Live*, Evening Standard Homes & Property, separate advertisement, 21 April 2004, p. 14)

5) "One, called simply Hymn, took as its starting point the village itself, its **humble** wooden **buildings**, dusty roads, its hard working folk, the fields and forests that surrounded it."

(S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton, 2003, p. 193)

5) "She's a housewife; she buys things... and she comes home with the groceries, and she walks into the modest living room of the **modest cottage** modest Joseph Cotton has set her up n..."

(E. Albee, *Who's Afraid of Virginia Woolf?*, Pocket Books, New York, 1962, p. 6)

7) "...and there was a rumor around that the **skinny house** on the right, ten thin stories from the 1880's (Mark Twain lived there?) with a wrought-iron-banistered stoop and abandoned Italian cellar restaurant, was touched for next."

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 7)

8) "They sat in the **thin cold house** – gone to seed two months after Raisl, the faithless wife, had fled – and drank a last glass of tea together."

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 5)

9) "A quarter of an acre is needed to build a **decent-sized house**; expect land costs to set you back at least £12,500."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11)

10) "I may hate going up six dark flights wondering who am I going to meet next, man or beast – but otherwise I've enjoyed this **big empty house**."

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 33)

11) "She had, now, a **large house**, three sons at university, and a comfortable life."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 75)

12) "This was a **great house** to explore and on days when Miss Brodie was curiously occupied in the kitchen with some enormous preparation for the next day's eating – in those months when her obsession with Mr Lowther's food had just begun – the girls were free to roam up the big stairs, hand-in-hand with awe, and to open the doors and look into the dust-sheeted bedrooms and especially into two rooms that people had forgotten to furnish properly,..."

(M. Spark, *The Prime of Miss Jean Brodie*, Penguin Books, 1965, p. 90)

13) "Delightful Top Floor Character Apartment within a **Substantial** Victorian Country **House**."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4)

14) "**An Expansive House With a Contemporary Interior and Super Views**."

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 23)

15) "She insisted on calling herself Joyce Emily, was brought to school in the morning by a hauffeur in a large black car, though she was obliged to make her own way home; she lived in a **huge house** with stables in the near environs of Edinburgh."

(M. Spark, *The Prime of Miss Jean Brodie*, Penguin Books, 1965, p. 116)

16) "...Harry Lesser, a serious man, strapped his timepiece on his wrist – time also lived on his back – and ran down six dirty flights of the all-but-abandoned, year 1900, faded **bulky** brick **tenement** he lived and wrote in."

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 5)

17) "One of just four **spacious** Victorian **houses** c1892, six bedrooms (five doubles), 33ft kitchen/breakfast room, downstairs cloakroom, two bathrooms, 100ft landscaped garden, garage and off street parking, quiet cul-de-sac location, Clare House School Catchment Area."

(Evening Standard, *Homes & Property*, 21 April 2004, p. 41)

18) "An imposing and **extremely spacious** detached executive style 5 bedroom family **home** situated at the foot of the Torrs and having National trust Farmland to three sides."

(The Daily Telegraph, *Telegraph Property*, 23 April 2005, p. 44)

19) "Ugly crockery, unlovely fans, obscene shaped furniture, **monstrous buildings**."

(A. Wesker, *Love Letters on Blue Paper & Other Stories*, Penguin Books, 1980, p. 33)

20) "It was a large, **double cottage**, with a broad front veranda, whose round, fluted columns supported the sloping roof."

(K. Chopin, *The Awakening and Selected Stories*, Penguin Books, 1986, p.)

21) "As the vendors sole agents we are delighted to offer this outstanding period **family house** with many fine original features."

(Evening Standard, *Homes & Property*, 21 April 2004, p. 43)

22) "With his neurasthenic wife Clara, his son Harold, and his daughter Marcia, my uncle lived in a densely Jewish section of Newark, on the second floor of a **two-family house** that he owned, and into whose bottom floor we moved in 1941, when my father transferred to the Essex County office of Boston & Northeastern."

(P. Roth, *Portnoy's Complaint*, Fawcett Crest, New York, 1985, p. 56)

23) "New retirement village comprising **one**, two, three and four **bedroom houses** and apartment set in a delightful wooded valley in the beautiful Cotswolds."

(The Daily Telegraph, *Telegraph Property*, 19 June 2004, p. 11)

24) "Beautifully restored **two**, three and four **bedroom** Period **Townhouses**."

(The Daily Telegraph, *Telegraph Property*, 6 November 2004, p. 4)

25) "The two-bedroom house in Brighton was recently valued at £220,000 while I was told that the upper Tyneside flat would fetch about £200,000."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 6)

26) "20 minutes from central London, new stylish 2, 3 and 4 bedroom houses and townhouses from £230,950."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 62)

27) "Main house 4 beds, 4 bathrooms, 5 receptions plus 2 bed self contained house."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

28) "A most spacious three bedroom mid-terrace Victorian house."

(Times Chronicle Series, Haart, 31 March 2004, p. 50)

29) "The customer had accepted an offer of about £180,000 for this three-bedroom, terrace house with backyard in North Shields, a coastal town on the mouth of the Tyne which is cheaper than the choicest parts of Newcastle."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 6)

30) "Three double bedroom period terraced house, reception, kitchen / dinner, cottage style."

(Evening Standard, Home & Property, 21 April 2004, p. 51)

31) "Three double bed terraced house, lounge, good storage."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 51)

32) "A splendid 3 bedroom house, situated in a popular residential location close to local shops and bus routes."

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 28)

33) "A Pair of Cotswold Stone Cottages each with planning approval to extend into 3/4 Bedroomed homes or alternatively to create one residence."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11)

34) "COSTA DEL SOL superb new 3 bed house"

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 7)

35) "4 beds, 1 bath, 1 recep – a four bedroom extended semi detached house in quiet location"

(Times Chronicle, King Estates, 7 April 2004, p. 41)

36) "£1,345,000: this four-bedroom, five-storey house in South Eaton Place, SW1, is in one of Belgravia's most exclusive roads."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 6)

37) 'Just two steps away,' laughed Edna, 'in a little four-room house around the corner.'

(K. Chopin, The Awakening and Selected Stories, Penguin Books, 1986, p. 134)

38) "Anyway, he asked me all my life story and I told him the whole lot, which was great fun – ferocious mother, dad bumped himself off because she bullied him; **four-roomed house**, squalor, sent to work at sixteen, the whole lot, and I made it sound as lurid as I could, and the whole time I made myself look as neurotic as I possibly could, which was easy enough with the material I've got."

(M. Drabble, *The Millstone*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1965, p. 73)

39) "20 minutes from central London, new stylish 2, 3 and **4 bedroom houses** and **townhouses** from £230,950."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 62)

40) "A **four bed terraced house**"

(Times Chronicle Series, Hoopers, 7 April 2004, p. 35)

41) "3, **4, 5 bed** detached Mediterranean style **villas** with private pools on gated resort style community from £155,000."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 10)

42) "Daniels are pleased to offer for sale this **five bedroom** semi detached **house** with garage, front and rear gardens in the ever popular Dollis Hill area."

(Times Chronicle Series, Daniels, 7 April 2004, p. 40)

43) "What: Millington House, a Grade II-listed, **five-bedroom house**, part of which dates back to 1500."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 3)

44) "Elegant detached 4 and **5 bedroom houses** in much sought-after Hadham road: from approx £700,000"

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 12)

45) "A handsome **5 bed** family **home** in peaceful sought after location, benefiting from flexible accommodation, smart energy solar heated water, attractive Yellow Book gardens, commanding views and good school and pre-schools close by."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

46) "A truly magnificent **six bedroom** semi detached 1920's 'Arts & Crafts' family **house**, affording spacious accommodation over three floors offered in excellent decorative order."

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 36)

47) "**Six-bedroom house** with sauna in the basement, parking and views."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 5)

48) "4, 5 & **6 bedroom** detached **houses** from £575,000"

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

49) "An **extended** three bedroom terraced **house**"

(Times Chronicle Series, 7 April 2004, p. 35)

50) "The hospital was easy enough to find, being a large **sprawling building** occupying a large area of ground on the north side of the Marylebone Road, not far from that elegant favourite of mine, Castrol House."

(M. Drabble, The Millstone, Weidenfeld and Nicolson, London, 1965, p. 64)

Na sledovaných prostředcích vyjadřujících velikost si lze také povšimnout, že spojení vztahující se na počet místností v domě jsou volně zastupitelná číslovkami, od jednopokojového až po šestipokojový (dům). V inzerátu zřejmě z důvodu úspory místa se často objevují napsané číslovkou. Jak už bylo řečeno v kapitole věnující se adjektivním kolokacím v reklamě a literatuře, přídavná jména (ale i jiná) jsou často modifikována příslovci pro vyjádření větší míry vlastnosti nebo se využívá i elativu (viz kapitola IV.).

B) Prostředky vyjadřující výšku

Podobně prostředky vyjadřující výšku jsou často tvořeny složenými přídavnými jmény, přičemž jednou z částí bývá substantivum *store(y)* a druhou číslovka. Tvar *storey* je převážně britský výraz, zatímco *story* americký. Podobně i tvar užívaný ve složených přídavných jménech –*storeyed* (BR) a –*storied* (AM). Obecně toto pravidlo platí, ale vyskytují se samozřejmě i nějaké výjimky v britské angličtině (viz 12), v americké angličtině se nepravidelnosti nevyskytují. Ojediněle se vyskytuje i složené adjektivum s komponentním prvkem –*floored*, obecně se však dává přednost prvnímu jmenovanému.

1) "It is always a low **single-storeyed building** divided into segments like a strip of chocolate, with grocery, butchery and bottle-store under one corrugated iron roof."

(D. Lessing, The Grass is Singing, Paladin, 1989, p. 31)

2) "He delivered the prisoner first to Secret Police Headquarters, a **one-story brown building** in a side street; then after along annoyed telephone conversation, fragments of which the frightened prisoner sitting on a bench in an anteroom surrounded by gendarmes, overheard, the colonel escorted Yakov directly to an underground cell in the District Courthouse, having behind two gendarmes who patrolled the corridor with naked sabers."

(B. Malamud, The Fixer, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 72)

- 3) "Marfa Golov, when Yakov first saw her waiting for the officials to arrive, was standing, with a thick-shawled neighbor who quickly ran off when the carriages appeared, on the sagging steps of a **two-story** wooden **house** with a peaked corrugated tin roof."
(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 116)
- 4) "My home for the next four years would be a **two-storied** red brick **building** surrounded by tall trees."
(Da Chen, *Sounds of the River*, Arrow Books, 2004, p. 18)
- 5) "Connell returned a few years later with Colin Lucas and Basil Ward to build four (Sun Houses) below the main house – rectangular **two-storey** **villas** with huge, light-grabbing windows."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 12)
- 6) "A **three storey** Victorian **house** realistically priced to allow for some cosmetic refurbishment."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)
- 7) "**3 storey** Victorian semi-detached **house**"
(Times Chronicle Series, 7 April 2004, p. 37)
- 8) "With the girl's help he half carried, half dragged the fat Russian up the street to the **three-story** yellow brick **house** with a wrought-iron awning above the door."
(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 34)
- 9) "A striking and unique **three-storey** mews style **house** laid open plan, incorporating an impressive spiral staircase."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)
- 10) "**Three-floored** Bauhaus **villa** with a pool."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 5)
- 11) "Fantastic **four-storey** early Victorian **house** which retains many original features and has been maintained to a very high standard."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)
- 12) "A **four story** red brick **house** with 2 underground parking places."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 49)
- 13) "That evening he returned to the shabby **four-story** **tenement** and climbed the creaking staircase to the top floor."
(B. Malamud, *The Assistant*, Avon Books, New York, 1980, p. 229)
- 14) "A modernised **five-storey** terrace **house** within easy reach of Sloane Square and Victoria."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 6)

15) "Now I have an opportunity, even with my limited capital – I can get a Metropolitan Life loan – to set up a modern **six-story** apartment **building**, five floors of big-room flats over a line of nice stores, and make myself a comfortable life it that's still possible in the world of today."

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, pp. 18-19)

16) "Along the Indus River of what is now Pakistan, engineers had mastered **multistory dwellings** and even sewage systems, while in Egypt the Great Pyramids had already endured 400 years of sandstorms."

(Newsweek, 24 March 1997, p. 43)

17) "The main door, which was in the centre of a strip of **low** temporary **buildings**, looked rather like the entrance to a zoo; and over it the name BOUNTY BELFOUNDER perpetually burning in neon light raised a sigh in the breasts of girls who passed it daily on their way to work in and around the Old Kent Road."

(I. Murdoch, *Under the Net*, Chatto & Windus, London, 1977, p. 156)

18) "Up-away up, over the narrow street between the **tall houses**, the stars were blazing."

(K. Chopin, *The Awakening and Selected Stories*, Penguin Books, 1986, p. 170)

19) "The Kiew Prison, also in the Lukianovsky, was a **high-walled** old gray fortress-like **building** with a large interior muddy yard, strewn on the iron gate side with junk piles – a broken wagon, rotting mattresses, blackened boards, barrels of rubbish, rock and sandpiles where prisoners sometimes worked with cement."

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 144)

20) "Some 1,500 **high-rise buildings** were raised in Shanghai just in the last decade."

(Newsweek, 25 April 2005, p. 55)

21) "An icy wind howled round the sharp corners of **steep buildings**, and the lake was whipped into waves that crashed violently upon large geometric artificial rocks."

(M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 158)

Pro vyjádření **délky** domu se vyskytuje pouze přídavné jméno *long* a pro vyjádření **šířky** domu pouze složené přídavné jméno *wide-fronted*, které je spíše ojedinělé.

1) "The bunk house was a **long**, rectangular **building**."

(J. Steinbeck, *Of Mice and Men*, Penguin Books, 1994, p. 19)

- 2) "The ideal of quiet and of genteel retirement, in 1835, was found in Washington Square, where the Doctor built himself a handsome, modern, **wide-fronted house**, with a big balcony before the drawing-room windows, and a flight of white marble steps ascending to a portal which was also faced with white marble."

(H. James, Washington Square, Airmont Publishing Company, 1970, p. 17)

5. Prostředky vyjadřující tvar

Přídavná jména vyjadřující tvar domu se vyskytují spíše ojediněle. Domy mohou být obdélníkové, čtvercové nebo elipsovitého tvaru. Přídavné jméno *rectangular* se také poji s podstatným jménem *villa*.

- 1) „The bunk house was a long, **rectangular building**.“

(J. Steinbeck, Of Mice and Men, Penguin Books, 1994, p. 19)

- 2) "There was a small **square building** whose corrugate roof began to gleam whitely as the moon slowly slid out from behind the cloud and drenched the clearing with brilliance."

(D. Lessing, The Grass is Singing, Paladin, 1989, p. 52)

- 3) "The **Ellipse building** is proposed by the Royal College of Art, which says it needs the space for vital expansion."

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 19)

6. Prostředky vyjadřující vnější vzhled

V této skupině se vyskytují většinou složená přídavná jména, jejichž jedním členem bývá zpravidla výraz *-fronted*, týkající se průčelí domu nebo *-windowed*, vyjadřující typ nebo vzhled okna. Výraz *double-fronted (double fronted) house* označuje dvouposchodový dům s dvěma průčelími, která jsou si velmi podobná. Výraz *bay fronted house* vyjadřuje, že půjde o dům, který má arkýřové okno v průčelí. Arkýřové okno je zpravidla velké okno, které je rozděleno na tři části a vyčnívá ze zdi. Podobně i výraz *bay windowed* bude mít stejný význam, protože domy v Británii mají zpravidla arkýřové okno na přední straně domu.

Výraz *bow-windowed house* označuje dům s obloukovým arkýřem. Adjektivní přípona *-like* vyjadřuje podobnost k něčemu, např. *boxlike house* bude znamenat dům připomínající krabici, popř. krychli; *fortress-like building* bude připomínat (nedobytnou) pevnost, jelikož v úryvku se dočteme, že budova měla vysoké zdi, navíc se jedná o vězení. Do této skupiny zařazují i

přídavná jména *regular* (č. pravidelný) a *desultory* (č. nepravidelný), která nepochybně označují vnější vzhled domu.

- 1) “£3,25 million: just east of Eaton Square, in a private cobbled mews, this four-bedroom, **double-fronted house** in Eaton Row has an integral double garage, south-west-facing, first-floor drawing room and a roof terrace.”

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April, 2004, p. 7)

- 2) “Imposing **double fronted Victorian home** offering spacious accommodation, located on a highly sought after road, easy access to London Victoria from Bickley train station.”

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 41)

- 3) “Charming **bay fronted Victorian terraced house** boasting a superb fitted kitchen / diner and conservatory.”

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

- 4) “Julia’s home base was very suburban – her parents lived in an undistinguished 1930s **bow-windowed semi-detached house** in a crescent, with a lot of pleated curtaining and pelmets and wall-to-wall carpeting.”

(M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 30)

- 5) “It was a **boxlike house** that had once been painted white but was now weathered gray and peeling.”

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 116)

- 6) “He knew exactly what sort of a house he would build: not one of those meaningless **block-like buildings** stuck on top of the soil.”

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 47)

- 7) “The Kiev Prison, also in the Lukianovsky, was a high-walled old gray **fortress-like building** with a large interior muddy yard, strewn on the iron gate side with junk piles – a broken wagon, rotting mattresses, blackened boards, barrels of rubbish, rock and sandpiles where prisoners sometimes worked with cement.”

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 144)

- 8) “Some of the garden walls of the more **regular houses** that front the pavement are broken down.”

(M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 56)

- 9) “Mrs. Almond live much farther up town, in an embryonic street, with a high number – a region where the extension of the city began to assume a theoretic air, where poplars grew

beside the pavement (when there was one), and mingled their shade with the steep roofs of desultory Dutch houses, and where pigs and chicken disported themselves in the gutter.”

(H. James, Washington Square, Airmont Publishing Company, 1970, pp. 17-18)

7. Prostředky vyjadřující stav

Do této skupiny zařazuji přídavná jména označující novost, neopotřebovanost: *new* nebo *brand new house*, což znamená zbrusu nový dům. Toto přídavné jméno by se bezpochyby dalo zařadit i do skupiny přídavných jmen vyjadřujících stáří domu. V určitých kontextech může vyjadřovat, že jde o nějaký jiný dům než, např. ve kterém jsme doposud bydleli, tedy nevyjadřuje stáří ani stav domu, ale nějakou novou skutečnost. Přídavné jméno *new* se ochotně spojuje i se synonymními zástupci slova *house*: *abode*, *building*, *home*, *lodge*, přičemž v reklamě je zastoupeno převážně spojení *new home*.

Přídavné jméno opačného významu by bylo tedy *old* (starý), které opět může vyjadřovat jak stáří tak stav domu. Opět se ochotně spojuje i s ostatními synonymními zástupci slova *house*: *building*, *bungalow* nebo *residence*, ale převažuje spojení *old house*.

Další přídavná jména *renovated*, *restored*, *refurbished*, *modernised* (x *unmodernised*) spolu s adjektivem *new* se dají zařadit i do skupiny přídavných jmen vyjadřujících kladné hodnocení, ale zařazuji je do této skupiny, protože primárně ukazují na stav daného domu. Přídavná jména *renovated*, *restored* (často modifikované adverbiem *fully*, *beautifully*) a *refurbished* (č. restaurovaný, renovovaný) jsou uváděna jako synonyma (R. Fergusson, p. 346). Za kladně hodnotící by se dala považovat i přídavná jména *converted* (č. přestavěný), *decorated* (č. vymalovaný, vytapetovaný), navíc pokud je modifikováno adverbiem *newly*. Přídavné jméno *furnished* (*unfurnished*) často modifikované adverbiem *fully* (č. zařízený nábytkem). Zmiňované přídavné jméno jsem našla pouze ve spojení s podstatnými jmény *bungalow* a *lodge*.

Dalšími kladně hodnotícími přídavnými jmény jsou *clean* (č. čistý) a *spotless* (lit., úzkostlivě čistý), která se uvádí i jako synonyma (Fergusson, p. 71).

Další větší skupinou jsou přídavná jména vyjadřující opuštěnost nebo zpustlost, zanedbanost. Běžně používanou variantou je adjektivum *empty*, které má své literární protějšky, např. *forsaken* (č. opuštěný, pustý). Fergussonová (str. 154) uvádí k přídavnému jménu *empty* tato synonyma: *bare* (č. prázdný, holý) a *vacant* (č. prázdný, nepronajatý).

Přídavná jména *forsaken* a *isolated* (odříznutý od světa) jsou synonymy přídavného jména

lonely (č. liduprázdný) – Fergussonová, str. 262. Podle mého názoru by se adjektiva *lonely* a *isolated* dali zařadit i do skupiny prostředků vyjadřující prostředí, protože naznačují i v jakém prostředí se nacházejí a mohly by být protějškem k adjektivu *high density (homes)*. Patří sem i adjektiva *abandoned* a *all-but-abandoned* (vyjadřuje, že jde o téměř opuštěný nebo prázdný, neužívaný dům). Opakem pro všechny jmenované výrazy by mohlo být přídavné jméno *crowded* (č. přeplněný, natěsnaný).

Další skupinu tvoří adjektiva vyjadřující zanedbanost, mohou se tedy zařadit i do prostředků vyjadřujících záporné hodnocení. Přídavné jméno *derelict* slučuje dva významy: opuštěný a zpustlý, (zchátralý) a může být tak synonymem pro adjektiva *abandoned, forsaken*, ale také pro přídavná jména *neglected* (č. zanedbaný) a *dilapidated* (č. zchátralý, zanedbaný) – Fergussonová, str. 120. Podobný význam jako ostatní jmenované výrazy má adjektivum *forlorn*, které také znamená opuštěný a zároveň zpustlý, zanedbaný. Přídavná jména *decaying* a *crumbling* (č. rozpadající se) se považují za synonyma (Fergusson, p. 111).

Protějškem pro zmiňované výrazy by mohlo být přídavné jméno *solid* (č. bytelný, pevný, bez trhlin), které je užito ve větě vyjadřující stav domu po delší době. Výraz *aging* (č. stárnoucí, letitý) nevyjadřuje pouze stav, ale částečně naznačuje i stáří domu. Výraz *faded* pak vyjadřuje vybledlost, (zašlost), podobně *shabby* znamená ve bídném stavu, zchátralý v důsledku opotřebení. Synonymem pro přídavné jméno *shabby* je *seedy* (Fergusson, p. 364). Dům může být také ne moc dobře udržovaný (*not very well-maintained*), studený (*cold*) nebo teplý (*warm*), slunečný (*sunny*), poničený větrem, ošlehaný větrem (*weather-beaten*). Vyskytuje se i přídavné jméno *dark* měnící odstíny *darkening* (tmavnoucí, stmívající se), *darkened* (ztmavělý). Domy nebo budovy mohou být také rozbité, vyskytuje se příklad budovy, jejíž zadní část je rozbitá (*broken-backed*). Většina ze zmiňovaných adjektiv se vyskytuje pouze v literatuře, např. *forsaken, forlorn* aj.

1) “**Brand new** contemporary open plan design detached family **house** to a high specification with 4-5 bedrooms and 2-4 reception rooms near Exeter University.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4)

2) “COSTA DEL SOL superb **new** 3 bed **house**”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 7)

3) “Add to your projected plans for the **new house** you intend to build twenty percent more apartments than you’re tearing down, and according to the regulations you can give me an immediate boot into the street.”

- (B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, pp. 19-20)
- 4) "But running an **old house** is always expensive."
(*The Daily Telegraph*, *Telegraph Property*, 30 April 2005, p. 7)
(M. Drabble, *The Millstone*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1965, p. 40)
 - 5) "A unique and highly desirable split level apartment occupying the upper floors of a **converted** three storey Victorian **house**."
(*Evening Standard*, *Homes & Property*, 21 April 2004, p. 43)
 - 6) "What: South Hanging Wells, a recently **renovated farmhouse** and converted barn with views of south Weardale."
(*The Daily Telegraph*, *Telegraph Property*, 6 November 2004, p. 3)
 - 7) "BEAUTIFUL **RESTORED** country **house** in Northern Tuscany."
(*The Daily Telegraph*, *Telegraph Property*, 30 April 2005, p. 7)
 - 8) "**Delightfully restored** 4 bed **house** in medieval town."
(*The Daily Telegraph*, *Telegraph Property*, 6 November 2004, p. 5)
 - 9) "**Fully restored** large period **hse**, stunningly presented."
(*The Daily Telegraph*, *Telegraph Property*, 23 April 2005, p. 4)
 - 10) "large **refurbished** 5 bedroom **house**"
(*Times Chronicle Series*, *Hoopers Lettings*, 7 April 2004, p. 36)
 - 11) "**HAYES** near Heathrow, rooms to let in fully furnished clean & **newly decorated house**, close to Hayes and Harlington train station, all bills included, £60 – £80 pw. 07966 924337 UB4"
(*Evening Standard*, 21 April 2004, p. 54)
 - 12) "A **modernised** five-storey terrace **house** within easy reach of Sloane Square and Victoria."
(*Evening Standard*, *Homes & Property*, 21 April 2004, p. 6)
 - 13) "Have surplus cash to purchase **unmodernised houses** / flats, vacant commercial buildings and land"
(*Times Chronicle Series*, *London & District*, 7 April 2004, p. 38)
 - 14) "It's high up on the third floor in a tall, **not very well-maintained**, late nineteenth-century end-of-terrace **building**, which adjoins and overlooks a dense low-built development of slightly kitsch red-brick Notting Hill Housing Trust in-fill."
(M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 45)
 - 15) "Air conditioned, **fully furnished** beachside 4 bedroom **bungalows** on 420sq mt plots."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 9)

- 16) "Treece had moved all his possessions into his unfurnished house and it still looked like an **unfurnished house**, waiting to be rented, in a none too distinguished part of town."

(M. Bradbury, *Eating People is Wrong*, Picador, 2000, p. 57)

- 17) "She wandered round the cold and **empty house**, watching the rain fall outside, seeing the windows silt up with London grime, watching the dust thicken on the furniture."

(M. Drabble, *The Waterfall*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1987, p. 8)

- 18) "Now she was here, the woman, clothing his **bare little house** with her presence, he could hardly contain himself with pleasure and exaltation."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 54)

- 19) "This **forsaken house**."

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 5)

- 20) "Maybe an **abandoned apartment house** all to himself?"

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 55)

- 21) "...Harry Lesser, a serious man, strapped his timepiece on his wrist – time also lived on his back – and ran down six dirty flights of the **all-but-abandoned**, year 1900, faded bulky brick **tenement** he lived and wrote in."

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 5)

- 22) "For his pride and affectionate gratitude for what she was doing (he would never have believed that his **forlorn house** could look like this) overshadowed his patient disappointment."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, pp. 61-2)

- 23) "Have surplus cash to purchase unmodernised houses / flats, **vacant commercial buildings** and land."

(Times Chronicle Series, London & District, 7 April 2004, p. 38)

- 24) "That day four of our colleagues were beaten to death by an enraged Somali mob after U.S. helicopter fired 13 Tow missiles into a **crowded house** in South Mogadishu."

(Newsweek, 17 March 1997, p. 52)

- 25) "**EAST** Dulwich, SE22, 2f/furn rooms in **clean house**, grdn, all mod cons, share with filmmaker & nurse, very close to transport links & local amenities, profs preferred, sngl £90 pw. dbl £100 pw. 020 869 35907 / 07754454228"

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 54)

- 26) "You're used to a **spotless house**, you don't begin to know what goes on in restaurants."

(P. Roth, *Portnoy's Complaint*, Fawcett Crest, New York, 1985, p. 36)

27) "That would surprise the hero of Kidnapped coming unexpectedly from Sandy's new address in the **lonely** harbour **house** on the coast of Fife – described in a novel by the daughter of John Buchan – of which Sandy had now by devious means become the mistress."

(M. Spark, *The Prime of Miss Jean Brodie*, Penguin Books, 1965 p. 37)

28) "Through the scattered thoughts that blew around in my head like scraps of newspaper in a **derelict** **house**, one fact assailed me with horrible clarity, the missing manuscript."

(S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton 2003, p. 46)

29) "Such was the passion with which Treece queried whether it was proper for him to possess, as he did, a motorized bicycle; and a somewhat **seedy** late Victorian **house**;..."

(M. Bradbury, *Eating People Is Wrong*, Picador, 2000, p. 41)

31) "That was how I grew up, a proud Polish girl, the daughter of an **impoverished** farming **home**."

(S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton, 2003, p. 93)

32) "Yet still I feel that their ghost linger, in the odd **neglected** **building**."

(S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton, 2003, p. 11)

33) "The Peter B. Porter Elementary School on Chautauqua Street to which Iris Courtney transfers eight weeks into the school term – the tearful consequence of a weekend move, Curry Street to the fourth-floor flat on Holland – is an **aging** brown-brick **building** with an asphalt playground crumbling at its edges, fenced off at the rear from hillocks of ashy chemical-stinking landfill."

(J. C. Oates, *Because it is Bitter, and Because it is my Heart*, Plume Fiction, 1991, p. 30)

34) "I hurried back through the old ghetto to Stepono Street, with its crumbling, **decaying** **buildings**."

(S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton 2003, p. 67)

35) "I hurried back through the old ghetto to Stepono Street, with its **crumbling**, decaying **buildings**."

(S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton, 2003, p. 11)

36) "That evening he returned to the **shabby** four-story **tenement** and climbed the creaking staircase to the top floor."

(B. Malamud, *The Assistant*, Avon Books, New York, 1980, p. 229)

37) "With the 'end of Empire' decor of a **faded** country **house**, Boisdale has become fashionable with young people tired of dreary modernity."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 6)

38) "She wandered round the **cold** and empty **house**, watching the rain fall outside, seeing the windows silt up with London grime, watching the dust thicken on the furniture."

(M. Drabble, *The Waterfall*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1987, p. 8)

39) "We leave the same **warm** **house** to meet out in the cold here."

(B. Malamud, *The Assistant*, Avon Books, New York, 1980, p. 163)

40) "What: Honeymoon Villa, a **sunny** two-bedroom **cottage** with two bathrooms and open-plan reception area, including the kitchen and dining area."

(The Daily Telegraph, *Telegraph Property*, 23 April 2005, p. 3)

41) "**Air conditioned**, fully furnished, beachside 4 bedroom **bungalows** on 420 sq mt plots."

(The Daily Telegraph, *Telegraph Property*, 23 April 2005, p. 9)

42) "This structure, and many of its neighbors, which it exactly resembled, were supposed, forty years ago, to embody the last results of architectural science, and they remain to this day **very solid** and honorable **dwellings**."

(H. James, *Washington Square*, Airmont Publishing Company, 1970, p. 17)

43) "But for years those decaying **broken-backed** **buildings** were signs."

(S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton, 2003, p. 9)

44) "The long line of little gray, **weather-beaten** **houses** nestled peacefully among the orange trees."

(K. Chopin, *The Awakening and Selected Stories*, Penguin Books, 1986, p. 83)

45) "Slim and George came into the **darkening** bunk **house** together."

(J. Steinbeck, *Of Mice and Men*, Penguin Books, 1994, p. 39)

46) "The Vice-Chancellor got out his keys and went back into the **darkened** **building**."

(M. Bradbury, *Eating People is Wrong*, Picador, 2000, p. 18)

47) "At the farm buildings he called again, and looked into the **dark** cow **house**."

(J. Galsworthy, *To Let*, Wordsworth Editions Limited, 1994, p. 163)

8. Prostředky vyjadřující architektonický styl

V následujícím komentáři k adjektivním kolokacím ke slovu *house* a jeho synonymním zástupcům se pokusím stručně zařadit a popsat některé nejčastěji se vyskytující architektonické styly vyskytující se především v Anglii. Ostatní méně časté uvedu pouze v přehledu adjektivních kolokací. Z morfologického hlediska se vyskytují některá přídavná jména končící na adjektivní sufix *-ian* (*Georgian*, *Victorian*, *Edwardian*) nebo *-an* (*Elizabethan*), tvořená od vlastních jmen. Nejvíce je zastoupeno *Victorian*, vztahující se

k významnému období britských dějin. Kromě toho, že se ochotně spojuje se slovem *house*, vyskytuje se i prakticky se všemi typy domů: *home*, *building*, *cottage*, *residence* a *villa*. Přídavné jméno *Edwardian* se také pojí se slovy *home* a *residence*.

asto, přídavná jména vyjadřující architektonický styl jsou modifikována příslovci, která vyjadřují časové zařazení: *early*, *mid-*, *late*. Nicméně mnohé přívlastky jsou výsledkem juxtapozice substantiv, kdy angličtina nemá od nich odvozená přídavná jména, např. *Arts & Crafts house*, *Art Deco/art deco building* aj.

Nejstarší z uvedených architektonických stylů pochází z doby vlády dynastie **Tudorovců** (1485-1603), především za vlády panovníků Jindřicha VII. a Jindřicha VIII. Domy z tohoto období jsou nápadné svým dřevěným orámováním na bílém podkladě, což je založeno na černobílém kontrastu. Tyto domy mj. mají zpravidla příkře se svažující doškovou střechu (více na www.woodlands-junior.kent.sch.uk). Dále následuje **alžbětinské období**, kdy vládla Alžběta I. (1558-1603), z dynastie Tudorovců. V této době došlo celkově k rozkvětu umění (Alžbětinská renesance). Další nastupující architektonické styly pocházejí z období vlád čtyř anglických králů, počínaje vládou Jiřího I. a vládou Jiřího IV. konče, zahrnující období 1714-1830. Typický georgiánský dům z 18. století se vyznačuje svou elegancí a formálním stylem. Charakteristickými rysy jsou např. pilíře v průčelí domu, symetrický tvar, vysunovací okno aj. (více na www.woodlands-junior.kent.sch.uk). **Georgiánský styl** vystřídal anglické baroko sira Ch. Wrena, sira J. Vanbrugh a W. Hawksmoora. Tento styl byl vystřídán **viktoriánskou architekturou** spadající do období vlády královny Viktorie (1837-1901). Domy z tohoto období se vyznačují arkýřovým oknem, značnou zdobností a smyslem pro detail, např. při vytváření různých ornamentů kombinací cihel apod. (více na www.oldhouses.com). V šedesátých letech 19. století začíná období spojující řemeslo a umění, tzv. **Arts & Crafts** styl, které původně představovalo hnutí stavějící se proti módě viktoriánské éry. Původními navrhovateli byli J. Ruskin (1819-1900) a W. Morris (1834-1896). Po smrti Morrise v roce 1896 byl tento styl převzat americkými konstruktéry, což způsobilo jistý odklon od původního stylu (více na www.oldhouses.com). Poté nastupuje období vlády Edvarda III. (1901-10), někdy je **edvardovské období** posunuto do r. 1912, kdy došlo k potopení Titaniku nebo až na začátek druhé světové války (1914) či její konec v roce 1918 (více na www.thefreedictionary.com).

Bauhaus (Staatliches Bauhaus) byla uměleckohistorická škola nového typu založená W. Gropiem ve Výmaru v r. 1919, jejíž působení trvalo pouze do roku 1933. Studium vrcholilo školou architektury. Ze spolupráce všech druhů umění mělo vzniknout umělecké dílo jako

jednotný funkční a estetický celek (kol. autorů, Encyklopedický slovník, Praha Odeon, 1993, str. 100).

Tento architektonický styl se stal jedním z nejvlivnějších proudů modernismu. Začátky **modernismu** se datují do let 1890-1910. Toto umělecko-kulturní hnutí obecně zahrnovalo progresivní umění, architekturu, hudbu aj.; umělci vystupovali proti akademickým historickým tradicím (více na www.thefreedictionary.com).

Moderní styl představuje **Art Deco** (20. a 30. léta 20. století), elegantní styl dekorativního umění, designu a architektury, který začal jako modernistická reakce proti secesi (Art Nouveau). Tento styl je charakteristický používáním úhlových symetrických geometrických tvarů. Klasickou ukázkou tohoto stylu jsou newyorské mrakodrapy Chrysler Building a Empire State Building. Posledně jmenovaná budova byla navržena Williamem Van Alanem a je považována za nejlepší ukázkou art deco stylu (více na www.oldhouse.com).

Koloniální architektura, populární v USA, spadá do období let 1600-1820, která se skládá z mnoha stylů domů vzniklých v průběhu koloniálního období (začátek 18. století) v americké historii, kdy Anglie, Španělsko a Francie měla rozesety na území představující dnešní Spojené státy. Domy postaveny v tomto stylu jsou symetrické a čtvercové, mají dekorativní korunku nad dveřmi, zdvojené komíny apod. (více na www.oldhouses.com). **Holandský styl** patří do koloniální architektury. **Rothschildovy budovy** jsou spojeny také s USA, jde o styl pojmenovaný po M. A. Rothschildovi (1744-1812), vlivném německé bankéřovi. Jeho synové dosáhli velkého politického vlivu a se svými obchody pronikli i do zámoří (Nové universum, všeobecná encyklopedie, Knižní klub Praha, str. 941).

- 1) "An elegant **Tudor style** country **house** set in delightful gardens at the foot of the Quantock Hills."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4)
- 2) "Stroll around this tranquil and charming medieval Cinque Port Town with its cobbled streets, picturesque **Tudor** and Elizabethan period **houses**, historic buildings and ancient fortifications."
(Evening Standard, 21 April 2004, p. 51)
- 3) "Stroll around this tranquil and charming medieval Cinque Port Town with its cobbled streets, picturesque Tudor and **Elizabethan** period **houses**, historic buildings and ancient fortifications."
(Evening Standard, 21 April 2004, p. 51)

4) "Margaret-born Tracey, best known for her controversial work *My Bed*, has so far invested her estimated L6 million fortune in a 17th century **Huguenot house** in Spitalfields and a warehouse studio nearby."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 2)

5) "Chiswick Mall is a lazy hazy collection of houses and greenery that looks dreamily out on to the water, but Hammersmith Mall is a labyrinth of waterworks and laundries with pubs and **Georgian houses** in between, which sometimes face the river and sometimes back it."

(I. Murdoch, *Under the Net*, Chatto & Windus, London, 1977, p. 38)

6) "A **Georgian style** end of terraced **house** with two large receptions, fitted kitchen, two bathrooms and a west facing garden."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

7) "A **Georgian fronted** town **house** opening onto a cobbled street."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

8) "Why: Beautiful, **predominantly Georgian house**, formerly a 'ladies boarding academy,' in the centre of a busy village."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 3)

9) "Fantastic four-storey **early Victorian house** which retains many original features and has been maintained to a very high standard."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

10) "Specimen of **mid-Victorian abode**—entrance one shilling, with catalogue."

(J. Galsworthy, *To Let*, Wordsworth Editions Limited 1994, p. 34)

11) "A unique and highly desirable split level apartment occupying the upper floors of a converted three storey **Victorian house**."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

12) "Such was the passion with which Treece queried whether it was proper for him to possess, as he did, a motorized bicycle; and a somewhat seedy **late Victorian house**;..."

(M. Bradbury, *Eating People is Wrong*, Picador, 2000, p. 41)

13) "**An Arts & Crafts House With a Walled Garden**."

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 23)

14) "A beautiful 6 bedroom **Arts and Crafts style home** on a plot of over 0,5 acre: £1,750,000"

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 12)

21) "This superb **Edwardian house** has been refurbished throughout and features a double-through reception with solid oak wood flooring."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

22) "Three-floored **Bauhaus villa** with a pool."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 5)

23) "The house has been called the first **modernist house** in Britain, a resounding claim which any architectural loss adjuster might decide was a bit overstated."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 12)

24) "A newly refurbished apartment situated on the third floor of this imposing **art deco building** central to Muswell Hill."

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 26)

25) "This is one of the finest **Art Deco buildings** to have been put before us for many years."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 2)

26) "Japan Pavilion Nagakute is an **experimental building** that uses natural materials, new environmental tools and many environmentally friendly technologies – for example, all electricity is generated by renewable energy systems, and photocatalytic tiles help to cool the building."

(Newsweek, 11-18 April 2005, p. 67)

27) "A striking and unique three-storey **mews style house** laid open plan, incorporating an impressive spiral staircase."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

28) "Redrow have transformed a **classically styled period building**, into 1, 2 and 3 bedroom apartments and townhouses, featuring high ceilings, large windows and stunning architectural features."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 3)

29) "An imposing and extremely spacious detached **executive style** 5 bedroom family **home** situated at the foot of the Torrs and having National Trust Farmland to three sides."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

30) "3, 4, 5 bed detached **Mediterranean style villas** with private pools on gated resort style community from £155,000."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 10)

31) "The flagship property among the **new-wave homes** is a handsome, three-storey villa-on-stilts which stands on the edge of a small lakefront promontory, and looks like the bridge of a cruise liner that's been re-shaped by a modernist with an eye for rectangles."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 2)

32) "A Pair of **Cotswold** Stone **Cottages** each with planning approval to extend into 3/4 bedroomed homes or alternatively to create one residence."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11)

33) "Modernised attractive stone **Welsh** **Cottage** – 2 bed, Crogloft."

(Evening Standard, Home & Property, 21 April 2004, p. 46)

34) "Granite double fronted **Cornish** **cottage**."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 5)

Typické pro USA jsou následující styly:

33) "BAHAMAS – The **colonial-era** Albany **House**, nestled on Lyford Cay in new Providence, about half an hour from Nassau, contains a home theater, two heated pools, a tennis court and a grand piano."

(Newsweek, 11-18 April 2005, p. 67)

34) "Mrs. Almond lived much farther up town, in an embryonic street, with a high number – a region where the extension of the city began to assume a theoretic air, where poplars grew beside the pavement (when there was one), and mingled their shade with the steep roofs of desultory **Dutch** **houses**, and where pigs and chickens disported themselves in the gutter.

(H. James, Washington Square, Airmont Publishing Company, 1970, pp. 17-18)

35) "The backs of four, gloomy **Rothschild** **tenements** surrounded and towered above this playground and kept it hidden from passers-by."

(A. Wesker, Love Letters on Blue Paper & Other Stories, Penguin Books, 1980, p. 27)

9. Prostředky vyjadřující příslušnost k místu

Do této skupiny patří přídavná jména, která označují nějaké konkrétní místo, např. *London*, *Bloomsbury*, *Costa del Sol* aj.

Často se užívá sekundárních adjektiv, jelikož od některých zemí nebo měst angličtina nevytvořila přídavná jména. Domnívám se, že přídavná jména v této navíc nepočetné skupině nepřinášejí žádný větší lingvistický přínos, proto nebudu uvádět excerpta.

Ostatní přídavná jména vyjadřují příslušnost k nějakému prostředí nebo místu obecně. Přídavná jména *rustic* a *urban* by se také mohla zařadit do skupiny přídavných jmen vyjadřujících prostředí. Převažují sekundární adjektiva, např. *harbour*, *island* aj.

1) "These range from buildings badly in need of renovation costing as little as £3,000, up to luxury coastal villas with pools for about £200,000."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 11)

2) "That would surprise the hero of kidnapped coming unexpectedly from Sandy's new address in the lonely harbour house on the coast of Fife – described in a novel by the daughter of John Buchan-of which Sandy had now by devious means become the mistress."

(M. Spark, The Prime of Miss Jean Brodie, Penguin Books, 1965, p. 37)

3) "Island home with added spice"

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 11)

4) "Once he saw Helen and Frank walking on the Parkway under the trees, and another time while driving home past the local movie house, he had glimpsed them coming out after a show, holding hands."

(B. Malamud, The Assistant, Avon Books, New York, 1980, p. 182)

5) "Properties ranges from rustic farmhouses to renovated estates with seven bedrooms, swimming pools and groomed gardens."

(Newsweek, 11-18 April 2005, p. 67)

6) "Speculators are buying village houses in their dozens, with a view to doing them up and re-selling, and new developments are mushrooming all along the Black Sea coast."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 11)

7) "Walking in broad boulevards and narrow little streets, you can admire many an urban building of the style that is disappearing elsewhere."

(Newsweek, 24 March 1977, p. 2)

10. Prostředky vyjadřující polohu

V této skupině se vyskytují některá přídavná jména, která mají společný tvar s adverbii, např. *far*, *nearby*. Vyskytují se i přídavná jména zakončená na *-ing*, mající tedy stejný tvar jako příčestí přítomná. Většina prostředků je, však tvořena sekundárními adjektivy, konkrétně složenými substantivy, např. *beachside*, *harbourside* aj. Většina z nich se objevuje pouze ojediněle. Zajímavé je spojení *off-plan villas*, což znamená *okrajový, na kraji města (mimo plán města)*.

1) "She was dragging a chair in and out of her room, and at intervals objecting to the crying of a baby, which a nurse in the adjoining cottage was endeavoring to put to sleep."

- (K. Chopin, *The Awakening and Selected Stories*, Penguin Books, 1986, p. 70)
- 2) "Air conditioned, fully furnished, **beachside** 4 bedroom **bungalows** on 420 sq mt plots."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 9)
- 3) "He turned and hurried away to one of the **far cottages**, where Mademoiselle Reisz was shuffling away."
(K. Chopin, *The Awakening and Selected Stories*, Penguin Books, 1986, p. 70)
- 4) "A **harbourside house** with water views."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)
- 5) "**Hillside houses** have begun to slip and buckle in the wet earth."
(Newsweek, 14 March 2005, p. 10)
- 6) "But the baltic states can also offer coastal destinations, as well as **lakeside villas**, country houses, even crumbling palaces."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 4)
- 7) "The fixer goes from house to house, knocking on each thin door and asking for the tzadik but nobody knows him; then in the **last house** they know him, a saintly man, but he had long ago gone away."
(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 105)
- 8) "The pavements glittered with frost, a yellow haze hung in the air, and the gardens of **nearby houses** were an expanse of naked, hard brown soil."
(M. Bradbury, *Eating People Is Wrong*, Picador, 2000, p. 57)
- 9) "Zhenia wasn't in the house and after I had rested a while – I've had painful varicose veins since giving birth to my child – I went to Sofya Shiskovsky, my neighbor in the **next house** down a ways, whose Vasya was in Yhenia's form in school, and asked him where my boy was."
(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 122)
- 10) "ST. KITTS, new 2 bed ensuite luxury detached **ocean view cottage** 1270 sq. ft all mod comforts on 1/5 acre freehold £270K tel: 07813 308 421 or 01495 792888."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 30 April 2005, p. 7)
- 11) "**Off-plan villas** with private pools, gardens from £99,500."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 30 April 2005, p. 7)
- 12) "The **opposite house** had a fire escape which was the twin of Sadie's, and between these two erections was a distance of only some fifteen feet."
(I. Murdoch, *Under the Net*, Chatto & Windus, London, 1977, p. 130)

13) "The warden assigned him to a new cell, a large dampish one on the ground floor of the solitary block of the **south building** of the prison, to the right of the administrative section and infirmary."

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 187)

14) "The shell of Sir Norman Foster's new glass and steel **terminus building** extends north from the engine shed at St Pancras, overshadowing listed Victorian tenement buildings with rusty bicycles still changed to railings, gasholders and boarded up canalside warehouses waiting to be turned into trendy urban pads."

(S. McConnell, *Where to Live*, Evening Standard Homes & Property, separate advertisement, 21 April 2004, p. 13)

15) "An unequalled range of quality properties including **waterfront villas**, sea view apartments, fincas & country homes."

(The Daily Telegraph, *Telegraph Property*, 23 April 2005, p. 9)

11. Prostředky vyjadřující časové zařazení

Častý způsob jak vyjádřit časové zařazení domu je užití složeného přídavného jména, přičemž jedním jeho členem je číslovka, např. *15th-century*. V inzerátech nebo krátkých reklamách prakticky nenajdeme přídavné jméno obsahující rozepsanou číslovku, (časté v literatuře); naopak v inzerátech vznikají další zkratky druhého členu, např. *c17th*. Prostředky vyjadřující časové zařazení jsou také často modifikované příslovci vyjadřujícími přesnější zařazení: *early*, *late*. Jedním z prostředků je také užití přívlastňovacího pádu u číslovek, např. *1920's* nebo jen volné řazení slov *year 1900 house*.

1) "What: Gatchells, a thatched, **15th-century**, open-hall **house**, Grade II-listed with four bedrooms, three bathrooms and an en-suite shower room, sitting room, family room, kitchen (with Aga) / dining room, conservatory, utility room, outdoor swimming pool, garage, stores and gardens, in about 1.5 acres."

(The Daily Telegraph, *Telegraph Property*, 19 June 2004, p. 3)

2) "Margaret-born Tracey, best known for her controversial work *My Bed*, has so far invested her estimated £6 million fortune in a **17th century** Huguenot **house** in Spitalfields and a warehouse studio nearby."

(Evening Standard, *Homes & Property*, 21 April 2004, p. 2)

- 3) "Paterson worked on four rooms in Ms Coptcoat's 17th-century manor house in Oxfordshire and has now started the complete redecoration of her contemporary penthouse flat in London."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 6)
- 4) "MID SOMERSET. Delightful c17th Listed thatched cott. 3/4 beds. 4 receps inc conserv."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11)
- 5) "Magnificent listed 17th/18th-century manor house with 13 bedrooms, two reception rooms and 10 bathrooms in unspoilt countryside close to the sea and the National Park of Peneda Gerez."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 11)
- 6) "A Suffolk-based friend recommended architect Rodney Black to Suzie Dolbey when she needed help in merging an 18th-century cottage with a 1950s annexe and building on an additional drawing room."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 6)
- 7) "Why: Late 18th-century house in historic Derbyshire village with impressive interiors."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 3)
- 8) "It's high up on the third floor in a tall, not very well-maintained, late nineteenth-century end-of-terrace building, which adjoins and overlooks a dense low-built development of slightly kitsch red-brick Notting Hill Housing Trust in-fill."
(M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 45)
- 9) "...Harry Lesser, a serious man, strapped his timepiece on his wrist-time also lived on his back – and ran down six dirty flights of the all-but-abandoned, year 1900, faded bulky brick tenement he lived and wrote in."
(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 5)
- 10) "I profited, anyway: it was a nice flat, on the fourth floor of a large block of an early twentieth-century building, and in very easy reach of Regent's Park, Oxford Circus, Marylebone High Street, and anywhere else useful that one can think of."
(M. Drabble, *The Millstone*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1965, p. 10)
- 11) "A 1920's House With a Garage And Superb Garden."
(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 23)
- 12) "Julia's home base was very suburban – her parents lived in an undistinguished 1930s bow-windowed semi-detached house in a crescent, with a lot of pleated curtaining and pelmets and wall-to-wall carpeting."

(M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 30)

13) “1950’s house to modernize / extend in nearly tow acres beautiful south facing grounds.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

12. Prostředky vyjadřující kladné hodnocení

Jednu z největších skupin (72 excerpt) tvoří prostředky vyjadřující kladné hodnocení. Mnohá z nich jsou předmětem synonymie, např. *beautiful: attractive, lovely, elegant, handsome, pretty, stunning* (Fergusson, 1986, str. 39). Často jsou modifikovaná příslovci pro zvýšení míry vlastnosti, např. *highly attractive* aj. Tyto případy se vyskytují především v reklamě, spolu s užitím elativu (viz kapitola III.). Některé ojedinělé případy se vyskytovaly v literatuře, např. *jolly*. Nadnesená je např. kolokace *dream (house)*, která se vyskytuje jak v literatuře tak i v reklamě, a to u většiny typů domů.

V rámci této skupiny také najdeme nejvíce přídavných jmen s typickým adjektivním sufixem, např. *-able (agreeable), -ive (attractive), -ful (beautiful), -al (exceptional), -ic (fantastic), -ly (lovely)* a mnohá další. Vedle nich se i často vyskytují adjektiva zakončená na *-ing (striking, exciting, charming* aj.). Domnívám se, že se zde vyskytuje i binomiál *striking and unique*, na základě častého společného výskytu.

Adjektiva by se také mohla utřídít na základě vyjádření míry vlastnosti, začínající celkem od běžného adjektiva *nice* a končící přídavnými jmény vyjadřující velkou míru vlastnosti, např. *stunning, fabulous, magnificent* aj.

Jak už jsem zmínila další zajímavé příklady kolokací se vyskytují ve třetí kapitole.

1) “The George is an agreeable Watney’s house with peeling walls and an ancient counter with one of those cut-glass and mahogany superstructures through which the barman peers like an enclosed ecclesiastic.”

(I. Murdoch, *Under the Net*, Chatto & Windus, London, 1977, pp. 105-106)

2) “Situated on the ground floor of an attractive end of terrace corner house close to local shopping and travel facilities, a very spacious self contained three bedroom converted garden flat.”

(Avenues, 15 April 2005, North West Edition, p. 48)

3) “A highly attractive three double bedroom Edwardian bay fronted house with a wealth of period features and a large loft with potential.”

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 35)

4) “beautiful 3 bedroom house with luxury fittings”

(Times Chronicle Series, Hoopers Lettings, 7 April 2004, p. 36)

- 5) "A **beautifully presented** three storey Victorian **house** situated close to Kentish Town underground station and benefiting from four double bedrooms."

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 48)

- 6) "But High and Over is still the **boldest** and stangest house on the block."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 12)

- 7) "Wide range of **character houses** in fine countryside and villages."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 5)

- 8) "**Charming** bay fronted Victorian terraced **house** boasting a superb fitted kitchen / diner and conservatory."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

- 9) "The Pontelliers possessed a **very charming home** on Esplanade Street in New Orleans."

(K. Chopin, *The Awakening and Selected Stories*, Penguin Books, 1986, p. 99)

- 10) "He had a **comfortable home**, good business – maybe a small factory of some kind – a faithful wife, dark-haired, pretty, and three healthy children, God bless them."

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 24)

- 11) "Richard Jones nominated the firm after it turned a disused warehouse he had bought in Clerkenwell into a **cool** and urban three bedroom family **home**."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 2)

- 12) "When he drove in from the veld he knew so well, through those ugly scattered suburbs that looked as if they had come out of housing catalogues; ugly little houses stuck anyhow over the veld, that had no relationship with the hard brown African soil and the arching blue sky, **cosy** little **houses** meant for cosy little countries and then on into the business part of the town with the shops full of fashions for smart women and extravagant imported food, he fell ill at ease and uncomfortable and murderous."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 4)

- 13) "**CUTE COUNTRY COTTAGE** – £375, 000 Open Plan / Kitchen / dining / sun room, 4 BR / 1 EnSu, parking, gardens, patio's, 2 hours London 07774 695699 mikeatsleepyhollow@btinternet.com"

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11)

- 14) "In front of the decaying brown-painted tenement, once a **decent house**, Lesser's pleasure dome, he gave it spirit – stood a single dented ash can containing mostly his crap, thousands of torn-up screaming words and rotting apple cores, coffee grinds, and broken eggshells, a literary rubbish can, the garbage of language become the language of garbage."

- (B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 6)
- 15) "The experiment was going forward at a **delightful** country **house** where one could stay indefinitely and be inoculated with various permutations of colds and curves."
- (I. Murdoch, *Under the Net*, Chatto & Windus, London, 1977, p. 62)
- 16) 'It's our **dream house**,' says Tomasz Pawlik, clicking through the slides on his laptop.'
- (Newsweek, 14 March 2005, p. 31)
- 17) "An **elegant** Tudor style country **house** set in delightful gardens at the foot of the Quantock Hills."
- (The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4)
- 18) "A sensational **entertaining house** with large private driveway and a magnificent 107ft SW facing garden, backing onto a cricket field."
- (Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)
- 19) "An **exceptional** character town **house**, forming the middle section of this historically important Grade II listed mansion."
- (The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)
- 20) "It's **the most exciting house** I've ever designed,' he says."
- (Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 33)
- 21) "Visit the Willows this weekend to reserve one of our **exclusive** and stylish 3 bedroom **homes** and to take advantage of our fabulous mortgage offer."
- (Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 63)
- 22) "Chris Steel, of Hamptons International in Muscat, believes this is a significant opportunity both for those looking for an **exotic** overseas **residence** and for property investors."
- (The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 10)
- 23) "An **exquisite** Victorian **residence** built c1882, retaining a plethora of original period features with a spectacular secluded rear garden."
- (Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)
- 24) "Why not consider Europe's finest fractional freehold programme – own one, two, the months or more of your **fabulous** new **home** in one of Vigia's award-winning resorts."
- (Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 52)
- 25) "It happened she was standing with a man whom she did not know very well outside a **famous building** in Rome, waiting for the rain to stop."
- (M. Spark, *The Prime of Miss Jean Brodie*, Penguin Books, 1965, p. 80)

26) “**Fantastic** four-storey early Victorian **house** which retains many original features and has been maintained to a very high standard.”

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

27) “Brand new, **fine**, detached country **house**, 4 bedrooms (all en-suite) 2 with balconies front & back with stunning coastal, countryside views.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4)

28) “It is pretty cottages and granite farmhouses that attract the limited UK market, while the Portuguese, having made money abroad, return to build big, **flash** holiday **homes**.”

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 11)

29) “She still did not plan what would happen when Dick made this money, but she day-dreamed continually about herself working in an office, as the efficient and indispensable secretary, herself in the Club, the popular elder confidante, herself welcomed in a score of **friendly houses**, or ‘taken out’ by men who treated her with the comradely affection that was so simple and free from danger.”

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 128)

30) “**TOOTING** / Wandsworth Common Large bedroom, f/f, all facilities, 2 bath, mod kitchen, share with 1 other only, in **good** clean 3 bed **house**, very good area, suit quiet single prof, £95 pw inc. 0208 8742634 SW18”

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 54)

31) “In a few days, the 33-year-old restaurant owner in Szczecin, Poland, expects to sign the contract that will make him the owner of a **handsome** two-story country **house**, built in 1917 for a Lutheran person.”

(Newsweek, 14 March 2005, p. 31)

32) “This structure, and many of its neighbours, which it exactly resembled, were supposed, forty years ago, to embody the last results of architectural science, and they remain to this day very solid and **honorable dwellings**.”

(H. James, *Washington Square*, Airmont Publishing Company, 1970, p. 17)

33) “**Ideal** first time buyer **house**”

(Times Chronicle Series, Hoopers, 7 April 2004, p. 35)

34) “**Immaculate** Semi Detached **house**, short walk to Station, 3 bedrooms, en-suite, family bathroom, 2 receptions, fully fitted kitchen, guest cloaks, garage, own drive, lovely gardens.”

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 18)

35) “Arguably the most exclusive address in London, this **impeccably appointed** luxury Mayfair **residence** is a tranquil haven in the heart of the metropolis.”

- (The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 3)
- 36) “**Important** Listed **house**, by architect S H Evans.”
- (The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11)
- 37) “An **imposing** and extremely spacious detached executive style 5 bedroom family **home** situated at the foot of the Torrs and having National Trust Farmland to three sides.”
- (The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)
- 38) “A **spectacular and most stylish** one bedroom split level apartment arranged on the upper floors of an **impressive** Edwardian family **home**.”
- (Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 36)
- 39) “A **highly impressive** three bedroom mid terrace **house** located in the sought after area of Dollis Hill Estate.”
- (Times Chronicle Series, Haart, 31 March 2005, p. 50)
- 40) “They’ve got a **jolly** old **manor-house**; they asked me down there.”
- (J. Galsworthy, To Let, Wordsworth Editions Limited 1994, p. 15)
- 41) “COSTA Blanca Javea, **Lovely** 3 bed **Villa** with swimming pool.”
- (The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 7)
- 42) “**This luxurious house within a gated development with a leisure complex has a fabulous designer fitted kitchen and bedroom.**”
- (Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 10)
- 43) “Freehold 3 & 4 bed **luxury** town **houses** with automatic Gates”
- (Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 62)
- 44) “3 bed **lux house**”
- (Times Chronicle Series, Hoopers Lettings, 7 April 2004, p. 36)
- 45) “A **magnificent** corner **house** with period features”
- (Times Chronicle Series, Hoopers, 7 April 2004, p. 35)
- 46) “A **truly magnificent** six bedroom semi detached 1920’s ‘Arts & Crafts’ family **house**, affording spacious accommodation over three floors offered in excellent decorative order.”
- (Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 36)
- 47) “She lived in a **neat** little **house** of red brick, which had been freshly painted, with the edges of the bricks very sharply market out in white.”
- (H. James, Washington Square, Airmont Publishing Company, 1970, p. 61)
- 48) “Maybe a lawyer’s office someplace in New York in one of them **nice buildings**.”
- (A. Miller, A View from the Bridge, Penguin Books, 1977, p. 13)

49) "Connell's **original house** was spatchcocked into two apartments in the 1960s – 'High' and 'Over', perhaps."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 12)

50) "As the vendors sole agents we are delighted to offer this **outstanding** period family **house** with many fine original features."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

51) "A **truly outstanding** converted coach **house** dating back to 1870."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

52) "**PERFECT FAMILY HOME**, 80 m FROM RIVER THAMES, ADJ CHISWICK MALL, LONDON"

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

53) "Join us on Saturday 24th April between 11am and 4pm to sample a selection of fine wines, the sounds of a jazz band and the Moorcrag – a **prestigious** family **home** in a beautiful setting."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 60)

54) "It is **pretty cottages** and granite farmhouses that attract the limited UK market, while the Portuguese, having made money abroad, return to build big, flash holiday homes."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 11)

55) "This **extremely pretty** three bedroom double fronted **cottage** has just undergone a complete refurbishment programme, is presented in neutral colours and has wonderful open living space, a new fitted kitchen, new bathroom and a super rear garden."

(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 35)

56) "He felt he could kill the bankers and the financiers and the magnates and the clerks – all the people who built **prim** little **houses** with hedged gardens full of English flowers for preference."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 45)

57) "**Quality** second **homes** on a 99 year lease, in a secluded lakeside setting or by the golf course on a 385 acre Country Park in unspoilt rural Lincolnshire."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11)

58) "**HIGH QUALITY villas** on edge of Alentejo village."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 30 April 2005, p. 7)

59) "A **sensational** entertaining **house** with large private driveway and a magnificent 107ft SW facing garden, backing onto a cricket field."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

- 60) "There was a **sleek** Charrington's **house** called the Magpie and Stamp."
(I. Murdoch, *Under the Net*, Chatto & Windus, London, 1977, p. 105)
- 61) "A **splendid** 3 bedroom **house**, situated in a popular residential location, close to local shops and bus routes."
(Avenues, North West Edition, 15 April 2004, p. 28)
- 62) "A **striking and unique** three-storey mews style **house** laid open plan, incorporating an impressive spiral staircase."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)
- 63) "Beautifully presented wing of a **stunning** manor **house** amidst 2 acres of grounds."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 41)
- 64) "20 minutes from central London, new **stylish** 2, 3 and 4 bedroom **houses** and townhouses from £230, 950."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 62)
- 65) "This **superb** Edwardian **house** has been refurbished throughout and features a double-through reception with solid oak wood flooring."
(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)
- 66) "A sought after **superior** four bedroom mid terrace Edwardian period **house**."
(Times Chronicle Series, Haart, 31 March 2004, p. 50)
- 67) "It struck me as charmingly typical of Hugo that he should go out and leave the door ajar upon this **treasure house**."
(I. Murdoch, *Under the Net*, Chatto & Windus, London, 1977, p. 104)
- 68) "Set in their own landscaped gardens, these **unique homes** provide every modern comfort and convenience."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 4)
- 69) "If it isn't, the new owners can simply enjoy a **highly unusual home**."
(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 3)
- 70) "I live with my partner Clyde Hughes in an apartment in a large modern **well-appointed house** that belongs to the university."
(M. Drabble, *The Seven Sisters*, Penguin Books, 2002, p. 259)
- 71) "Even the sky looked different, seen from between the **well-known buildings**, that seemed so fresh and clean with their white walls and red roofs."
(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 99)
- 72) "You must see this house, dear...this is such a **wonderful** old **house**."
(E. Albee, *Who's Afraid of Virginia Woolf?*, Pocket Books, New York, 1962, p. 42)

13. Prostředky vyjadřující záporné hodnocení

Početnější skupinu rovněž tvoří přídavná jména vyjadřující záporné hodnocení. Většina z nich jsou přídavná jména s typickým adjektivní sufixem, např. *-ous (infamous)*, *-less (meaningless)*, *-ive (repulsive)*, *-y (gloomy)* aj. Vyskytují se i přídavná jména zakončená na *-ing (stinking)* nebo po formální stránce stejná s přičestí minulými, např. *rotten*. Můžeme najít i hodně složených přívlastků, např. adj + podst. jm.: *heavy-weight*, v + adv: *fly-away*. Pro vyjádření záporu se užívají typické záporné prefixy: *in-*, *il-* nebo *un-*: *infamous*, *illegal*, *undistinguished*. Zajímavé je přídavné jméno *sonofabitchy*, tvořené z podstaného jména *son of a bitch* (č. čubčí syn, hajzl) přidáním adjektivní přípony *-y*. Tento výraz bude zřejmě jen fantazií autora, jehož cílem bylo zapůsobit na čtenáře.

Co se týče výskytu, více než jednou se objevila adjektiva *pock(-)marked*, *odd*, *rambling*, *undistinguished*. Velice často se vyskytují přídavná jména *strange* a *ugly*, převážně se slovem *house*. Více o některých adjektivech vyjadřujících záporné hodnocení je zmíněno ve třetí kapitole.

1) "She was extremely happy, so happy that she dreaded going home at holiday-times to her fuddled father, her bitter mother, and the *fly-away* little *house* that was like a small wooden box on stilts."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 34-35)

2) "The backs of four, *gloomy* Rothschild *tenements* surrounded and towered above this playground and kept it hidden from passers-by."

(A. Wesker, *Love Letters on Blue Paper & Other Stories*, Penguin Books, 1980, p. 27)

3) "Magdalen lived in one of those repulsive *heavy-weight* *houses* in Earls Court Road."

(I. Murdoch, *Under the Net*, Chatto & Windus, London, 1977, p. 10)

4) "Since December more than 73,000 shanties and *illegal* *buildings* have been demolished."

(Newsweek, 25 April 2005, p. 57)

5) "Visiting the *infamous* Quaaaybdiid *house* shortly after the killings, Washington Post Correspondent Keith B. Richburg saw the wreckage as metaphor for the collapse of his own idealism about Africa."

(Newsweek, 17 March 1997, p. 52)

6) "I'll work my month an 'I'll take my fifty bucks an' I'll stay all night in some *lousy* *cat house*."

(J. Steinbeck, *Of Mice and Men*, Penguin Books, 1994, p. 93)

7) "He knew exactly what sort of a house he would build: not one of those **meaningless** block-like **buildings** stuck on top of the soil."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 47)

8) "As people began to point out to one another, it was an **odd house**; Treece looked as though he had been billeted here; he probably slept on straw."

(M. Bradbury, *Eating People Is Wrong*, Picador, pp. 63-64)

9) "The **plain** four-storey **buildings** curve with a fluidity and beauty that the Soviet architects were completely incapable of understanding."

(S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton, 2003, p. 8)

10) "One drizzly morning, Harry, stuck for a transition between scenes, was standing at the window trying to draw up an idea out of the street, the city, the human race, when he saw Levenspiel drive up in front of the **pockmarked** gray **house** across the street and park his Oldsmobile at the curb."

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 38)

11) "They approached the domed synagogue with its iron weathercock, a **pock-marked** yellow-walled **building** with an oak door, for the time being resting in peace."

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 16)

12) "Beneath such a sky one Saturday afternoon in a flat, isolated spot hidden in the Cambridgeshire countryside, at the edge of a wild garden attached to an old **rambling** **farmhouse**, waited two figures."

(A. Wesker, *Love Letters on Blue Paper & Other Stories*, Penguin Books, 1980, p. 121)

13) "Magdalen lived in one of those **repulsive** heavy-weight **houses** in earls Court Road."

(I. Murdoch, *Under the Net*, Chatto & Windus, London, 1977, p. 10)

14) Have a little mercy, Lesser, move out so I can break up this **rotten** **house** that weighs like a hunch on my back."

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 17)

15) "**Sad** little **huts** with tiny windows dotted the horizon."

(Da Chen, *Sounds of the River*, Arrow Books, 2004, p. 11)

16) "All I want is to be able to pull this **sonofabitchy** **building** down."

(B. Malamud, *The Tenants*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 1971, rpt. 1988, p. 21)

17) "There was nothing left to connect her with the **sordid** little **house** on stilts, the screaming of trains, the dust, and the strife between her parents."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p.)

18) "When McQueen accepted the Givenchy job last year, he admits he didn't know much about the **staid** fashion **house**."

(Newsweek, 17 March 1997, p. 42)

19) "Throughout my miserable childhood I lived in a **stinking** orphans' **home**, barely existing."

(B. Malamud, The Fixer, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 6)

20) "But more than this, I hate living in a **strange** **house**, I love to be protected."

(I. Murdoch, Under the Net, Chatto & Windus, London, 1977, p. 24)

21) "He was weak, too, with repugnance against this **ugly** little **house** which seemed to hold within its walls, even in its very brick and cement, the fears and horror of the murder."

(D. Lessing, The Grass is Singing, Paladin, 1989, pp. 27-28)

22) "Why is it that we accept that the business of moving is only marginally less upsetting than bereavement, but can get so involved with a stranger's search for a home that we will sacrifice an hour of our lives to watch them hum and haw over four **undistinguished** **houses** in a far-flung corner of the country?"

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 2)

23) "It was an **unpleasant** **building**."

(M. Bradbury, Eating People Is Wrong, Picador, 2000, p. 243)

24) "The values might fluctuate a bit, but on the whole they were always going up – worth holding on to, in a world where there was such a lot of **unreality**, cheap **building**, changing fashion, such a 'Here today and gone tomorrow' spirit."

(J. Galsworthy, To Let, Wordsworth Editions Limited, 1994, p. 186)

14. Prostředky vyjadřující typ vlastnictví

Z uvedených příkladů můžeme vidět, že domy mohou být v plném vlastnictví, soukromé nebo veřejné. Spojení *public house*, které zde neuvádím, je ustálené spojení, které znamená hostinec.

1) "You also acted as a fence for this gang of Jews who broke into the homes of the Gentry as well as in certain commercial stores, and houses in the Lipski District, where the **aristocratic** **houses** are, and took out all sorts of loot in money, furs and jewels, not to mention other precious objects of different kinds."

(B. Malamud, The Fixer, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 244)

2) "**Freehold** 3 & 4 bed luxury town **houses** with automatic Gates."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 62)

3) “**Private houses** – often with staircases and a thick ground floor to support a second story – were laid out around inner courtyards.”

(Newsweek, 24 March 1977, p. 46)

4) “Yakov trudged in the snow up the hill to the Kreshchatik, the broad main street, trying kiosks, shops, **public buildings**, but finding little to do, a few odd jobs, payment in greenish coppers.”

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 33)

15. Prostředky vyjadřující cenu

Toto je jedna ze skupin, kde se vyskytuje nejméně adjektivních kolokací. Samozřejmě se objevují i kolokace kde je uvedena konkrétní cena, ale to není příliš zajímavé pro tento výzkum. Přídavné jméno *expensive* se také pojí se substantivem *home*.

1) “The values might fluctuate a bit, but on the whole they were always going up – worth holding on to, in a world where there was such a lot of unreality, **cheap building**, changing fashion, such a ‘Here today and gone tomorrow’ spirit.”

(J. Galsworthy, *To Let*, Wordsworth Editions Limited, 1994, p. 186)

2) “January days like this in London were her favourite times of the year: blankets of cold and blue mists tucked in the corners of Hampstead Heath; stark trees and the brown of lingering, stubborn leaves; old **expensive Georgian houses** painted in black and white and occasionally olive green or pastel blue, and tiny bow-fronted shops refitted for selling deep velveted armchairs or the slim-cut dresses of a young and daring fashion.”

(A. Wesker, *Love Letters on Blue Paper & Other Stories*, Penguin Books, 1980, p. 10)

16. Prostředky vyjadřující účel

Do této skupiny jsem zařadila všechny typy domů, o kterých můžeme říct, že plní nějaký specifický účel. Většina těchto spojení je tvořena sekundárními adjektivy, např. *college buildings*, *farm buildings* aj. nebo kompozity, např. *chicken-coop house*. Zároveň se vyskytují i adjektiva s typickým sufixem, např. *-al* (*commercial*, *cultural*). Mnohá z těchto přídavných jmen mohou stát i samostatně, druhý komponent je tedy nadbytečný, např. *farm (building)*, *courthouse (building)* aj. Objevuje se i výraz slangový: *cat house*, což je americký výraz pro nevěstinec, bordel. Mezi adjektivními kolokacemi *holiday* a *vacation home* je rozdíl v použití; první se užívá v britské angličtině, zatímco druhý v americké.

1) "I'll work my month an' I'll take my fifty bucks an' I'll stay all night in some lousy **cat house**."

(J. Steinbeck, *Of Mice and Men*, Penguin Books, 1994, p. 93)

2) "She saw herself, that barelegged, bareheaded, silent child, wandering in and out of the **chicken-coop house** – close to her mother, wrung simultaneously by love and pity for her, and by hatred for her father; and she imagined her own child, a small daughter, comforting her as she had comforted her mother."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 135)

3) "A truly outstanding converted **coach house** dating back to 1870."

(Evening Standard, *Homes & Property*, 21 April 2004, p. 43)

4) "A range of one and two bedroom apartments set in a beautifully refurbished former Victorian **college building** retaining many of its original features."

(The Daily Telegraph, *Telegraph Property*, 6 November 2004, p. 4)

5) "WILL BUY FOR CASH

Unmodernised houses / Flats

Commercial Buildings

Derelict Buildings

(Times Chronicle Series, 7 April 2004, p. 38)

6) "In the **courthouse building** Grubeshov had moved into a larger office with six desks in the anteroom."

(B. Malamud, *The Fixer*, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 219)

7) "At the farm buildings he called again, and looked into the dark **cow house**."

(J. Galsworthy, *To Let*, Wordsworth Editions Limited, 1994, p. 163)

8) "The Spanish projects include a **cultural building** in the Canary Islands, as well as a flamenco center in Jerez de la Frontera and the Caixa Forum in Madrid."

(Newsweek, 28 March 2005, p. 58)

9) "At the **farm buildings** he called again, and looked into the dark cow house."

(J. Galsworthy, *To Let*, Wordsworth Editions Limited, 1994, p. 163)

10) "That was how I grew up, a proud Polish girl, the daughter of an impoverished **farming home**."

(S. Collishaw, *The Last Girl*, Hodder and Stoughton, 2003, p. 93)

11) "When McQueen accepted the Givendy job last year, he admits, he didn't know much about the staid **fashion house**."

(Newsweek, 17 March 1997, p. 42)

12) "Before that, while in high school, she had traveled to Washington, D. C., with her American history class for a week end of visiting **government buildings**."

(B. Malamud, The Assistant, Avon Books, New York, 1980, p. 126)

13) "Your new **holiday home** in the heart of glorious Devon"

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 4)

14) "Once not a place where many people bought property but pioneers have moved into one-off developments like Ice Wharf, right on the Regent's Canal and large lofts in former **industrial buildings** in York Way."

(S. McConnell, Where to Live, Evening Standard, Homes & Property, separate advertisement, 21 April 2004, p. 12)

15) "Meanwhile he held on to his modest position in a **mercantile house** in New Orleans, where an equal familiarity with English, French and Spanish gave him no small value as a clerk and correspondent."

(K. Chopin, The Awakening and Selected Stories, Penguin Books, 1986, p. 46)

16) "Throughout my miserable childhood I lived in a stinking **orphans' home**, barely existing."

(B. Malamud, The Fixer, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969, p. 6)

17) "As to Kestutis' manuscript I will pass it on to a friend, an editor at the Vaga **publishing house**, if your husband agrees."

(S. Collishaw, The Last Girl, Hodder and Stoughton, 2003, p. 308)

18) "The prospect of moving into a **retirement home** appals many people."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 9)

19) "They contain the **station building**, the post office, sometimes a hotel, but always a store."

(D. Lessing, The Grass is Singing, Paladin, 1989, p. 31)

20) "When Sue Evans and her husband were looking for a **vacation home** last year, the British couple bypassed Europe's celebrated, sun-dappled beaches in favor of more distant shore."

(Newsweek, 11-18 April 2005, p. 66)

17. Prostředky s odkazovací funkcí na domy samotné

Bylo těžké zařadit tato přídavná jména do nějaké skupiny, nevím jestli název klasifikace, který jsem zvolila, je ten úplně nejlepší, ale doufám, že alespoň trochu vystihuje význam těchto přídavných jmen.

Do této zvláštní skupiny přídavných jmen jsem zařadila výrazy jako *same*, *former*, *latter* apod., které odkazují na dům, který byl již dříve jmenován. Původní komparativy *latter* a *former* patří k restriktivním adjektivům, které plní pouze atributivní funkci. Stejně se chovají i další adjektiva vyjadřující úplnost domu: *whole* nebo *entire*. V podstatě všechny zmiňovaná přídavná jména se vyskytovala vícekrát.

1) "Freehold of *entire building*"

(Times Chronicle Series, 7 April 2004, p. 35)

2) "I knew that Hugo had moved from his *former house*, and I had taken care not to know anything of his present abode."

(I. Murdoch, *Under the Net*, Chatto & Windus, London, 1977, p. 95)

3) "St Andrew's could not rival this *latter building* in architectural distinction; the central block appeared to be early eighteenth-century and had regularity if nothing else, but it was surrounded and overlapped and encroached upon by a hideous medley of neo-Gothic, nineteen-thirties, and nineteen-sixties excrescences, all of which had been added entirely at random, from the visual point of view at least."

(M. Drabble, *The Millstone*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1965, p. 64)

4) "He had been seated before the door of the *main house*."

(K. Chopin, *The Awakening and Selected Stories*, Penguin Books, 1986, p. 43)

5) "The world had slipped its sanity a bit, a dogs now and again at full moon slipped theirs and went off for a night's rabbiting; but the world, like the dog, knew where its bread was buttered and its bed warm, and would come back sure enough to the *only home* worth having – to private ownership."

(J. Galsworthy, *To Let*, Wordsworth Editions Limited 1994, p. 150)

6) "We leave the *same* warm *house* to meet in the cold here."

(B. Malamud, *The Assistant*, Avon Books, New York, 1980, p. 163)

7) "The actors meanwhile were continuing to execute their movements in the extraordinary silence which seemed to keep the *whole house* spellbound."

(I. Murdoch, *Under The Net*, Chatto & Windus, London, 1977, p. 40)

18. Různé

Do této skupiny patří některé výrazy, které lze těžko zařadit do jmenovaných skupin, jelikož se nevyznačují žádnou speciální charakteristikou. První ze zmiňovaných příkladů znamená *postavený na přání zákazníka*, druhý *individuálně navržený* a posledně jmenovaný znamená *společný, sdílený*.

1) "A wide selection of **custom-built Villas** set in stunning village locations."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005, p. 8)

2) "**Individually designed** large det **house** enjoying lovely views in this picturesque hamlet in the Chilterns."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11)

3) "**TUFNELL Park** Large single / dble room in **shared house**, furnished, garden, gch, all mod cons, close to Northern & Piccadilly lines, Holloway Road & Camden Town, 3 mths to let, room at £150 pw excl. 07815 787075, N7"

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 35)

Rovněž zmíním i jiné vyskytující se adjektivní kolokace, které tvoří malou skupinu; jsou to přídavná jména *temporary* (č. dočasný) a *permanent* (č. stálý), které se mohou zařadit do skupiny prostředků vyjadřujících délku užívání.

1) "And in 2006, Atlanta's High Museum will welcome the new Lens collection for three years before it travels to its **permanent home**."

(Newsweek, 25 April 2005, p. 64)

2) "That little box of a house – it was forgivable as a **temporary dwelling**, but not to live in permanently."

(D. Lessing, *The Grass is Singing*, Paladin, 1989, p. 10)

Dalšími méně početnými adjektivními kolokacemi jsou ty, které vyjadřují stáří a zároveň jejich význam pro kulturní dědictví. Jsou rozlišeny podle důležitosti: *listed*, *Grade I listed*, *Grade II listed*. Také sem podle mého názoru patří přídavné jméno *historic*, které rovněž označuje důležitost v historii. Podobně přídavné jméno *period*, které znamená *starožitný*.

1) "This is your guide to London's most exciting new developments, as new homes, shops, offices and green space take shape on derelict sites, **historic empty buildings** are brought back into use and new transport links open up far-flung parts of the capital."

(S. McConnell, *Where to Live*, Evening Standard Homes & Property, separate advertisement, 21 April 2004, p. 1)

2) "Situated on Tredegar Square, which is one of East London's most sought after locations, is this superb semi-detached **period house**."

(Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004, p. 43)

3) "Important **Listed house**, by architect S H Evans."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004, p. 11)

4) "The Royal Albert Hall is not only an arts and entertainment venue of international standing but is an important **Grade I listed building** situated at the heart of a national conservation area."

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 19)

5) "What: Pennfield House, a **Grade II-listed**, Georgian country **house** just south of the Trent valley."

(The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004, p. 3)

Zbývající přídavná jména *quiet* (často se pojí i s *home*) a *high-density* lze zařadit do skupiny prostředků vyjadřujících prostředí, ve kterém se dům nachází.

1) "**HYDE** Park / Marble Arch W1 room with south-facing sun terrace in **quiet** Georgian **house**, patio, near tubes/shops/swimpool, Mon-Fri let only (no weekends), for prof n/s male, highly recommended, £500 pcm excl. 020 7262 6308"

(Evening Standard, 21 April 2004, p. 54)

2) "Mixed development with 4,500 **high-density homes**, offices, shops and leisure facilities on the Stratford Railway Lands, a 150-acre former freight terminal."

(S. McConnell, Where to Live, Evening Standard Homes & Property, separate advertisement, 21 April 2004, p. 25)

Toto je tedy kompletní přehled všech adjektiv vyskytujících se slovem *house* a jeho blízkými synonymy, vytvořený na základě více než jednoho tisíce excerpt. Nemohu jednoznačně říci jaký zdroj byl přínosnější; reklama a inzeráty vynikají užitím kladně hodnotících adjektiv za účelem zaujetí pozornosti. Literatura zase nabízí velké množství neobvyklých, ale o to zajímavějších spojení. I přesto, že slovníky kolokací vznikají na základě zkoumání mnohem většího množství možných spojení, doufám, že má práce bude alespoň malým přínosem do studia o kolokacích.

SUMMARY

As it was already specified in the preface to the thesis, the aim was to analyze adjectival collocations with the word *house* and its near synonyms.

Collocations as they are part of everyday English language can be a hard nut to crack for learners of English language. Many distinguished linguists have been greatly concerned with the phenomenon of collocations which *refer to structural or syntagmatic relations, to meaning relations that a word contracts with other words occurring in the same sentence or text. It can be also said that collocations are concerned with meaning arising from predictable co-occurrence* (H. Jackson, Amvela, E. Z., 2000, rpt. 2001, p. 113).

Many of them have made a great contribution to the way in which teachers think about lexis and its implications for their teaching.

I pointed out many times the importance of some knowledge about collocations as no piece of natural spoken or written English is totally free of them.

The research on adjectival collocations with the word *house* and its substitutes was based on more than 1,000 excerpts, taken from property newspapers, property supplement of quality British newspapers and from a roughly equal proportion of British and American books of fiction (22).

Some excerpts could be highly surprising even for native speakers, either in form or in meaning, e. g. *sonofabitchy building*. The adjective was formed from the noun phrase *son of a bitch*, which is an offensive word for a person we consider to be bad or unpleasant.

In the chapter dealing with adjectival collocations in advertising and literature, I also found some points of interest, e. g. suprasegmental features used in written advertisements. In addition, I explained some basic differences between hard sell and soft sell adverts that could serve as a general introduction to advertising.

The chapter dealing with the position of adjectives in the noun phrase was a very controversial topic. None of the grammarians has agreed on a fixed order of adjectives.

Nevertheless, the focus of the thesis was on practical research of words occurring together to express, e. g. type, colour, shape, architectural style, condition, etc.

I came across some unusual collocations in language used by estate agents. Without any doubt, the very often used expression *first time buyer house* would sound odd for a Czech. From the context, I assumed that first-time buyers are people who buy a house for the first time, either as their permanent home or as an investment.

Some collocations belonging to the group expressing architectural style were very instructive for me as they were interesting not only from linguistic point of view. At random I will choose *Arts and Crafts house*, originally a British style. In the commentary I summarized the most common styles, especially those referring to Britain. 2

To sum up, the dictionaries of collocations are based on a large number of excerpts from up-to-date corpus, and as I worked with a comparatively small number of excerpts (1,000), my contribution seems insignificant. In spite of that this research has meant a great contribution for my studies of English language as a foreign language and I hope it can serve to other university students or the general public interested in this amazing topic.

SEZNAM ZKRATEK

BIBLIOGRAFIE

1) české zkratky

aj. = a jiné

AM = americká angličtina

apod. = a podobně

atd. = a tak dále

BR = britská angličtina

č. = česky

hl. = hlavně

kniž. = knižní slovo

kol. = kolektiv

lit. = literatura

mj. = mimo jiné

n. = nebo

např. = například

pl. = plurál

resp. = respektive

str. = stránka, stránky

tj. = to jest

tzv. = takzvaný

US = americká angličtina

zast. = zastarale

zejm. = zejména

zvl. = zvláště

2) anglické zkratky

etc. = a tak dále

e. g. = například

p. = stránka

pp. = stránky

rpt. = znovu vydáno

BIBLIOGRAFIE

I. TEORETICKÁ ČÁST:

a) odborná literatura

Cook, G. – The Discourse of Advertising, London: Routledge 1992

Cruse, D. A. – Lexical Semantics, CUP 1986

Čermák, F. – Jazyk a jazykověda, Pražská imaginace 1997

Dušková, L. a kol. – Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, Academia Praha 1994

Hewings, M. – Advanced Grammar in Use: A self-study reference and practice book for advanced learners of English, CUP 1999

Jackson, H., Amvela, E. Z. – Words, Meaning and Vocabulary, Continuum, 2000, rpt. 2001

Murphy, R. – English Grammar in Use – A self-study reference and practice book for intermediate students, CUP 1985, rpt. 1992

Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., Svartvik, J. – A Grammar of Contemporary English, Longman 1972, rpt. 1980

b) odborné časopisy

English Teaching *professional*, Issue Eleven April 1999, Hill, J.: Collocational Competence

c) slovníky:

Benson M., Benson, E., Ilson, R. – The BBI Combinatory Dictionary of English, Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins, 1986

Cassell – Modern Guide to Synonyms and Related Words, Cassell London 1968

Fergusson, R. – Dictionary of English Synonyms and Antonyms, Penguin Books 1989

Hais, K., Hodek, B. – Velký anglicko-český slovník, svazky I-IV, Academia Praha 1992

Hill, J., Lewis, M. – Dictionary of Selected Collocations, LTP Language 1997, rpt. 1999

Hornby, A. S. – Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English, OUP 1989

Hornby, A. S. – Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English, revised edition, OUP 2000

Kernerman, L. – PASSWORD Anglický výkladový slovník s českými ekvivalenty, Mladá fronta 1991

Klégr, A., Hronková, N. – Znáte anglická přídavná jména?, Leda Praha 1994

kol. autorů – Oxford Collocations Dictionary for Students of English, OUP 2002

kol. autorů – Velký encyklopedický slovník, Encyklopedický dům Odeon 1993

McArthur, T. - Lexicon of Contemporary English, Longman 1981

Webster, N. – WEBSTER'S II New Riverside University Dictionary, The Riverside Publishing Company 1984

d) encyklopedie

kol. autorů - UNIVERSUM Všeobecná encyklopedie, Knižní klub v edici Universum, Praha 2003

e) internet

www.oldhouses.com

www.thefreedictionary.com

www.woodlands-junior.kent.sch.uk

II. PRAKTICKÁ ČÁST

a) beletrie

Albee, E. – Who's Afraid of Virginia Woolf?, Pocket Books, New York 1962

Baum, L. Frank – The Wizard of Oz, Wordsworth Editions Limited 1993

Bradbury, M. – Eating People is Wrong, Picador 2000

Chopin, K. – The Awakening and Selected Stories, Penguin Books 1986

Collishaw, S. – The Last Girl, Hodder and Stoughton 2003

Da Chen – Sounds of the River, Arrow Books 2004

Drabble, M. – The Millstone, Weidenfeld and Nicolson, London 1965

Drabble, M. – The Waterfall, Weidenfeld and Nicolson, London 1987

Drabble, M. – The Seven Sisters, Penguin Books, 2002

Galsworthy, J. – To Let, Wordsworth Editions Limited 1994

James, H. – Washington Square, Airmont Publishing Company 1970

Lessing, D. – The Grass is Singing, Paladin 1989

Malamud, B. – The Fixer, Mladinska Knjiga, Ljubljana, 1969

Malamud, B. – The Tenants, Farrar, Straus and Giroux, New York 1971, rpt. 1988

Malamud, B. – The Assistant, Avon Books, New York 1980

Miller, A. – A View from the Bridge, Penguin Books 1977
Murdoch, I. – Under the Net, Chatto & Windus, London 1977
Oates, J. C. – Because it is Bitter, and because it is my Heart, Plume Fiction 1991
Roth, P. – Portnoy's Complaint, Fawcett Crest, New York 1985
Spark, M. – The Prime of Miss Jean Brodie, Penguin Books 1965
Steinbeck, J. – Of Mice and Men, Penguin Books 1994
Wesker, A. – Love Letters on Blue Paper & Other Stories, Penguin Books 1980

b) realitní noviny a realitní přílohy britských novin

Avenues, North West Edition, 15 April 2005
The Daily Telegraph, Telegraph Property, 19 June 2004
The Daily Telegraph, Telegraph Property, 6 November 2004
The Daily Telegraph, Telegraph Property, 23 April 2005
The Daily Telegraph, Telegraph Property, 30 April 2005
Evening Standard – S. McConnell – Where to Live, Evening Standard Homes & Property, 21 April 2004
Evening Standard, Homes & Property, 21 April 2004
The Guardian, G2, 16 March 2003
Times Chronicle Series, 31 March 2004
Times Chronicle Series, 7 April 2004

c) časopisy

Newsweek, 17 March 1997
Newsweek, 24 March 1997
Newsweek, 14 March 2005
Newsweek, 28 March 2005
Newsweek, 11-18 April 2005
Newsweek, 25 April 2005